

NORGES OFFICIELLE STATISTIK. V. 25.

FOLKEMÆNGDENS BEVÆGELSE

1886—1900.

HOVEDOVERSIGT.

*(Aperçu général du mouvement de la population en Norvège
pendant les années 1886 à 1900.)*

UDGIVET AF
DET STATISTISKE CENTRALBUREAU.

KRISTIANIA.
I KOMMISSION HOS H. ASCHERHOUG & CO.
1906.

Pris: Kr. 1.00.

Norges officielle Statistik, Femte Række. (Statistique officielle de la Norvège, Cinquième série.)

- Nr. 1. Sindssygeasylernes Virksomhed 1904. (*Hospices d'aliénés.*)
- 2. Folkemængdens Bevægelse 1901 og 1902. (*Mouvement de la population.*)
- 3. Kriminel Retspleie 1901 og 1902. (*Statistique de la justice criminelle: Procédure.*)
- 4. Folketælling 3 December 1900. Hovedoversigt. (*Recensement. Aperçu général.*)
- 5. Skolevæsenets tilstand 1903. (*Instruction publique.*)
- 6. Fagskolestatistik 1902—1905. (*Ecoles professionnelles.*)
- 7. Fængselsstyrelsens Aarbog 1902—1903. (*Annuaire de l'Administration générale des prisons.*)
- 8. Socialstatistik. IV. Arbejds- og Lønningsforhold for Syersker i Kristiania tilligemed Oplysninger angaaende Lønninger i andre kvindelige Erhverv i Norge. (*Statistique sociale et du travail. IV. Situation économique et sociale des couturières à Kristiania, et salaires d'autres ouvrières en Norvège.*)
- 9. Norges Handel 1905. (*Commerce.*)
- 10. Rekruttering 1905. (*Recrutement.*)
- 11. Den almindelige Brandforsikrings-Indretning for Bygninger 1900—1904. (*L'institution générale des assurances des bâtiments contre l'incendie.*)
- 12. Norges kommunale Finanser 1903. (*Finances des communes.*)
- 13. Norges Skibsfart 1904. (*Navigation.*)
- 14. Private Aktiebanker 1905. (*Banques privées par actions.*)
- 15. Veterinærvesenet og kjødkontrollen 1904. (*Service vétérinaire et inspection de la viande.*)
- 16. Ulykkesforsikringen 1895—1899. (*Assurances contre les accidents du travail.*)
- 17. Norges postvæsen 1905. (*Statistique postale.*)
- 18. Norges Sparebanker 1905. (*Caisses d'épargne.*)
- 19. Norges Fiskerier 1905. (*Grandes pêches maritimes.*)
- 20. Fattigvæsenet 1903 og 1904. (*Assistance publique.*)
- 21. Norges Telegrafvæsen 1905—1906. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
- 22. De offentlige Jernbaner 1905/06. (*Chemins de fer publics.*)
- 23. Sundhedstilstanden og Medicinalforholdene 1904. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
- 24. Civil Retspleie 1903 og 1904. (*Justice civile.*)
- 25. Folkemængdens Bevægelse 1886—1900. Hovedoversigt. (*Mouvement de la population. — Aperçu général.*)

NORGES OFFICIELLE STATISTIK. V. 25.

FOLKEMÆNGDENS BEVÆGELSE

1886—1900.

HOVEDOVERSIGT.

*(Aperçu général du mouvement de la population en Norvège
pendant les années 1886 à 1900.)*

UDGIVET AF

DET STATISTISKE CENTRALBUREAU.

KRISTIANIA.

I KOMMISSION HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1906.

For Aarene 1866—1885, se Norges officielle Statistik III, No. 106.
For Aarene 1856—1865 og tidligere Aar, se Norges officielle Statistik
1869, C. No. 1.

Forord.

Efterat der i Indledningen til Tabeller vedkommende Folkemængdens Bevægelse i Aarene 1856—1865 var bleven givet en udførlig Oversigt over Resultaterne af de hidhenhørende statistiske Opgaver indtil nævnte Aar, blev en lignende Oversigt for Aarene 1866—1885 meddelt i Norges off. Statistik III, No. 106. Den efterfølgende Fremstilling af de vigtigste Resultater af samme Statistik for Tidsrummet 1886—1900 slutter sig til sidstnævnte Oversigt, idet man væsentlig har havt for Øie at føre de der meddelte Opgaver og Beregninger frem til Aaret 1900, delvis 1905.

I særskilte Publikationer (Norges off. Stat. III, No. 68 og 304; IV, No. 118) har man gjort Rede for Beregninger af Livs- og Dødstabeller for det norske Folk.

Kristiania i September 1906.

A. N. Kiær.

Préface.

Les résultats les plus importants de la statistique concernant le mouvement de la population ont été exposés d'abord pour les années 1856—1865 et années antérieures dans la Statistique officielle de la Norvège publiée en 1869, vol. C. 1 et ensuite pour les années 1866—1885 dans la série III, N° 106 de la même collection.

Le présent exposé, continuant ces investigations, en donne les résultats jusqu'à l'an 1900, et en partie jusqu'à 1905, en se basant sur les publications sus-dites, et particulièrement sur celle pour les années 1866—1885.

Trois publications spéciales (Norges officielle Statistik III, N°s 68 et 304; IV, N° 118) rendent compte des tables de mortalité et de survie.

Kristiania en septembre 1906.

A. N. Kiær.

Indhold.

	Side.
Forord	III
Oversigt over de vigtigste Resultater	1— 72
Bilage	73—123

Oversigt.

I. Norges Folkemængde i ældre og nyere Tider	1
II. Folkemængdens Tilvækst særskilt for Land og By samt i forskellige Landsdele og Byer	6
III. Forholdet mellem Befolkningens naturlige Tilvækst ved Overskuddet af Fødte over Døde og dens effektive Tilvækst	14
IV. Overskuddet af Fødte over Døde	17
V. Ægtevielserne	22--36
a) Ægtevielsernes Antal i Forhold til den samlede Folkemængde	22
b) Ægtevielsernes Vekslinger i de enkelte Aar	24
c) Ægtevielsernes Antal i Forhold til Folkemængde i de forskellige Aldersklasser	25
d) Antallet af eksisterende Ægteskaber, procentvis beregnet for forskellige Aldersklasser	27
e) Ægtevielserne fordelt efter Brudgommens og Brudens Civilstand	28
f) De Ægteviedes Aldersfordeling	29
g) Ægtevielserne fordelt efter Brudgommens Livsstilling	30
h) Ægtevielsernes Fordeling efter Aarstid	34
i) Borgerlig stiftede Ægteskaber samt Ægteskaber stiftede mellem Dissentere	34
VI. Fødslerne	37—45
a) Forholdet mellem Fødslerne og Folkemængden	37
b) Fødslernes Vekslinger i de enkelte Aar	38
c) De gifte Kvinders Frugtbarhed i forskellige Aldersklasser	38
d) Forældrenes Fordeling efter Alder ved de ægte Fødsler	40
e) De ægte Fødslers Fordeling efter Forældrenes Vielsesaar	41
f) De ægte Fødslers Fordeling efter Faderens Livsstilling	41
g) Fødslernes Fordeling efter Aarstid	41
h) Dødfødte Børn	42
i) Fødsler, ved hvilke mere end et Barn er kommet til Verden	43
j) Børnenes Fordeling efter Køn	43
k) Uægte fødte Børn	44

	Side.
VII. Dødsfaldene	46—57
a) Forholdet mellem Dødsfaldene og Folkemængden	46
b) Dødsfaldenes Vekslinger i de enkelte Aar.....	46
c) Dødeligheden i de forskellige Aldersklasser.....	47
d) Dødsfaldene fordelt efter ægteskabelig Stilling	47
e) Dødsfald i de to første Leveaar blandt ægte- og uægtefødte Børn	47
f) Dødsfald fordelt efter Livsstilling	51
g) Dødsfald fordelt efter Aarstid.....	52
h) Personer omkomne ved Ulykkestilfælde	53
i) Dræbte og Myrdede	55
j) Selvmord	55
VIII. Indvandring og Udvandring	58—72
a) Indvandringen	58
b) Udvandringen	61
c) Den norske Udvandring sammenlignet med andre europæiske Landes	63
d) Indvandrerne og Udvandrerne Fordeling efter Kjøen og Alder	63
e) Indvandrerne og Udvandrerne Fordeling efter ægteskabelig Stilling kombineret med Alder	65
f) De udvandrede Mænd fordelt efter Livsstilling.....	68
g) Udvandringens Fordeling paa Bygder og Byer	72

Bilage.

Bilag 1. Folkemængdens aarlige Forandringer 1876—1905 samt Hovedopgaver vedkommende Folkemængdens Bevægelse i hvert af disse Aar og fem- aarsvis	74
— 2. Folkemængde og dens Tilvækstprocent i forskellige europæiske Lande i Aarene 1885—1903	76
— 3. Bybefolkningens aarlige Forandringer 1885—1900	78
— 4. Fortegnelse over nyoprettede Byer samt Byudvidelser i Aarene 1801— 1900 med Oplysning om den Folkemængde, som de a) siden 1801 og b) siden 1860 tillagte Territorier havde eller antages at have havt a) i Aaret 1801 samt b) i Aaret 1860	79
5. Oversigt over Landdistrikternes og Byernes Folkemængde i de større Landsdele samt for enkelte større Byer i Aarene 1801, 1860 og 1900 efter de i sidstnævnte Aar gjældende Grænser	81
6. Forholdstal for den hjemmehørende Folkemængde den 1 Januar 1891 og 1901 i Henseende til dens Fordeling efter ægteskabelig Stilling, for hver femaarig Aldersgruppe	82
— 7. Forholdstal for den hjemmehørende Middel-Folkemængde i Aarene 1881 —1890 og 1891—1900 i Henseende til dens Fordeling efter ægteskabelig Stilling, for hver femaarig Aldersgruppe	83
— 8. Den hjemmehørende Middel-Folkemængde i Aarene 1881—1890 og 1891 —1900 fordelt paa Ugifte, Gifte, Enkemænd og Enker, fordelt i fem- aarige Aldersgrupper.....	84
— 9. De i Aarene 1881—1890 og 1891—1900 Ægteviede fordelt i femaarige Aldersgrupper samt efter Civilstand	85

VII

	Side.
Bilag 10. De i Aarene 1881—1900 ægteviede Ungkarle og Piger fordelt paa hvert Aldersaar indtil det firtiende.....	87
— 11. Detailleret Beregning over Frugtbarhedskvotienterne for gifte Kvinder i Aarene 1899 og 1900 sammenlignet med Resultatet af tilsvarende Beregning for Aarene 1889—1892.....	88
— 12. Frugtbarhedskvotienterne beregnet for forskellige Kombinationer af gifte Mænd og gifte Kvinder paa Grundlag af Opgaver for Aarene 1899 og 1900.....	89
— 13. Forældrenes Fordeling efter Alder ved de ægte Fødsler i Aarene 1889—1892 og 1899—1900, Forholdstal for femaarige Aldersgrupper.....	90
— 14. Opgaver over Fædre og Mødre fordelt paa de enkelte Aldersaar i Aarene 1889—1892 og 1899—1900 samt Beregning over deres Gjennemsnitsalder.....	91
— 15. Levendefødte og Dødfødte, ægte- og uægtedefødte af Mandkøn og Kvindekøn med Oplysninger om Tvillinger og Trillinger m. m. i Aarene 1886—1900.....	93
— 16. Forældrenes Aldersfordeling ved uægte Fødsler sammenstillet med de Ægteviedes Aldersfordeling for Aarene 1889—1892 og 1899—1900.....	94
— 17. Levendefødte, Dødfødte samt Døde i det første og andet Leveaar inden- og udenfor Ægteskab i Aarene 1891—1900 for Riget.....	95
— 18. Levendefødte, Dødfødte samt Døde i det første Leveaar inden- og udenfor Ægteskab i Aarene 1876—1900 særskilt for Rigets Bygder og Rigets Byer.....	96
— 19. Dødsfald fordelt paa Aarets forskellige Maaneder kombineret med Alder i Aarene 1886—1900.....	97
— 20. Grafisk Fremstilling af Dødeligheden i Aarets forskellige Maaneder for forskellige Aldersklasser og i det hele for Aarene 1886—1900.....	98
— 21. Antal Personer omkomne ved Ulykkestilfælde og paa anden voldsom Maade i Aarene 1886—1900.....	99
— 22. Antal Selvmord 1881—1900 fordelt efter Køn, Alder og ægteskabelig Stilling.....	101
— 23. Forholdstal vedkommende Selvmord i Aarene 1881—1890 og 1891—1900.....	102
— 24. Den oversjøiske Udvandring i Aarene 1886—1905.....	104
— 25. Den oversjøiske Udvandring fra forskellige europæiske Lande i Aarene 1886—1905.....	105
— 26. De i Tiaaret 1891—1900 indvandrede og udvandrede Personer fordelt efter Køn og Alder.....	106
— 27. De til oversjøiske Steder i Tiaaret 1891—1900 Udvandrede fordelt efter Køn, Civilstand og Alder.....	110
— 28. De i Aarene 1876—1900 udvandrede Mænd over 15 Aar fordelt efter Erhverv og Livsstilling.....	112
— 29. Borgerlig stiftede Ægteskaber 1892—1905 samt Ægteskaber stiftede mellem Dissentere 1891—1905.....	114
— 30. Schemaer og Cirkulærer vedkommende Statistiken over Folkemængdens Bevægelse.....	116

Table des matières.

	Pages.
Préface	III
Aperçu des Résultats les plus importants.....	1— 72
Appendices	73—123

Aperçu.

I. Population de la Norvège dans les temps anciens et modernes	1
II. Accroissement de la population séparément pour les campagnes et les villes et pour différentes régions du royaume	6
III. Rapport entre l'accroissement naturel par l'excédant des naissances sur les décès et l'accroissement effectif	14
IV. Excédant des naissances sur les décès	17
V. Les mariages	22—36
a) Nombre des mariages, par rapport à la population en général	22
b) Variations du nombre des mariages dans les différentes années	24
c) Nombre des mariages contractés, par rapport à l'effectif des différentes classes d'âge	25
d) Nombre des mariages existants, par rapport à l'effectif des différentes classes d'âge	27
e) Mariages répartis selon l'état civil des mariés	28
f) Mariages répartis selon l'âge des mariés	29
g) Professions des hommes mariés	30
h) Mariages par mois	34
i) Mariages civils et mariages contractés parmi les Dissidents	34
VI. Les naissances	37—45
a) Nombre des naissances par rapport à la population en général	37
b) Variations du nombre des naissances dans les différentes années	38
c) Fécondité des femmes mariées réparties par âge	38
d) Répartition des naissances légitimes selon l'âge du père et de la mère	40
e) Répartition des naissances légitimes selon l'année du mariage	41
f) Répartition des naissances légitimes selon les professions des pères	41
g) Naissances par mois	41
h) Mort-nés	42
i) Accouchements multiples	43
j) Naissances réparties par sexe	43
k) Naissances illégitimes	44

IX

	Pages.
VII. Les décès	46—57
a) Nombre des décès par rapport à la population en général ..	46
b) Variation du nombre des décès dans les différentes années ..	46
c) Mortalité dans les différentes classes d'âge	47
d) Décès par état civil	47
e) Nombre des enfants légitimes et illégitimes morts avant l'âge de deux ans	47
f) Décès par professions	51
g) Décès par mois	52
h) Décès par suite d'accidents	53
i) Homicides et meurtres	55
j) Suicides	55
VIII. Migrations	58—72
a) Immigration	58
b) Émigration	61
c) Émigration norvégienne comparée à celle des autres pays de l'Europe	63
d) Immigrants et émigrants répartis par sexe et par âge.....	63
e) Immigrants et émigrants répartis par sexe, âge et état civil ..	65
f) Hommes émigrés répartis par professions	68
g) Émigration des campagnes et des villes	72

Appendices.

Appendice n°	1. Tableau rétrospectif du mouvement de la population pendant les années 1876—1905	74
—	2. Population et accroissement de la population en différents pays d'Europe pendant les années 1885—1903	76
—	3. Population urbaine dans chacune des années 1885—1900	78
—	4. Nouvelles villes et faubourgs incorporés pendant le 19 ^{ème} siècle ..	79
—	5. Population rurale et urbaine des grandes régions de la Norvège et population des villes les plus importantes en 1801, 1860 et 1900, d'après leurs limites de 1900	81
	6. Chiffres proportionnels concernant la répartition par état civil pour chaque classe d'âge au 1 janvier 1891 et 1901	82
-	7. Idem pour la population moyenne 1881—1893 et 1891—1900....	83
-	8. Population moyenne 1881—1890 et 1891—1900 répartie par sexe, âge et état civil	84
	9. Mariages contractés pendant les années 1881—1890 et 1891—1900 avec l'indication de l'âge et de l'état civil des mariés.....	85
-	10. Mariages contractés pendant les années 1881—1900 parmi les garçons et les filles répartis par chaque année d'âge jusqu'au quarantième	87
-	11. Calcul détaillé concernant la fécondité des femmes mariées pen- dant les années 1899 et 1900 comparées aux années 1889—1892 ..	88
-	12. Calcul concernant la fécondité pour différentes combinaisons d'âge des hommes et femmes mariés, basé sur les données pour 1899 et 1900	89
-	13. Répartition des pères et des mères des enfants légitimes nés pen- dant les années 1889—1892 et 1899—1900, chiffres proportionnels pour chaque groupe quinquennal	90

	Pages.
Appendice n° 14. Répartition des mêmes pères et mères pour chaque année d'âge, chiffres absolus et âge moyen	91
— 15. Divers renseignements sur les naissances pendant les années 1891—1900 (nés-vivants et mort-nés avec l'indication du sexe, accouchements multiples, etc.)	93
- 16. Naissances illégitimes réparties selon l'âge des pères et des mères, comparées aux mariés répartis par âge; chiffres proportionnels..	94
17. Mortalité pendant les deux premières années de la vie, calculée séparément pour les enfants légitimes et illégitimes, dans le Royaume 1891—1900	95
- 18. Idem séparément pour les campagnes et les villes pendant les années 1876—1900	96
- 19. Décès par âge et par mois 1886—1900	97
- 20. Représentation graphique du même rapport pour les années 1886—1900	98
- 21. Morts par accidents et autres morts violentes 1886—1900	99
- 22. Nombre des suicides répartis par sexe, âge et état civil 1881—1900	101
- 23. Chiffres proportionnels concernant les suicides pendant les années 1881—1890 et 1891—1900	102
- 24. Émigration transocéanique norvégienne dans chacune des années 1886—1905	104
- 25. Émigration transocéanique pendant les années 1886—1905 pour chaque période décennale et pour divers pays d'Europe	105
- 26. Immigrants et émigrants 1891—1900 répartis par sexe et par âge	106
- 27. Émigrants pour des pays hors de l'Europe 1891—1900 répartis par sexe, par âge et par état civil	110
- 28. Hommes émigrés pendant les années 1876—1900 répartis par professions	112
- 29. Mariages civils 1892—1905 et mariages contractés parmi les dissidents 1891—1905	114
- 30. Formulaires et instructions concernant les données primaires...	116

I.

Norges Folkemængde i ældre og nyere Tider.

Ved Aaret 1349 eller før den store Pest er Norges Folkemængde af Professor Sars bleven anslaaet til omkring 300 000, iberegnet de senere tabte Landskaber Jæmtland, Herjedalen og Bohuslen, der i Aaret 1666 antages at have havt omtrent $\frac{1}{10}$ af det hele Riges Folkemængde¹⁾. Derefter formindskedes Folkemængden som Følge af Pestens forfærdelige Herjinger efter samme Forfatter maaske til omkring 200 000, men var ved Aaret 1500 atter naaet op til ca. 300 000, i 1600 til 400 000 og i 1666 til 500 000, alt iberegnet de nævnte, da afstaaede Landskaber, hvis Folkemængde for sidstnævnte Aar ansloges til 50 000.

Medens disse Tal for en stor Del kun beror paa mere eller mindre løse Skjøn eller Gjetninger, er Opgaverne over Norges Folkemængde inden dets nuværende Omraade for 1665 og følgende Aar bygget paa positive Opgaver, om end disse for sidstnævnte Aar alene omfattede Personer af Mandkjøn over 12 og 14 Aar.

Ifølge disse Opgaver skulde Folkemængden i Aaret 1665 have udgjort ca. 440 000, i 1700 ca. 504 000, i 1800: 883 000, i 1900: 2 243 000 og i 1905: 2 310 000²⁾.

For 1865 og følgende Aar hidsættes nedenstaaende Opgaver, der viser Folkemængden ved Udgangen af hvert Femaar, hvorved den i Oversigten for 1866—1885 meddelte Opgave for Aaret 1885 er noget ændret i Henhold til nyere Beregninger³⁾:

31 December 1865*	1 701 756	31 December 1890*	2 004 102
— 1870	1 739 841	— 1895	2 097 328
— 1875*	1 818 853	— 1900*	2 242 995
— 1880	1 923 283	— 1905	2 309 860 ²⁾
— 1885	1 951 429		

¹⁾ Se forøvrigt de i Norges off. Stat. III Nr. 106 meddelte nærmere Oplysninger.

²⁾ Foreløbig Opgave.

³⁾ Ved de med * mærkede Aar er Opgaverne byggede paa samtidig Tælling; hvad Aaret 1900 angaar, dog med Tillæg af Forøgelsen i Tidsrummet 3—31 December.

Den gjennemsnitlige aarlige Tilvækst udgjorde:

1665—1701.....	36.0 Aar + 0.38 Pct.	1814—1835.....	20.9 Aar + 1.34 Pct.
1701—1735.....	34.0 — + 0.56 -	1835—1865.....	30.1 — + 1.18 -
1735—1769.....	34.0 — + 0.52 -	1865—1885.....	20.0 — + 0.69 -
1769—1801.....	31.5 — + 0.62 -	1885—1905.....	20.0 — + 0.85 -
1801—1814.....	13.9 — + 0.17 -		

Gjennemsnitstilvæksten for hele det foregaaende Aarhundrede var + 0.94 Pct. og for det næstforegaaende + 0.58 Pct.; længere tilbage mellem + 0.3 og + 0.4 Pct.

Til en Gjennemsnitstilvækst af 0.94 Pct. aarlig svarer en Fordoblingsperiode af 74 Aar, medens der til 0.85 Pct. svarer 82 Aar.

Opgave over Folkemængden og dens Tilvækst i hvert af Aarene 1876—1905 samt femaarsvis vil findes meddelt som Bilag 1 i nærværende Hefte og tilsvarende Opgaver for Aarene 1801—1885 i Norges off. Stat. III, Nr. 106, Tabel 1, hvorved dog maa erindres, at de 1876—1885 vedrørende Beregninger er lidt forskellige fra de nu meddelte.

Man hidsætter følgende Oversigt over Forholdet mellem den aarlige Tilvækst, Overskuddet af Fødte samt Overskuddet af Udvandrede for hvert Femaar siden 1876. (Tilvæksten saavel som de øvrige Forholdstal beregnet paa Grundlag af Middelfolkemængden i hvert Aar, medens de foregaaende Beregninger knytter sig til Folkemængden ved hvert Aars Begyndelse.)

	Aarlig Tilvækst.	Overskud af Fødte.	Overskud af Udvandrede.
1876—1880	+ 20 886 = 1.113 Pct.	+ 1.497 Pct.	— 0.384 Pct.
1881—1885	+ 5 629 = 0.292 -	+ 1.382 -	— 1.090 -
1886—1890	+ 10 535 = 0.533 -	+ 1.344 -	— 0.811 -
1891—1895	+ 18 645 = 0.913 -	+ 1.323 -	— 0.410 -
1896—1900	+ 29 133 = 1.341 -	+ 1.429 -	— 0.088 -
1901—1905	+ 13 373 = 0.586 -	+ 1.371 -	— 0.785 -
1876—1905	+ 16 367 = 0.800 -	+ 1.390 -	— 0.590 -

Folkemængden er i hele det heromhandlede trediveaarige Tidsrum forøget med 491 007 eller næsten en halv Million Indbyggere. Medens Overskuddet af Fødte udgjorde 853 174, tabte Norge ved Overskuddet af Udvandring 362 167; Udvandringen til oversjøiske Steder udgjorde endog 425 160, men dels var der ikke faa, som vendte tilbage, dels har der ogsaa været nogen Indvandring fra andre Lande, saa at der, bortset fra den oversjøiske Udvandring, var et Indvandringsoverskud i disse 30 Aar af 62 993, hvorved altsaa Nettoudvandringen bliver som ovenfor anført 362 167.

I Aarene 1815—1865 tiltog Norges Folkemængde i en stærkere Grad end de fleste europæiske Landes, men fra sidstnævnte Aar har Forholdet vendt sig paa Grund af den overhaandtagende Udvandring. Gjennemsnitstilvæksten for Europa med Undtagelse af Tyrkiet og andre Balkanstater (for hvilke Opgaver mangler) var i førstnævnte Tidsrum + 0.75 Pct., for Norge derimod + 1.23 Pct. aarlig; i Aarene 1865—1885 er Europas Folkemængde overhovedet vokset med + 0.82 Pct., Norges derimod kun med + 0.69 Pct. I Tidsrummet 1885—1902 steg Europas Folkemængde fra 345.3 til 408.9 Millioner, eller aarlig med netop 1.0 Pct., og Norges med 0.92 Pct.

Sammenligningen mellem Folkemængdens Tilvækst i Norge og i Nabo-landene viser følgende Resultater:

	Norge	Sverige.	Danmark.	Finland.
a) Folkemængde.				
1750	625 000	1 763 338	808 000	523 000
1800—1801	883 440	2 347 303	929 001	1 028 000
1820	977 500	2 584 690	1 096 000	1 177 500
1850	1 399 733	3 482 541	1 422 000	1 636 915
1885	1 951 429	4 682 769	2 089 000	2 208 518
1904	2 299 827	5 260 811	2 572 000	2 850 000
b. Aarlig Tilvækstprocent.				
1750—1800	0.70 Pct.	0.57 Pct.	0.23 Pct.	1.36 Pct.
1801—1820	0.51 -	0.48 -	0.83 -	0.68 -
1821—1850	1.20 -	1.00 -	0.87 -	1.10 -
1851—1885	0.95 -	0.85 -	1.10 -	0.86 -
1885—1904	0.87 -	0.61 -	1.11 -	1.35 -
1750—1820	0.64 -	0.55 -	0.44 -	1.17 -
1821—1904	1.02 -	0.85 -	1.02 -	1.06 -
1750—1904	0.85 -	0.71 -	0.75 -	1.11 -

Af de nordiske Lande er, som det vil sees, Finland det, hvis Folkemængde har skudt den kraftigste Vækst. Navnlig har Forskjellen i saa Henseende mellem dette Land og de tre skandinaviske Lande fremtraadt meget stærkt i den sidste Halvdel af det 18de Aarhundrede. Ogsaa i de fleste Aar af det 19de Aarhundrede har der vist sig en temmelig udpræget Forskjel, medens dog Finlands Folkemængde i Slutningen af Sekstiaarene blev saa betydelig sat tilbage som Følge af ødelæggende Misvækstaar, at Hovedresultatet for Aarene 1820—1904 ikke staaer synderligt over Hovedresultatet for Norge og Danmark i de samme Aar.

Af de skandinaviske Lande er nemlig Norge og Danmark de, der har havt den største Befolkningstilvækst i nævnte Tidsrum, Norge især i Tidsrummets første Halvdel, Danmark især i dets sidste Del.

For Aarene indtil og med 1885 henvises forøvrigt angaaende disse Forhold til Oversigten for 1866—1885 S. 13 og 14 og de der citerede Afhandlinger.

I Bilag 2 vil findes angivet Folkemængden i samtlige Lande i Europa ved Udgangen af Aarene 1885, 1900 og 1902.

Heraf fremgaar følgende Hovedresultater for de nedenfor nævnte Grupper af Lande:

	1885.	1900.	1902.
1. Det skandinaviske Norden	8 807 000	9 919 900	10 084 700
2. Vesteuropa	46 525 500	53 440 100	54 604 700
3. Det sydvestlige Europa	89 114 900	95 693 000	96 637 700
4. Mellemuropa	90 775 600	107 156 200	110 002 700
5. Det nordøstlige Europa	92 208 500	112 412 600	115 531 000
6. Balkanstaterne	17 865 700	21 542 800	22 086 900
Tilsammen Europa	345 297 200	400 164 600	408 947 700
Norge	1 951 400	2 243 000	2 281 400
Sammes Procentandel i Europas Folkemængde	0.565	0.561	0.558

Folkemængdens Forøgelse i det skandinaviske Norden har i de senere Aar paa Grund af den stærke Udvandring været forholdsvis ringe, nemlig i Aarene 1885—1902 alene + 0.79 Pct. aarlig, idet vistnok Danmarks og Norges Folkemængde er steget noget mere, men Sveriges mindre. Af de europæiske Folkegrupper viser alene den romanske Befolkning i det sydvestlige Europa en ringere Tilvækst (+ 0.48 Pct. aarlig), idet, som bekjendt, navnlig Frankriges Folkemængde stiger overmaade langsomt. For Norges Vedkommende nærmer Tilvækstprocenten i de heromhandlede Aar sig til den gennemsnitlige i Vesteuropa, men vilde have vist et ugunstigere Forhold, hvis Sammenligningen havde kunnet føres frem til Aaret 1905.

De mellemeuropæiske Landes og navnlig Tysklands Befolkningstilvækst har i de senere Aar været meget betydelig.

Ligeledes har Rusland, dog vistnok med Undtagelse af de allersidste Aar, havt en meget betydelig Tilvækst.

Forøvrigt kan om disse Forhold henvises til Sundbärg's i det svenske «Statistisk Tidskrift» offentliggjorte Oversigtstabeller, der i 1906 er udgivet i en ny fransk Udgave under Titelen: «Aperçus statistiques internationaux» og indeholder en Række af værdifulde Oplysninger vedkommende dette Emne. Ligesaa til en af nærværende Forfatter for den VI. internationale Kongres for Hygiene og Demographi (Wien 1887) fremlagt Studie over Folkemængdens aarlige Bevægelse i Europa (hovedsagelig for Aarene 1871—1885).

Af Sundbärg's Oversigtstabeller hidsættes følgende Uddrag over den aarlige Befolkningstilvækst i Løbet af forrige Aarhundrede for Norge, Sverige og Danmark sammenholdt med Gennemsnitsforholdet i Europa:

	Den aarlige Tilvækstprocent.				Norges Folkemængde i Procenter af Europas.
	Norge.	Sverige.	Danmark.	Europa overhovedet.	
					N. P.
1801—1820.....	+ 0.507	+ 0.484	+ 0.826	+ 0.653	(1800) 4.7
1821—1830.....	+ 1.474	+ 1.115	+ 0.931	+ 0.944	(1830) 5.0
1831—1840.....	+ 0.973	+ 0.837	+ 0.719	+ 0.706	(1840) 5.0
1841—1850.....	+ 1.172	+ 1.045	+ 0.985	+ 0.581	(1850) 5.3
1851—1860.....	+ 1.401	+ 1.033	+ 1.230	+ 0.622	(1860) 5.7
1861—1870.....	+ 0.786	+ 0.773	+ 1.042	+ 0.769	(1870) 5.7
1871—1880.....	+ 0.995	+ 0.914	+ 0.963	+ 0.831	(1880) 5.8
1881—1890.....	+ 0.409	+ 0.470	+ 0.936	+ 0.901	(1890) 5.5
1891—1900.....	+ 1.135	+ 0.711	+ 1.146	+ 0.989	(1900) 5.6

For 1902 er Norges Procentandel beregnet til 5.5.

II.

Folkemængdens Tilvækst særskilt for Land og By samt i forskellige Landsdele og Byer.

Oplysninger angaaende Folkemængden i Rigets Landdistrikter og Bydistrikter, Stifter, Amter, Fogderier, Herreder og Byer ifølge Tællingerne af 1801, 1815, 1825, 1835, 1845, 1855 og 1865 findes meddelte i Tabeller vedkommende Folkemængdens Bevægelse i Aarene 1856—1865 S. 185 o. flg. Tilsvarende Oplysninger for 1865, 1875, 1890 og 1900 er, foruden i selve Folketællingstabellerne, tillige meddelte i Tabeller vedkommende Folkemængdens Bevægelse i Aarene 1871—1875 S. 1 o. flg., 1886—1890 og 1896—1900 (Norges off. Stat. C. Nr. 1 udg. i 1880, III Nr. 276 og IV Nr. 117).

Særskilt for Bybefolkningens Vedkommende kan derhos henvises til Norges officielle Statistik III Nr. 106, Indledningen S. 15 o. flg. samt det der citerede (Tabel 2, S. 132, og 3, m. m.); fremdeles til Statistiske Meddelelser for 1898 S. 10—11, og 1905 S. 20—21 samt Bilag 3, 4 og 5 i nærværende Skrift.

Bybefolkningen stiger dels ved Folkemængdens Tilvækst indenfor uforandrede Byterritorier, dels ved Indlemmelse af Forstæder paa Landets Grund samt ved Oprettelse af nye Byer. Vil man undersøge Tilvækstens Grad, er det derfor -- navnlig naar der handles om kortere Tidsrum — nødvendigt at holde disse forskjellige Kilder til Bybefolkningens Stigen ud fra hverandre.

Idet man for de tidligere Aar henviser til de i Oversigten for 1866—1885 givne udførlige Oplysninger over Udviklingen i Aarene 1801—1885 (delvis ogsaa for 1769—1801), skal der i Tilslutning hertil i det følgende gjøres Rede for, hvorledes disse Forhold har stillet sig i Aarene 1860—1900.

Efter de i vedkommende Aar faktisk gjældende Grænser mellem Landdistrikterne og Byerne udgjorde den hjemmehørende Folkemængde, som følger:

	Kjøb- steder.	Lade- steder.	Tilsammen Byer.	Land- distrikter.	Procentvis i Forhold til Rigets Folke- mængde.	
					Land- distrikter.	Byer.
31 December 1860.....	205 300	23 700	229 000	1 379 653	85.77	14.23
« — 1875.....	302 340	30 058	332 398	1 481 026	80.16	19.84
« — 1885.....	400 068	32 337	432 405	1 515 091	77.80	22.20
« — 1890.....	440 086	33 234	¹⁾ 473 320	1 527 597	76.34	23.66
3 — 1900.....	589 890	37 760	627 650	1 612 382	71.98	28.02

I Løbet af disse 40 Aar har altsaa Landdistrikternes Folkemængde alene tiltaget med 232 729, eller 16.8 Pct., medens Byernes Folkemængde har havt en Tilvækst af nær ind paa 400 000 (398 650) = 174 Pct., saa at deres Folkemængde i 1900 var omtrent $2\frac{3}{4}$ Gange saa stor som i 1860. Af den sidst anførte Tilvækst skyldes imidlertid omtrent 18 000 Indlemmelser af Forstæder, der var indbefattede i Landdistrikternes Folkemængde i 1860 (jfr. Bilag 4 og 5), og der bliver saaledes tilbage en virkelig Forøgelse i Byerne med deres senere indlemmede Forstæder stor 380 469 paa en Folkemængde i 1860 af 247 181, medens Landdistrikternes Folkemængde fraregnet disse Forstæder er bleven forøget med 250 910 paa en Folkemængde i 1860 af 1 361 472.

Efter denne Berigtigelse bliver altsaa Folkemængdens Tilvækst i det heromhandlede Tidsrum af 40 Aar 154 Pct. for Byerne og 18.5 Pct. for Landdistrikterne, og den aarlige Tilvækstprocent henholdsvis 2.36 og 0.42.

Med Hensyn til Tilvæksten i hvert enkelt af Aarene 1885—1900 henvises for Byernes Vedkommende til de i Bilag 3 meddelte Oplysninger, af hvilke ogsaa de aarlige Forandringer i Landdistrikternes Folkemængde vil kunne udledes, naar man sammenholder Bilag 3 med Bilag 1²⁾.

Til videre Belysning af dette Forhold hidsættes følgende Opgave over Folkemængden og dens Tilvækst saavel i Riget som i dets Landdistrikter og Byer, efter deres Grænser den 31 December 1900:

¹⁾ Heri er Kragerø fra 1 Januar 1891 indlemmede Forstæder med en Folkemængde af 809 ikke medregnet.

²⁾ Ved denne Beregning bør forøvrigt den i ovenstaaende Note 1 nævnte Omstændighed have i Erindring.

1. Folke- mængde.	Riget.		Rigets Landdistrikter.		Rigets Byer.	
	Absolute Tal ¹⁾	Procenttal.	Absolute Tal.	Procenttal.	Absolute Tal.	Procenttal.
1860.....	1 608 653	100	1 361 472	84.63	247 181	15.37
1875.....	1 813 424	100	1 450 926	80.01	362 498	19.99
1880.....	1 918 400	100	1 500 748	78.23	417 652	21.77
1885.....	1 947 096	100	1 509 991	77.55	437 105	22.45
1890.....	2 000 917	100	1 521 810	76.06	479 107	23.94
1895.....	2 094 254	100	1 555 400	74.27	538 854	25.73
1900.....	2 240 032	100	1 612 382	71.98	627 650	28.02
2. Aarlig Tilvækst.						
1860—1880..	15 487	0.88	6 964	0.49	8 523	2.66
1880—1900..	16 082	0.78	5 582	0.36	10 500	2.06
1880—1890..	8 252	0.42	2 106	0.14	6 146	1.38
1890—1900..	23 911	1.14	9 057	0.58	14 854	2.75

Som det vil sees, var den relative Tilvækst i Aarene 1880—1900 overhovedet mindre end i det foregaaende tyveaarige Tidsrum. Dette gjælder dog særlig Tiaaret 1880—1890, da der foregik en usædvanlig stor Udvandring, hvorimod Aarhundredets sidste Tiaar fremhæver sig ved en stærkere Befolkningstilvækst, navnlig i Byerne.

Af de i Oversigten for 1866—1885, S. 17 meddelte Oplysninger hidsættes, at Byernes Folkemængde alene i et Tiaar, nemlig 1855—1865, viser en større procentvis Stigning, nemlig + 3.11 Pct. aarlig mod + 2.75 Pct. aarlig i Tiaaret 1891—1900.

Derimod var i Tidsrummet 1815—1865 Landdistrikternes Tilvækst betydelig større end senere, idet den før 1865 udgjorde i Regelen noget over 1 Pct. aarlig, medens den senere er sunket til under $\frac{1}{2}$ Pct. aarlig.

I Henseende til Folkemængdens Forandringer i de forskellige Landsdele kan, foruden til de i Begyndelsen af dette Afsnit, S. 6, nævnte Skrifter, henvises til de i Statistisk Aarbog 1905, Tabel 4, meddelte Opgaver over den hjemmehørende Folkemængde amtsvis i Aarene 1801, 1860, 1890 og 1900. Paa Grundlag

¹⁾ For Aarene 1875—1900 er de her for Riget opførte Tal noget afvigende fra de i Afsnit I samt i Bilag 1 anførte. Aarsagen ligger deri, at man for det hele Rige kan beregne den hjemmehørende Folkemængde paa en noget fuldstændigere Maade end efter de paa hvert Hjemsted indhentede Opgaver. Forskjellen var i 1875: 5 429, i 1890: 3 185, i 1900: 2 963 og er i Analogi hermed regnet til 4 883 i 1880, 4 333 i 1885 og 3 074 i 1895.

af disse Oplysninger meddeles nedenfor en Oversigt over Udviklingen i hver af de seks større Landsdele, i hvilke man i den senere Tid har begyndt at gruppere de enkelte Amter.

Disse Landsdeles Befolkning og dens aarlige Gjennemsnitstilvækst i 1801, 1860 og 1900 udgjorde, som følger:

Landsdele.	Februar 1, 1801.	Decbr. 31, 1860.	Decbr. 3, 1900.	Aarlig Tilvækst- procent.		
				1801— 1860.	1861— 1900.	1801— 1900.
<i>1. Landdistrikter og Byer underet.</i>						
Østlandet	220 169	415 143	697 970	1.06	1.31	1.16
Oplandene	126 906	233 227	242 462	1.02	0.10	0.65
Sørlandet ¹⁾	122 568	214 912	260 554	0.94	0.48	0.76
Vestlandet ²⁾	173 891	319 911	424 636	1.02	0.71	0.90
Trøndelagen	161 458	280 356	354 952	0.93	0.59	0.79
Nordlandet	78 448	145 104	259 458	1.03	1.47	1.20
Riget	883 440	1 608 653	2 240 032	1.01	0.83	0.94
<i>2. Landdistrikterne.</i>						
Østlandet.	184 061	309 750	356 174	0.87	0.35	0.66
Oplandene	126 906	229 609	228 628	1.00	— 0.01	0.59
Sørlandet	104 457	175 978	198 449	0.87	0.30	0.64
Vestlandet	153 515	274 219	304 441	0.97	0.26	0.69
Trøndelagen	149 763	251 902	285 317	0.87	0.31	0.65
Nordlandet	78 138	138 195	239 373	0.96	1.39	1.13
Tilsammen Landdistrikterne	796 840	1 379 653	1 612 382	0.92	0.39	0.71
<i>3. Byerne.</i>						
Østlandet	36 108	105 393	341 796	1.81	2.99	2.28
Oplandene	-	3 618	13 834	-	3.42	-
Sørlandet	18 111	38 934	62 105	1.28	1.18	1.24
Vestlandet	20 376	45 692	120 195	1.36	2.46	1.79
Trøndelagen	11 695	28 454	69 635	1.50	2.27	1.80
Nordlandet	310	6 909	20 085	5.32	2.71	4.27
Tilsammen Byerne	86 600	229 000	627 650	1.64	2.56	2.00

¹⁾ 3: Bratsberg, Nedenes samt Lister og Mandal Amt.

²⁾ 3: Stavanger, Søndre og Nordre Bergenhus Amter samt Bergen.

	Februar 1, 1801.	Decbr. 31, 1860.	Decbr. 3, 1900.	Aarlig Tilvækst- procent.		
				1801— 1860.	1861— 1900.	1801— 1900.
<i>4. De enkelte større Byer.</i>						
Kristiania	9 538	48 592	227 626	2.75	3.94	3.23
Bergen	17 122	26 558	72 251	0.74	2.42	1.41
Trondhjem	9 042	16 827	38 180	1.04	2.07	1.45
Stavanger	2 466	14 080	30 613	2.94	1.97	2.56
Drammen	5 412	11 391	23 093	1.25	1.79	1.46
Kristiansand	4 966	10 126	14 666	1.20	0.93	1.09
Fredrikstad	2 194	4 123	14 635	1.06	3.23	1.92
Kristiansund	1 624	4 963	12 050	1.88	2.25	2.03
Fredrikshald	4 142	8 254	11 957	1.16	0.93	1.07
Aalesund	226	2 738	11 777	4.56	3.28	4.04
Skien	1 805	4 368	11 394	1.00	2.44	1.57
Larvik	1 897	5 595	10 668	1.43	1.63	1.51

Med Hensyn til Befolkningstilvæksten i Landdistrikterne og Byerne maa imidlertid ligesom tidligere bemærkes, at Jurisdiktionsforandringer tildels i ikke ringe Grad influerer paa Tilvækstprocentens Høide, og man har derfor i Bilag 5 meddelt en Beregning over, hvorledes Resultatet stiller sig, naar man for alle Aar gaar ud fra den i 1900 bestaaende Jurisdiktionsinddeling og altsaa tillægger den antagne Folkemængde i de senere indlemmede Forstæder samt paa de senere nyoprettede Byers Grund.

Forøvrigt viser Beregningerne størst Tilvækst for de nordlige Landsdele, der særlig i den sidste firtiaarige Periode har havt en meget betydelig Forøgelse i Folkemængde, nemlig i Gjennemsnit 1.47 Pct. aarlig, deraf i Landdistrikterne 1.39 Pct. Naar Østlandet i sin Helhed opviser en næsten ligesaa høi Procenttilvækst, nemlig 1.31, skyldes dette hovedsagelig Kristiania, hvis Befolkningstilvækst i samme Tidsrum var gjennemsnitlig 3.94 Pct. og 3.73 Pct., naar Forstædernes Befolkning i 1860 medregnes i dette Aars Folkemængde. I de østlandske Byer overhovedet var Tilvæksten beregnet paa sidstnævnte Maade, + 2.80 Pct. aarlig, i Østlandets Landdistrikter derimod kun + 0.42 Pct.

Den modsatte Yderlighed repræsenteres af Oplandene, hvor Befolkningstilvæksten fra 1.02 Pct. aarlig i Aarene 1801—1860, paa Grund af stærk Udflytning til Amerika og Udflytning til Byerne, er sunket til 0.1 Pct. i Aarene 1861—1900 og, naar der bortses fra Byerne, endog viser en (forøvrigt ganske ringe) Tilbagegang, nemlig — 0.01 Pct. aarlig.

I de øvrige Landsdele falder den gjennemsnitlige Befolkningstilvækst i Landdistrikterne lidt lavere end i de østlandske Landsbygder, nemlig omkring $\frac{1}{3}$ Pct. aarlig i Aarene 1860—1900 mod 0.86—0.96 Pct. aarlig 1801—1860.

I Oversigten for Aarene 1866—1885 er der i Indledningen S. 18—19 samt i Bilag 11 givet Oplysning om, hvorledes disse Forhold har stillet sig i Norge sammenlignet med Sverige og Danmark. De i nævnte Skrift meddelte Opgaver skal nedenfor suppleres indtil og med Aaret 1900. Da der, som i det foregaaende nævnt, for Norges Vedkommende er foretaget ny Beregning over Folkemængden i Aarene 1876—1885 og derhos den i Danmark den 1 Februar 1901 afholdte Folketælling ligger 11 Aar efter den nærmest foregaaende, har de i ovennævnte Bilag 11 for 1880 meddelte Tal forsaavidt undergaaet nogen Forandring, hvilket, hvad Danmark angaar, er bleven udført paa den Maade, at man efter de gjennemsnitlige Tilvækstprocenter, som viser sig for Tidsrummet 1 Februar 1880—1 Februar 1901, har beregnet Landdistrikternes og Byernes Folkemængde den 1 Februar 1881, saa at altsaa Tilvækstprocenterne bliver uforandrede, men Folkemængden er rykket et Aar frem. Efter disse Ændringer i Tallene stiller Folkemængden og dens procentvis beregnede aarlige Tilvækst sig, som følger¹⁾:

Aar.	Norge.		Sverige.		Danmark. (1 Febr. 1881 og 1901) N. P.		De tre nordiske Riger.	
	Land- distrikter.	Byer.	Land- distrikter.	Byer.	Land- distrikter.	Byer.	Land- distrikter.	Byer.
1880	1 500 748	417 652	3 875 237	690 431	1 410 027	577 746	6 786 012	1 685 763
1900	1 612 382	627 650	4 032 490	1 103 951	1 512 975	936 565	7 157 847	2 668 166
Aarlig Tilvækst- procent.								
1800—1820	0.48	0.68	0.48	0.46	ca. 0.86	ca. 0.80	0.56	0.63
1820—1840	1.17	1.59	0.99	0.86	« 0.81	« 0.82	0.99	0.99
1840—1860	1.11	2.44	0.95	1.81	0.93	1.74	0.98	1.92
1860—1880	0.51	2.62	0.64	2.21	0.69	1.95	0.62	2.22
1880—1900	0.36	2.07	0.20	2.37	0.35	2.45	0.27	2.32

Det fortjener her særlig at bemærkes, hvorledes Landdistrikternes Befolknings-tilvækst siden Begyndelsen af Sekstiaarene har vist en i det hele taget stadig synkende Tendents²⁾, medens omvendt Tilvækstprocenten for Byerne under hele det 19de Aarhundrede har vist en stigende Tendents, der imidlertid for Norges Vedkommende i de sidste tyve Aar er bleven afbrudt.

¹⁾ I efterfølgende Tabel er Byernes Grænser for alle Aar i det væsentlige regnet paa samme Maade som for Aaret 1900, jfr. ovennævnte Bilag 11, Anm.

²⁾ Efter den i 1906 afholdte Folketælling for Danmark er dog heri indtraadt en Forandring i de sidste Aar.

Hovedstædernes Folkemængde udøver en voksende Indflydelse paa Tilvækstforholdene i den samlede Bybefolkning. Disses Folkemængde udgjorde:

Aar.	Kristiania (med senere indlemmede Forstæder).	Stockholm.	Kjøbenhavn (med Frederiks- berg og Sund- byerne). 1 Februar.	De tre nordiske Hovedstæders samlede Folkemængde.
1800	12 423	75 517	(1801) 100 975 ¹⁾	188 915
1840	29 000	84 161	125 268	238 429
1860	52 903	112 391	167 917	333 211
1880	119 407	168 775	(a) (1880) 273 322 ²⁾ (b) (1881) 283 454	a) 561 504 b) 571 636
1900	227 626	300 624	(1901) 491 276	1 019 526
1905	226 472	323 866	(1906) 534 843	1 085 181
Procenttal.				
1800	6.6	40.0	53.4	100.0
1840	12.2	35.3	52.5	100.0
1860	15.9	33.7	50.4	100.0
1880 a ²⁾	21.3	30.0	48.7	100.0
1880 b	20.9	29.5	49.6	100.0
1900	22.3	29.5	48.2	100.0
1905	20.9	29.8	49.3	100.0

Medens altsaa de tre nordiske Hovedstæders samlede Folkemængde i Løbet af forrige Aarhundrede er vokset fra ca. 189 000 til over 1 Million, er Kristianias Anpart vokset fra 6.6 Pct. i 1800 til 23.2 Pct. i 1900; derefter er der indtraadt en Tilbagegang, der vistnok nærmest maa opfattes som en Reaktion efter den i Slutningen af Nittiaarene stedfundne voldsomme Tilvækst, men som ogsaa hænger sammen med den stærkere Udvikling, som de to andre nordiske Hovedstæder navnlig siden 1880 har befundet sig i. I det hele Tidsrum 1880—1905 har Udviklingen i alle tre Hovedstæder overhovedet været omtrent lige stærk³⁾.

Med Hensyn til de øvrige norske Byer med en Folkemængde i 1900 af mindst 10 000 henvises til de S. 10 samt i Bilag 5 meddelte Oplysninger.

¹⁾ Opgave over Folkemængden i Forstæderne savnes, men har vistnok været ubetydelig. Den udgjorde i 1840 alene 4 449.

²⁾ I den under b (1881) anførte Folkemængde er medtaget nogle flere Forstæder (Gjentoftes Kommune og Valby-Distriktet); ligesaa for 1901 og 1906.

³⁾ Angaaende Befolkningstilvæksten i senere Aar i de tre ovennævnte Hovedstæder samt desuden i Helsingfors kan forøvrigt henvises til en Afhandling af nærværende Forfatter i «Aftenposten» Nr. 226 og 230 for 1905.

For samtlige Byer er der i Oversigten for Aarene 1866—1885, S. 24 med-
delt Oplysninger angaaende Befolkningstilvæksten i Aarene 1801—1885 for for-
skjellige Grupper af Byer inddelte efter deres Erhvervsforhold. Efter denne
Inddeling, som forøvrigt paa Grund af Forholdenes Udvikling bliver mere og
mere vanskelig at gennemføre fuldt konsekvent, skulde i Aarene 1885—1900
Trælastbyerne have havt en Gjennemsnitstilvækst af 1.73 Pct., Skibsfartsbyerne
af 0.61 Pct., Fiskebyerne af 2.27 Pct., de øvrige Byer udenfor Kristiania 1.96 Pct.
samt Kristiania 3.83 Pct.

III.

Forholdet mellem Befolkningens naturlige Tilvækst ved Overskuddet af Fødte over Døde og dens effektive Tilvækst.

For Norges Vedkommende har Befolkningstilvæksten lige indtil 1845 væsentlig faldt sammen med den saakaldte «naturlige» Tilvækst ved Overskuddet af Fødte over Døde; i Aarene 1846—1865 har derimod Udvandringsoverskuddet i en ikke ubetydelig Grad forringet Tilvæksten, og i Aarene 1866—1905 er denne for det hele Tidsrum underet bleven reduceret til 58.3 Pct., altsaa kun lidet mere end Halvparten af den «naturlige». Til nærmere Belysning heraf hidsættes nedenstaaende Oversigt:

	Folke- mængdens Tilvækst.	Registreret Overskud af Fødte.	Overskud af Ind- eller Udflyttede.	Effektiv Befolknings- tilvækst i Procenter af den naturlige.
				Pct.
1826—1835	+ 143 000	+ 140 507	+ 2 493	101.7
1836—1845	+ 132 471	+ 130 914	+ 1 557	101.2
1846—1855	+ 161 576	+ 192 117	— 30 541	84.1
1856—1865	+ 211 709	+ 237 413	— 25 704	89.2
1866—1875	+ 111 668	+ 219 954	— 108 286	50.8
1876—1890	+ 187 493	+ 409 855	— 222 362	45.7
1891—1900	+ 239 115	+ 292 924	— 53 809	81.6

Disse Opgaver er med Hensyn til Overskuddet af Fødte opgjort paa Grundlag af det i hvert Aar registrerede Antal af Fødte og Døde¹⁾ samt, hvad Folketallet angaar, paa Grundlag af det for de enkelte Hjemstedskommuner foretagne Opgjør over deres hjemmehørende Folkemængde (for 1900 efter Folketællingen den 3 December).

Da man imidlertid for de senere Aar har opgjort Antallet af de Fødte og Døde ogsaa efter de i hvert Aar stedfundne Fødsler og Dødsfald blandt den hjemmehørende Folkemængde og derhos Folkemængden for det hele Rige underet for Aarene 1875, 1890 og 1900 er beregnet paa en nøiagtigere Maade, end der

¹⁾ For Dødsfaldenes Vedkommende er herved alene de i Norge stedfundne medregnet, altsaa f. Ex. ikke Dødsfald af Sjøfolk under deres Fravær paa Reiser i Udlandet.

kan gjøres for de enkelte Distrikter (og for 1900 derhos ogsaa pr. 31 December), hidsættes paa Grundlag heraf følgende nye Beregning (jfr. Bilag 1 samt for Aarene 1856—1865 Oversigten for 1866—1885, S. 39).

	Folke- mængdens Tilvækst.	Overskud af Fødte.	Overskud af Udflyttede.	Virkelig Befolknings- tilvækst i Procenter af den naturlige.
				Pct.
1866—1875	+ 111 668	+ 220 408	— 108 740	50.7
1876—1890	+ 185 249	+ 406 375	— 221 126	45.6
1891—1900	+ 238 893	+ 290 380	— 51 487	82.3
1891—1905 ¹⁾	+ 305 758	+ 446 799	— 141 041	68.5

Som det vil sees, viser Resultatet af denne Beregning kun ringe Forskjel i Sammenligning med den foregaaende.

I Aarene 1876—1890 udgjorde den virkelige Befolkningstilvækst kun 45.6 Procent af Overskuddet af de Fødte, men i de følgende Aar har Forholdet bedret sig, saa at det i Aarene 1891—1900 udgjorde 82.3 Procent, og, trods den siden 1900 indtraadte stærke Udvandring, i Aarene 1890—1905 ¹⁾ gennemsnitlig 68.5 Procent. For det hele trediveaarige Tidsrum 1876—1905 var Gennemsnitsforholdet 57.6 Procent.

Opgjøres den først anførte Tabel, forsaavidt angaar Aarene 1846—1900, særskilt for Rigets Landdistrikter og Byer, viser der sig følgende Resultat:

	Folke- mængdens Øgning ²⁾ .	Registreret Overskud af Fødte.	Overskud af Ind- eller Udflyttede.	Effektiv Befolknings- tilvækst i Procenter af den naturlige.
Landdistrikter:				Pct.
1846—1855	+ 126 962	+ 173 415	— 46 453	73.2
1856—1865	+ 151 205	+ 204 273	— 53 068	74.0
1866—1875	+ 40 365	+ 180 057	— 139 692	22.4
1876—1890	+ 74 319	+ 312 432	— 238 113	23.8
1891—1900	+ 89 691	+ 206 440	— 116 749	43.4
Byer:				
1846—1855	+ 34 614	+ 18 702	+ 15 912	185.1
1856—1865	+ 60 504	+ 33 140	+ 27 364	182.6
1866—1875	+ 71 303	+ 39 897	+ 31 406	178.7
1876—1890	+ 113 174	+ 97 423	+ 15 751	116.2
1891—1900	+ 149 424	+ 86 484	+ 62 940	172.8

¹⁾ For Aarene 1891—1905 er Opgaverne foreløbige.

²⁾ 2: Bortseet fra de ved Jurisdiktionsforandringer bevirkede Formindskelser i Landdistrikternes og Forøgelse i Byernes Folkemængde.

Man vil heraf se, at medens Landdistrikterne i Tiaarsperioderne 1846—1855 og 1856—1865, trods en ikke ubetydelig Udvandring til Byerne samt til Amerika, dog overhovedet beholdt henved $\frac{3}{4}$ af sit Fødteoverskud, saa har de senere Aartiers stærke Udvandring bevirket, at de alene har beholdt en ringere Del deraf, i 1876—1900 gennemsnitlig 31.6 Pct.

For Byernes Vedkommende har indtil 1875 Indflytningen udgjort en meget betydelig Del af deres hele Tilvækst, idet Indflytningsoverskuddet i Tiaaret 1846—1855 var 46 Pct. af denne og i de to følgende Tiaar 44 Pct. I Aarene 1876—1890 er i dette Forhold indtraadt en væsentlig Forandring, idet Indflytningsoverskuddet neppe udgjorde 14 Pct. af Byernes Tilvækst, hvorimod Forholdet i 1891—1900 atter hævede sig til 42 Pct.

Hvad de enkelte Landdistrikter og Byer angaar, henvises i heromhandlede Henseende til Tabeller vedkommende Folkemængdens Bevægelse i Aarene 1856—1865 No. 1 og 6, 1851—1870, 1871—1875, 1876—1890 og 1891—1900. (Norges off. Stat. III 276 og IV 117.)

For Kristiania hidsættes nedenstaaende Opgaver:

	Folkemængdens Øgning efter Folketællingen.	Registreret Overskud af Fødte.	Overskud af Indflyttede.
1846—1855	+ 8 089	+ 2 686	+ 5 403
1856—1865	+ 16 116	+ 6 938	+ 9 178
1866—1875	+ 29 743	+ 9 682	+ 20 061
1876—1890	+ 55 403	+ 29 430	+ 25 973
1891—1900	+ 76 387	+ 33 120	+ 43 267
1901—1905	— 1 154	+ 18 306	— 19 460

Kristiania havde særlig i sidstanførte Tiaar havt et betydeligt Overskud af Indflyttede.

Som det vil sees, har dette Forhold i Aarene 1901—1905 (for hvilke Tallene iøvrigt er foreløbige, hvad Aaret 1905 angaar) stillet sig meget forskjelligt fra Udviklingen i de foregaaende Aar.

Med Hensyn til de øvrige Byer kan foruden til den ovenfor citerede Statistik ogsaa henvises til de i «Meddelelserne» 1905 Nr. 2 givne Oplysninger.

IV.

Overskuddet af Fødte over Døde

er et befolkningsstatistisk Forhold af stor Interesse. Det danner ikke alene, som allerede nævnt, i de fleste Lande Grundlaget for Folkemængdens Tilvækst, men er tillige, naar man betragter Menneskeheden under et, sammes eneste Kilde, hvorfor det ogsaa for de Landes Vedkommende, hvis egen Befolkning det alene for en Del kommer tilgode, dog har sin Betydning som disse Landes Bidrag til Menneskeslægten's Formerelse og det nationale Elements Fremtræden i denne. Derhos synes det Overskud af Fødte, som et Folk Aar om andet faar, at maatte betragtes som et ikke uvigtigt Symptom paa samme Folks naturlige Livskraft eller maaske rettere paa Forholdet mellem denne og de nedbrydende Kræfter.

Overskuddet af Fødte er i Norge forholdsvis meget betydeligt, og der er kun faa Lande, hvor det er større, hvad enten det sammenlignes med Folkemængden eller med Antallet af Fødte. Efter de af Forfatteren foretagne Beregninger¹⁾, der omfatter de fleste Lande i Europa, skulde det gennemsnitlige Overskud af Fødte i Aarene 1851—1860 have udgjort + 0.98 og i Aarene 1872—1884: + 1.005 Pct. af Middelfolkemængden, altsaa paa det nærmeste 1 Pct. aarlig. Ifølge Sundbärg's Statistiska Öfversiktstabeller 1903 var Gjennemsnitsforholdet for Europa i Aarene 1881—1890: 1.065 Pct. og 1891—1900: 1.1 Pct. I Norge var Overskuddet 1856—1885 gennemsnitlig 1.40 Pct. aarlig og 1885—1900: 1.365 Pct. Et større Fødteoverskud havde af europæiske Lande i Aarene 1886—1890: Serbien, Rusland og Finland, 1891—1895: Serbien og 1896—1900: Bulgarien, Rusland, Serbien og Nederlandene. (Sundbärg's Tabeller.)

Ifølge de af samme Forfatter i hans i 1906 udgivne «Aperçus statistiques» meddelte Oplysninger stillede Forholdet sig siden 1841—1850, som følger, pr. 1000 Indbyggere:

¹⁾ Se Indledning til «Tabeller vedk. Folkemængdens Bevægelse 1856—1865», S. XVI samt «Arbeiten der Demographischen Section der VI. intern. Congr. für Hygiene und Demographie zu Wien 1887», Heft Nr. XXVI, S. 10.

	Europa.	Heraf		Norge.	Sverige.	Danmark.	Finland.
		Vesteuropa.	Østeuropa.				
1841—1850	6.9	7.1	6.6	12.5	10.5	10.0	12.0
1851—1860	7.3	7.3	7.5	15.9	11.1	12.0	7.3
1861—1870	8.9	8.0	10.7	12.8	11.2	10.9	2.1
1871—1875	8.4	7.8	9.5	12.8	12.4	11.3	15.3
1876—1880	10.0	9.2	11.2	15.2	12.0	12.7	14.2
1881—1885	10.5	9.0	13.0	14.0	11.9	14.0	13.3
1886—1890	10.8	8.7	14.0	13.8	12.4	12.7	14.6
1891—1895	10.1	8.7	12.0	13.6	10.8	11.8	11.5
1896—1900 ¹⁾	12.1	9.9	15.6	14.7	10.8	13.5	14.0

Det gunstige Resultat for Norge skyldes udelukkende den ringe Dødelighed, da Fødslernes Antal er under det gennemsnitlige.

I Oversigten for Aarene 1866—1885 er S. 42 meddelt en Opgave, der for hvert Tiaar siden 1816 meddeler Oplysning om det absolute og relative Antal Fødte og Døde, samt det deraf fremkomne Overskud. Denne Opgave suppleres her for de senere Aar.

	Antal Fødte.	Antal Døde.	Overskud af Fødte.	Aarligt Antal pr. 100 af Middelfolkemængden.		
				Fødte.	Døde.	Overskud.
1. Efter det i hvert Aar registrerede Antal.						
1876—1885	593 625	318 885	274 740	3.144	1.689	³⁾ 1.455
1886—1895	608 648	337 166	271 482	3.051	1.690	1.361
1891—1900	631 159	338 235	292 924	3.020	1.618	1.402
2. Efter de i hvert Aar stedfundne Antal Fødsler og Dødsfald blandt den hjemmehørende Befolkning ²⁾ .						
1876—1885	594 133	320 591	273 542	3.125	1.685	1.440
1886—1895	609 767	341 782	267 985	3.034	1.700	1.334
1896—1905 ¹⁾	649 137	337 490	311 647	2.917	1.517	1.400
1891—1900	633 574	343 194	290 380	3.006	1.630	1.376

¹⁾ Foreløbige Tal.

²⁾ Se Bilag 1.

³⁾ Efter ny Beregning, ved hvilken den gennemsnitlige tilstedeværende Folkemængde (1876—1885: 1 888 236, 1886—1895: 1 994 570, 1891—1900: 2 090 362) er lagt til

Sammenfatter man de i denne og i ovennævnte Oversigt meddelte Procenttal for de tre trediveaarige Perioder 1816—1845, 1846—1875 og 1876—1905, vil man finde, at Overskuddet af Fødte har udgjort henholdsvis 1.243, 1.371 og 1.394 Pct. af Middelfolkemængden i hvert Tidsrum, og saaledes har vist en stigende Tendents. Som det nærmere vil blive paavist under vedkommende Afsnit, beror denne Stigning udelukkende paa en formindsket Dødelighed, idet det relative Antal af Fødte navnlig i de senere Aartier er aftaget.

For hver trediveaarige Periode fra og med 1816—1845 og derefter med Fremrykning af ti Aar for hver af de følgende Perioder stillede Forholdet sig saaledes:

	Levende- fødte.	Døde.	Overskud af Fødte.
1816—1845	3.15	1.91	1.24
1826—1855	3.10	1.88	1.22
1836—1865	3.12	1.82	1.30
1846—1875	3.15	1.78	1.37
1856—1885	3.13	1.73	1.40
1866—1895	3.05	1.71	1.34
1876—1905	3.02	1.63	1.39

Særskilt for Rigets Landdistrikter og Byer stiller heromhandlede Forhold sig paa følgende Maade:

Grund. Resultatet afviger i de to sidste Decimaler lidt fra den tidligere Beregning for 1876—1885. (Fødte 3.125, Døde 1.679, Overskud 1.446 Pct.)

Efter den Hovedregel, som er lagt til Grund for Registreringen af Fødte og Døde, nemlig at hver Fødsel og hvert Dødsfald registreres med Numer i det Sogn, hvor henholdsvis Daab og Begravelse finder Sted, skulde den tilstedeværende Folkemængde være det rigtige Sammenligningsled. Dette gjælder navnlig Antallet af de Døde, da f. Ex. de i Udlandet døde Sjømænd ikke er medregnet i Hovedopgaverne; derimod passer Sammenligningen med den tilstedeværende Befolkning ikke saa godt for Fødslernes Vedkommende. Medens man imidlertid for de enkelte Landsdele er henvist til denne noget ufuldkomne Beregningsmaade, har man for Riget i dets Helhed ogsaa Opgaver over de blandt den hjemmehørende Befolkning stedfundne Dødsfald og har derfor under Nr. 2 tilføiet en dertil svarende Beregning.

	Antal Fødte.	Antal Døde.	Overskud af Fødte.	Aarligt Antal pr. 100 af Middelfolkemængden ¹⁾ .		
				Fødte.	Døde.	Overskud.
Landdistrikter:						
1846—1855	383 428	210 013	173 415	3.136	1.718	1 418
1856—1865	436 442	232 169	204 273	3.191	1.698	1.493
1866—1875	417 625	237 568	180 057	2.918	1.660	1.258
1876—1885	449 525	240 365	209 160	3.008	1.608	1.400
1886—1895	449 512	247 416	202 096	2.946	1.622	1.324
1891—1900	449 471	243 031	206 440	2.901	1.569	1.332
Byer:						
1846—1855	61 950	43 248	18 702	3 436	2.399	1.037
1856—1865	84 106	50 966	33 140	3.659	2.217	1.442
1866—1875	107 404	67 507	39 897	3.407	2.142	1.265
1876—1885	144 100	78 520	65 580	3.556	1.938	1.618
1886—1895	159 136	89 750	69 386	3.396	1.915	1.481
1891—1900	181 688	95 204	86 484	3.365	1.763	1.602

I Gjennemsnit for de trediveaarige Perioder 1846—1875, 1856—1885 og 1866—1895 udgjorde det aarlige Procentforhold:

I Landdistrikterne:				I Byerne:			
	Levende- fødte.	Døde.	Overskud af Fødte.	Levende- fødte.	Døde.	Overskud af Fødte.	
1846—1875 ...	3.08 Pct.	1.69 Pct.	1.39 Pct.	3.50 Pct.	2.25 Pct.	1.25 Pct.	
1856—1885 ...	3.04 «	1.66 «	1.38 «	3.54 «	2.10 «	1.44 «	
1866—1895 ...	2.96 «	1.63 «	1.33 «	3.45 «	2.00 «	1.45 «	

I alle disse Tidsrum var altsaa det relative Antal saavel af Fødte som af Døde større i Byerne end paa Landet; derimod var Overskuddet af Fødte i førstnævnte Tidsrum størst i Landdistrikterne, men i de to sidstnævnte i Byerne, idet det nemlig i Landdistrikterne har holdt sig nogenlunde paa samme Trin, medens det i Byerne er bleven større paa Grund af Dødelighedens Aftagen. I Kristiania stillede Procentforholdene sig, som følger:

¹⁾ Den gennemsnitlige tilstedeværende Folkemængde i Aarene 1886—1895 og 1891—1900 er regnet saaledes: Landdistrikterne: 1 525 907 og 1 549 375, Byerne: 468 663 og 540 987. For Aarene 1876—1885 er bibeholdt Resultaterne af den tidligere Beregning, da Forskjellen mellem den for Riget anvendte nye Beregning og den tidligere er uvæsentlig, jfr. S. 18, Anm. 3.

	Levende- fødte.	Døde.	Overskud af Fødte.
1866—1875	3.402	2.200	1.202
1876—1885	3.738	2.034	1.704
1886—1895	3.633	2.083	1.550
1891—1900	3.601	1.828	1.773

Sammenlignet med tidligere Aar er Overskuddet af Fødte i Kristiania steget ret betydeligt. Medens det i Aarene 1846—1855 alene udgjorde 0.72 Pct., steg det i de følgende Tiaarsperioder til henholdsvis 1.41, 1.32, 1.20, 1.70 og 1.55 Pct., og viser altsaa i Gjennemsnit for de trediveaarige Perioder 1846—1875, 1856—1885 og 1866—1895 en Gjennemsnitsprocent af henholdsvis 1.15, 1.47 og 1.48 Pct. I Tiaaret 1891—1900 var der endog et aarligt Overskud af gennemsnitlig 1.77 Pct.

Til Sammenligning kan anføres, at i samme Aar var Overskuddet i Stockholm alene 0.72 Pct. aarlig, i Göteborg 1.26 Pct. og i Kjøbenhavn 1.12 Pct.

Sættes Kristianias Middelfolkemængde i Aarene 1901—1905 til 227 000, bliver Overskuddet af Fødte i samme Aar 1.61 Pct. I Aaret 1900 var det næsten 2 Pct., i 1901 1.9 Pct., men i 1905 kun 1.12 Pct.

V.

Ægtevielserne.

a) Ægtevielsernes Antal i Forhold til den samlede Folkemængde.

Siden 1816 i Riget og siden 1846 i Rigets Bygder og Byer har Antallet af indgaaede Ægteskaber stillet sig, som følger:

	Absolute Tal			Aarligt Antal pr. 100 af Middel-folkemængden.			
	Riget.	Rigets Bygder.	Rigets Byer.	Riget.	Rigets Bygder.	Rigets Byer.	Kristiania.
1816—1825.....	85 664	-	-	0.875	-	-	
1826—1835.....	84 792	-	-	0.752	-	-	
1836—1845.....	91 271	-	-	0.727	-	-	-
1846—1855.....	109 005	93 600	15 405	0.777	0.766	0.854	1.003
1856—1865.....	115 196	96 674	18 522	0.721	0.707	0.806	0.956
1866—1875.....	119 683	95 010	24 673	0.685	0.664	0.783	0.900
1876—1885.....	131 524	99 751	31 773	0.692	0.668	0.784	0.917
1886—1895.....	128 002	89 996	38 006	0.638	0.588	0.797	0.982
1891—1900.....	139 173	89 524	49 649	0.660	0.574	0.910	1.115

samt beregnet i trediveaarige Tidsrum:

	Riget.	Rigets Bygder.	Rigets Byer.	Kristiania.
	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.
1816—1845	0.785	-	-	-
1826—1855	0.752	-	-	-
1836—1865	0.742	-	-	-
1846—1875	0.728	0.712	0.814	0.953
1856—1885	0.700	0.680	0.791	0.924
1866—1895	0.672	0.640	0.788	0.933

Det aarlige Antal af Ægtevielser er i Norge i Forhold til den hele Folke-
mængde temmelig ringe. Foruden hvad derom i Oversigten for 1866—1885 er
anført, hidsættes følgende Sammendrag af Sundbärg's internationale Öfversiktstabeller
angaaende Giftermaalstallet pr. 100 Indbyggere:

	Norge.	Sverige.	Danmark.	Nordvest- Europa.	Hele Europa.
1841—1870	7.37	7.14	8.06	7.76	8.37
1871—1900	6.34	6.83	7.47	7.70	8.17
1891—1900	6.66	5.94	7.22	7.72	8.04

Under Nordvest-Europa indbefattes i denne Forbindelse de skandinaviske Lande,
Finland, Tyskland, Østerrige, Schweiz, Nederlandene, Belgien samt Storbritannien
og Irland. Sættes Forholdstallet for denne Del af Europa lig 100, udgjorde
Norges Procenttal i de her anførte tre Tidsrum henholdsvis 95.0, 82.3 og 86.3.
Som det af ovenstaaende vil sees, er Antallet af Ægtevielser i Norge gaaet ned,
ikke alene i Forhold til Rigets Folkemængde, men ogsaa i Forhold til andre
Landes Giftermaalstal. I Aarene 1841—1850 var det oppe i 102; men dette
skyldtes særlige Omstændigheder, der bevirkede, at der i Norge i denne Periode
var forholdsvis mange giftefærdige Personer.

Ved disse Sammenligninger maa vistnok bemærkes, at de lider af den
Ufuldkommenhed, at der ikke tages Hensyn til Befolkningens Aldersfordeling,
der i de forskjellige Lande og i de forskjellige Aar kan stille sig afvigende;
men denne Omstændighed er ikke tilstrækkelig til at forklare det her paa pegede
Forhold.

Med Hensyn til Forholdet mellem Ægtevielserne i Landdistrikterne og i
Byerne, jfr. frgd. Side, maa tages i Betragtning den Omstændighed, at Ægtevielserne
indregistreres i det Sogn, i hvis Kirke Ægtevielsen finder Sted. Denne Om-
stændighed har navnlig i de senere Aar influeret paa de statistiske Resultater,
da det er blevet hyppigere, at Brudgomme og Brude, der er bosatte i et eller
andet Landdistrikt, stifter Ægteskab i en By. Til Belysning af dette Forhold
hidsættes følgende Opgaver fra og med 1886, da det for første Gang er bleven
udredet.

	Ægtevielser fordelte efter Brud- gommens Bosted.			Ægtevielser fordelte efter Vielses- stedet, d. e. i Regelen Brudens Bosted.		
	Bygder.	Byer.	Heraf Kristiania.	Bygder.	Byer.	Heraf Kristiania.
1886—1890	46 071	16 383	5 735	45 994	16 808	6 479
1891—1895	44 632	20 187	7 585	44 002	21 198	8 440
1896—1900	46 687	26 810	11 300	45 522	28 451	12 468
1891—1900	91 319	46 997	18 885	89 524	49 649	20 908

For Bygdernes Vedkommende stiller altsaa Forholdet mellem Ægtevielserne i 1886—1890 og 1896—1900 sig saa, at der i sidstnævnte Femaar, regnet efter Brudgommens Bosted, var 616 Ægteskaber flere, men regnet efter Vielsesstedet 472 mindre end i Femaaret 1886—1890.

Hvad Kristiania angaar, bliver der for Tiaaret 1891—1900, regnet efter Bostedet, 2 023 færre Ægteskaber end regnet efter Vielsesstedet og Giftermaalstallet reduceres derved fra 1.115 til 1 007 Pct.

Forskjellen mellem Ægtevielserne fordelte efter Brudgommenes Bosted og efter Vielsesstedet beror forøvrigt for en mindre Del paa Antallet af Brudgomme bosatte i Udlandet, der indgaar Ægteskab i Norge. Herom henvises til vedkommende tabellariske Femaarssammendrag.

b) Ægtevielsernes Vekslinger i de enkelte Aar.

I Oversigten over Folkemængdens Bevægelse i Aarene 1866—1885 er der i Tabel 1 givet Oplysning om Antallet af Ægtevielser i hvert af Aarene 1801—1885. Hertil slutter sig de i nærværende Oversigt, Bilag 1, meddelte Opgaver for Aarene 1876—1905 med tilføiede Procenttal.

Ægtevielserne naaede i 1859 et Antal af over 12 000 eller 0.77 Pct. af Folkemængden, men aftog i de følgende Aar og udgjorde i 1869 trods Folkemængdens Stigen kun 10 635 eller 0.615 Pct. Fra og med Syttiaarenes Begyndelse har Ægteskabernes Antal i det hele taget været betydeligt større, dog saaledes, at Konjunkturernes Vekslinger først bevirkede en meget betydelig Stigen indtil 14 117 eller 0.786 Pct. i 1875 og dernæst, efterat der ogsaa i 1876 og 1877 var bleven indgaaet et forholdsvis stort Antal Ægteskaber, nemlig over 14 000 i hvert af disse Aar, et aftagende Antal indtil 12 316 (0.641 Pct.) i 1881. Derefter indtraadte der igjen nogen Stigning, nemlig til 13 217 (0.687 Pct.) i 1885. Det næste Lavmaal indtraadte i 1889 med 12 154 Ægteskaber (0.615 Pct.), hvorefter Antallet i det hele har været i Stigende indtil et Høidepunkt i 1899, da der stiftedes ikke mindre end 15 530 Ægteskaber (0.705 Pct.); men siden har Antallet været stadigt nedadgaaende og har i Aarene 1904 og 1905 udgjort henholdsvis 13 500 og 13 222.

Sammenfattet i Femaarsperioder udgjorde Antallet af Ægteskaber:

	I det hele.	Procentvis.
1851—1855	56 499	0.784 Pct.
1856—1860	58 264	0.754 "
1861—1865	56 932	0.690 "
1866—1870	55 059	0.639 "
1871—1875	64 624	0.729 "
1876—1880	67 353	0.718 "
1881—1885	64 171	0.666 "
1886—1890	62 802	0.635 "
1891—1895	65 200	0.638 "
1896—1900	73 973	0.681 "
1901—1905	69 433	0.608 "

Det forholdsvis lave Procentforhold for det sidste Femaar har rimeligvis for en Del sin Aarsag i den stærke Udvandring.

c) *Ægtevielsernes Antal i Forhold til Folkemængden i de forskjellige Aldersaar.*

I Oversigten for Aarene 1866—1885 er der nærmere gjort Rede for det i vor Statistik anvendte System for de Ægteviedes Fordeling efter Alder. Under Henvisning hertil samt til de i Bilag 6—9 opstillede Beregninger for Aarene 1881—1900 meddeles nedenstaaende Oversigt over det relative Antal af Ægtevielser blandt Ungkarle, Enkemænd, Piger og Enker i hver Aldersgruppe fra det 15de til det 50de Aar. (De Fraskilte er i denne Forbindelse regnet sammen med Enkemænd og Enker, men deres Antal er i Forhold til disse saa ringe, at deres Indflydelse paa Forholdstallene kan sættes ud af Betragtning.)

Det aarlige Antal af indgaaede Ægteskaber var for hver af de anførte Aldersgrupper, som følger:

	1841—1850.	1851—1860.	1861—1870.	1871—1880.	1881—1890.	1891—1900.
1. Blandt 100:						
a) Ungkarle:						
b) Enkemænd:						
15—20 { ^a	0.13	0.13	0.13	0.22	0.25	0.34
{ ^b	-	-	-	(3.41)	(3.33)	(2.00)
20—25 { ^a	4.55	4.15	4.00	4.93	4.94	5.76
{ ^b	21.40	16.20	13.55	16.74	10.27	14.03
25—30 { ^a	11.65	11.65	11.30	12.52	11.88	12.62
{ ^b	32.20	24.60	21.80	21.02	17.58	21.88
30—35 { ^a	11.90	13.20	13.10	12.51	11.49	11.88
{ ^b	33.60	28.30	22.45	23.49	20.03	21.37
35—40 { ^a	7.60	9.05	8.80	8.09	7.80	8.07
{ ^b	27.55	23.80	19.05	19.58	17.36	18.92
40—45 { ^a	4.50	5.40	5.70	5.29	4.84	4.84
{ ^b	21.50	18.85	15.55	15.60	13.72	14.19
45—50 { ^a	2.25	2.60	3.00	3.03	2.96	2.83
{ ^b	15.30	12.20	9.90	10.15	9.63	10.12
2. Blandt 100:						
a) Piger:						
b) Enker:						
15—20 { ^a	0.80	0.85	0.90	1.17	1.06	1.32
{ ^b	-	-	-	1.20	1.43	1.30
20—25 { ^a	7.20	6.75	6.95	7.73	7.25	8.08
{ ^b	18.70	15.05	11.15	10.08	6.78	8.78
25—30 { ^a	10.15	10.80	10.25	10.54	9.58	9.77
{ ^b	18.55	14.50	12.10	11.25	9.32	9.71
30—35 { ^a	9.05	10.15	8.70	7.74	6.74	6.46
{ ^b	15.20	11.90	8.75	8.07	6.93	6.82
35—40 { ^a	5.20	5.90	5.50	4.83	4.27	4.00
{ ^b	9.90	8.70	6.25	5.52	4.63	4.96
40—45 { ^a	3.55	4.10	4.10	3.16	2.76	2.35
{ ^b	6.50	5.40	3.95	3.56	2.82	2.77
45—50 { ^a	2.35	2.25	2.15	1.90	1.70	1.44
{ ^b	4.05	3.10	2.20	2.04	1.62	1.65

Naar man betragter foranstaaende Rækker af Procenttal, viser det sig, hvad for det første Ungkarlene angaar, at det relative Antal af Giftermaal er blevet hyppigere for de yngre Aldersklassers Vedkommende indtil det 30te Aar; i de ældre Aarsklasser har det relative Antal af Giftermaal derimod i det hele holdt sig temmelig uforandret, maaske dog med en svag Tendents til Aftagen.

For Enkemændenes Vedkommende viser der sig en meget stærkt udpræget Nedgang i det relative Antal af dem, der gifter sig igjen.

Endnu stærkere har denne Tendents fremtraadt for Enkernes Vedkommende, idet i Aarhundredets sidste Tiaar over Halvparten af dem, der efter Forholdet i Firtiaarene skulde forventes at have indgaaet Ægteskab, vedblev at være Enker.

Blandt de unge Piger er Ægteskaber i de yngste Aldersklasser bleven indgaaet i stigende Antal, men alene indtil det 25de Aar, fra hvilken Alder af Udsigten til at blive gift er blevet noget mindre end før indtil det 40de Aar og efter dette Aar væsentlig mindre.

Foranstaaende er Resultatet af de Beregninger, der er anstillet for femaarige Aldersgrupper. For de to Tiaar 1881--1890 og 1891--1900 kan dette Forhold for Ungkarlenes og Pigernes Vedkommende nøiere bestemmes ved Hjælp af de for hvert enkelt Aldersaar udførte Beregninger (se Oversigten for 1866--1885 S. 50 og nærværende Oversigt Bilag 10).

Sammenlignes de der anførte Opgaver, vil man finde, at det relative Giftermaalstal for Ungkarlenes Vedkommende er steget indtil det 27de Aar, idet der blandt 100 Ungkarle i Aarsklassen 26--27 giftede sig 12.59 Pct. aarlig i Aarene 1871--1880 og 12.68 Pct., altsaa 0.09 Pct. flere, i Aarene 1891--1900. I næste Aarsklasse var derimod de tilsvarende Forholdstal henholdsvis 13.21 og 13.06, altsaa mindst i det sidste Tiaar, og dette indbyrdes Forhold gjør sig i forholdet Grad gjældende i de følgende Aarsklasser. Det relative Giftermaalstal kulminerede i begge Tidsrum i Aldersklassen 29--30 Aar med Forholdstallene 13.75 og 13.56 Pct.

Hvad Pigerne angaar, viser Beregningerne for 1891--1900 høiere Giftermaalstal indtil og med Aldersklassen 24--25 (10.29 mod 10.12 Pct.), men i de følgende Aldersklasser Tilbagegang. Disse Procentforhold kulminerede i Aarene 1871--1880 i Aldersklassen 26--27 Aar med 11.15 Pct. og i Aarene 1891--1900 i Aldersklassen 25--26 Aar med 10.42 Pct.

For Aarene 1881--1890 stillede de tilsvarende Procenttal sig noget lavere.

For Sveriges Vedkommende findes tilsvarende Beregninger for Aarene 1891--1900 meddelt i Sundbärg's Skrift: *Aperçus statistiques internationaux*, dixième année, S. 113. Af disse fremgaar, at første Gangs Gifte af Mænd kulminerede i Alderen 29--30 Aar med 10.544 Pct. (i den næstforegaaende Aldersklasse var Forholdet næsten det samme, nemlig 10.535 Pct.) og første Gangs Gifte af Kvinder i Alderen 26--27 Aar med 9.7 Pct. Forholdstallene er for Sverige gennemgaaende lavere end i Norge, for Kvindernes Vedkommende dog ikke længere end til det tredivte Aar.

I samme Værk findes S. 111 Opgaver og Procentberegninger vedkommende Antallet af første Gangs indgaaede Ægteskaber i Aarene 1871—1880 og 1891—1900 i forskellige europæiske Lande, sammenlignet med Antallet af ugifte Mænd i Alderen 20—50 Aar og ugifte Kvinder i Alderen 20—45 Aar.

Ifølge de for Aarene 1871—1880 anstillede Beregninger udgjorde det aarlige Antal af disse Ægteskaber pr. 100 Mænd i nævnte Alder i Vesteuropa overhovedet 8.82 Pct., i Norge 8.15, i Sverige 7.52, i Danmark 8.68 og i Finland 9.29 Pct., samt pr. 100 Kvinder i Alderen 20—45 Aar i Vesteuropa 11.63 Pct., i Norge 8.77, i Sverige 8.29, i Danmark 9.93 og i Finland 11.17 Pct.

For Aarene 1891—1900 har tilsvarende Beregninger endnu ikke kunnet anstilles for Vesteuropa i dets Helhed, men de tilsvarende Procentforhold udgjorde pr. 100 Mænd i Norge 8.45, i Sverige 6.7, i Danmark 9.35 og i Finland 8.04 Pct., samt pr. 100 Kvinder i Norge 8.36, i Sverige 7.5, i Danmark 10.19 og i Finland 10.69 Pct.

De heromhandlede Forholdstal er altsaa i Norge noget lavere end i Vesteuropa overhovedet og ligeledes lavere end i Danmark og Finland, men højere end i Sverige.

Forøvrigt bemærkes, at efter de i nærværende Skrift meddelte nærmere Oplysninger angaaende Middelfolkemængden og Antallet af første Gangs Ægteskab i Aarene 1891—1900 bliver Procentforholdet for Norge en Ubetydelighed højere end de af Hr. Sundbärg beregnede Tal, nemlig pr. 100 Mænd i Alderen 20—50 Aar 8.51 (istedetfor 8.45 Pct.) og pr. 100 Kvinder i Alderen 20—45 Aar 8.38 (istedetfor 8.36 Pct.).

d) Antallet af eksisterende Ægteskaber procentvis beregnet for forskellige Aldersklasser.

Et vigtigt Middel til Bedømmelsen af Ægteskabernes relative Talrigbed, saavel som om Forholdet mellem tidligt og sent indgaaede Ægteskaber, giver de i Folketællingerne indeholdte Oplysninger angaaende Antallet af gifte Mænd og Kvinder fordelt efter Alder, sammenholdt med det samlede Antal Mænd og Kvinder i de tilsvarende Aldersklasser. I Oversigten for Aarene 1866—1885 er der meddelt en Sammenstilling af hidhenhørende Opgaver for Norge for Aarene 1865 og 1875 samt for endel andre europæiske Lande i Aarene 1860—1885. Tilsvarende Opgaver for Norge for Aarene 1891 og 1900 er meddelt i efterfølgende Bilag 6 og for en Række af andre Lande i Sundbärg's oven citerede Værk, Tabel 79, der omfatter Aarene 1890 og 1900. For Norges Vedkommende er dette Forholds Udvikling fra 1801—1900 omhandlet i Indledningen til Folketællingstabellerne for 1900, S. 30—31.

I Sammenligning med andre Lande i Europa blev det som Resultat af de heromhandlede Opgaver i Oversigten for 1866—1885 paapeget, at man saavel i Norge som i de øvrige skandinaviske Lande i Regelen gifter sig senere end i Europa overhovedet, hvorfor der i Aldersklasserne indtil det tredivte Aar var et forholdsvis betydeligt større Antal af ugifte Mænd og Kvinder end forøvrigt i Europa. Efter de senere Aars Iagttagelser gjælder dette ikke længere, forsaavidt

angaar Mænd under 25 Aar. Procentforholdet af gifte Mænd i Alderen 20—25 Aar er fra 1865—1875 steget fra 8.7 til 9.7 Pct., i 1891 yderligere til 11.22 Pct. og i 1900 til 13.25 Pct.¹⁾, medens Gjennemschnittforholdet i Vesteuropa overhovedet var 10.53 Pct. i 1890 (i Danmark 8.67 Pct. i 1890 og 11.81 Pct. i 1900, i Sverige henholdsvis 8.32 og 8.05 Pct., men i Finland 15.54 og 16.26 Pct.).

Det stigende Antal af gifte Mænd i den heromhandlede Aldersgruppe synes for Norges Vedkommende hovedsagelig at bero paa Fabrikdriftens Udvikling; jfr. Indledningen til Folketællingstabellerne for 1900, S. 73, hvoraf det fremgaar, at der blandt 100 Fabrikarbeidere i Alderen 20—25 var 48 gifte.

I Aldersgrupperne 25—30 og 30—35 Aar var derimod Antallet af gifte Mænd i Norge fremdeles under det gjennemsnitlige i Vesteuropa, og det samme er i end høiere Grad Tilfældet med Kvinder i Alderen indtil 30 Aar.

e) Ægtevielser fordelt efter Brudgommens og Brudens Civilstand.

I Oversigten for 1866—1885 er der meddelt en Opgave, der for hvert Femaar fra 1841—1845 til 1881—1885 giver Oplysning om dette Forholds Udvikling, procentvis beregnet.

I Aarene 1876—1900 stillede dette Forhold sig, som følger:

	Ungkarle med			Enkemænd med			Fraskilte Mænd med		
	Piger.	Enker.	Fraskilte.	Piger.	Enker.	Fraskilte.	Piger.	Enker.	Fra- skilte.
1876—1880 ...	57 365	2 218	14	6 292	1 436	8	14	4	2
1881—1885 ...	54 945	1 967	15	5 934	1 286	2	19	2	1
1886—1890 ...	53 452	1 851	21	6 106	1 332	11	28	1	-
1891—1895 ...	55 033	1 963	56	6 539	1 530	21	55	3	-
1896—1900 ...	64 130	1 863	97	6 277	1 449	22	108	23	4

Regnes indtil videre Fraskilte sammen med Enkemænd og Enker, fremkommer følgende Forholdstal:

	Blandt 100 Ægteskaber blev indgaaet mellem				Blandt 100 Brudgomme var		Blandt 100 Brude var	
	Ungkarle og Piger.	Ungkarle og Enker.	Enkemænd og Piger.	Enkemænd og Enker.	Ungkarle.	Enkemænd og Fraskilte.	Piger.	Enker og Fraskilte.
1841—1865.....	82.8	5.2	9.4	2.6	88.0	12.0	92.2	7.8
1866—1875.....	84.7	3.7	9.5	2.1	88.5	11.5	94.2	5.8
1876—1885.....	85.4	3.2	9.3	2.1	88.6	11.4	94.7	5.3
1886—1890.....	85.1	3.0	9.7	2.2	88.1	11.9	94.9	5.1
1891—1895.....	84.4	3.1	10.1	2.4	87.5	12.5	94.5	5.5
1896—1900.....	86.7	2.7	8.6	2.0	89.4	10.6	95.3	4.7

¹⁾ Beregnet efter N. o. St. IV Nr. 73, Tabel 13: 13.71 Pct.

Det indbyrdes Forhold mellem Ægteskaber indgaaede af Ungkarle og af Enkemænd har i Løbet af ovenanførte Tidsrum ikke undergaaet synderlig Forandring, idet det relative Antal af første Gangs Ægteskaber gennemsnitlig udgjorde i 1841—1865: 88.0 Pct., 1866—1885: 88.5 Pct. og 1886—1900: 88.3 Pct. Derimod har Forholdet for Kvindernes Vedkommende forandret sig væsentlig, idet nemlig det relative Procenttal for Enker og Fraskilte er gaaet ned fra 9.5 Pct. i Aarene 1841—1845 til 4.7 Pct. i Aarene 1896—1900.

Hvad Fraskilte angaar, kan ved Siden af foranstaaende Tabel ogsaa henvises til de Opgaver, der er indtagne i et af Bureauet som Norges off. Stat. IV 130 nylig udgivet Skrift: Skilsmisser og Separationer, hvor der bl. a. S. 13 findes indtaget Oplysninger om dette Forholds Udvikling i Aarene 1876—1902.

f) De Ægteviedes Aldersfordeling.

Herom henvises, forsaavidt angaar Aarene 1881—1900, til de i Bilag 9 indeholdte Oplysninger for hvert Femaar.

I en Alder af under 25 Aar giftede sig af Ungkarle og af Piger, og ved samtlige Ægteskaber af Mænd og af Kvinder:

	Ungkarle.	Piger.	Samtlige Mænd.	Samtlige Kvinder.
	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.
1841—1850	-	-	25.1	41.7
1851—1860	-	-	21.5	38.7
1861—1870	-	-	22.2	41.9
1871—1880	30.9	49.4	27.4	46.8
1881—1890	31.3	48.5	27.8	46.2
1891—1900	35.5	52.2	31.5	49.7

At der i de senere Aar har giftet sig saamange flere Piger i en Alder af under 25 Aar, skulde i og for sig bevirke et forøget Antal af Fødte; alligevel har Antallet af Fødte i de senere Aar været i Aftagende.

Hvad Enkemændene angaar, falder det største Antal af Giftermaal paa Aldersklasserne 35—45 Aar, der i Aarene 1891—1900 repræsenteredes ved 33.3 Pct., medens 60 Pct. faldt mellem Alderen 30 og 50 Aar. I samme Tidsrum faldt 40 Pct. af de Enker, der indgik nyt Ægteskab, paa Alderen 30—40 Aar og 69.7 Pct. paa Alderen 30—50 Aar.

Af meget alderstegne Brudgomme og Brude kan mærkes:

Brudgomme:			Brude:	
Alder.	1871—1885.	1886—1900.	1871—1885.	1886—1900.
70—74	324	511	31	55
75—79	100	147	4	9
80—84	21	30	3	1
85—89	1	3	1	-
Tils. over 70 Aar	446	691	39	65

Alderen er her udtrykt ved Afstanden mellem Fødsels- og Vielsesaar.

Den betydelige Stigen, som Antallet udviser, er væsentlig bleven foraarsaget derved, at de heromhandlede Aldersklasser har været betydeligt stærkere repræsenterede i 1886—1900 end i 1871—1885, jfr. Bilag 8.

De fleste af de Mænd, der indgaar Ægteskab i høi Alder, er selvfølgelig Enkemænd; men der var i Aarene 1886—1900 alligevel 8 Ungkarle, der giftede sig i en Alder af 75 Aar eller derover, deraf 1, der var født i 1813 og indgik Ægteskab i 1899.

Med Hensyn til de Ægteviedes gjensidige Aldersforhold henvises til vedkommende Tabeller i Femaarssammendragene samt til de i Oversigten over Resultaterne af Folketællingen i 1900, Bilag 9, givne Oplysninger med den til samme føiede grafiske Fremstilling (S. 155).

g) Ægtevielserne fordelt efter Brudgommens Livsstilling.

Med Hensyn til de over dette Forhold for Aarene 1866—1885 meddelte Oplysninger henvises til, hvad derom i Oversigten for nævnte Aar er anført. For de senere Aar er aarlige Opgaver og Femaarssammendrag meddelt paa samme Maade som for de to Femaar 1876—1880 og 1881—1885. Dog er i Femaarssammendragene tilføiet en Tabel, der for hvert Amts Landdistrikt og Bydistrikt viser, hvorledes de i Femaaret stiftede Ægteskaber har været fordelt i heromhandlede Henseende. Forøvrigt kan bemærkes, at der fra og med 1886 ved disse Opgaver er bleven skjelnet mellem de første Gangs og de senere Ægteskaber.

Af disse Opgaver hid sættes først følgende Sammenstilling for det hele Rige over Antallet af Ægtevielser i Aarene 1876—1900:

Erhvervsgrupper.	1876—1880.	1881—1885.	1886—1890.	1891—1895.	1896—1900.
Jordbrug og Skogdrift.....	23 035	21 144	20 410	20 357	19 886
Fiskeri	4 904	5 349	6 018	5 805	6 065
Bergværksdrift og Stenbrydning m. m.	371	499	420	406	505
Fabrikdrift, Skibsbyggeri	2 659	3 358	3 930	5 191	7 644
Haandværksdrift og Smaaindustri	9 603	9 371	9 309	10 918	14 636
Kommunikationsanlæg	1 348	714	535	1 018	1 560
Handel, Pengeomsætning, Herbergering	2 958	3 053	3 534	4 802	6 562
Landtransport, Jernbane, Post- og Telegrafvæsen samt Flødning	427	429	610	858	1 295
Sjøfart samt Havne- og Fyrvæsen	8 890	8 091	7 164	7 656	7 118
Immaterielt Arbejde.....	3 103	2 941	3 287	3 019	3 545
Dagarbejde af forskellig Art	9 256	8 360	6 726	4 419	4 531
Føderaadsmænd, Rentenister	260	233	241	281	201
Diverse	426	508	504	423	393
Uopgivet	113	121	114	47	32
Tilsammen	67 353	64 171	62 802	65 200	73 973

Disse Opgaver gjengiver som i et Speil et Billede af de forskellige Næringsveies Udviklingsgang. Medens Jordbruget og Sjøfarten i det heromhandlede Tidsrum viser Tilbagegang, udmærker Industrien og af denne navnlig Fabrikdriften sig ved stærkt voksende Tal. Ligeledes Handelsnæringsen. Naar Gruppen Kommunikationsanlæg først viser et aftagende Antal Ægteskaber og derefter i de to sidste Femaar atter stigende Tal, staar dette selvfølgelig i Forbindelse med de i Slutningen af Syttiaarene afbrudte og i Nittiaarene igjen optagne Jernbanearbeider. De stigende Tal for Landtransportgruppen beror ligeledes især paa Jernbanedriftens Udvikling.

Af en Næringslivet uvedkommende Beskaffenhed er derimod den Tilbagegang, der viser sig for Dagarbeidernes Gruppe; thi denne Nedgang beror væsentlig eller udelukkende derpaa, at Opgaverne over Arbeiderne efterhaanden er bleven mere og mere bestemte i Henseende til Arbeidets Art, saa at de har kunnet henføres til vedkommende Næringsvei istedetfor til den lidet oplysende Fællesgruppe Dagarbeidere ¹⁾. Tilvæksten i Ægteskabernes Antal i de forskellige Næringsgrupper har af samme Grund i Virkeligheden været noget mindre, end Tallene direkte udviser. Et rigtigere Resultat vil derfor fremkomme, om man fordeler det for Grupperne Dagarbeide og Uopgivet anførte Tal paa de øvrige Grupper, dog med Undtagelse af Fiskeri, Sjøfart samt immaterielt Arbeide, ved hvilke tre Grupper antagelig kun et ringe Antal Dagarbeidere sysselsættes. Efter en saadan proportional Fordeling og naar Føderaadsmænd henføres til Jordbrugsnæringsen, falder der paa Grupperne: Jordbrug, Skogdrift, Industri samt Handel og Landtransport følgende Antal Ægteskaber:

	1876—1880.	1881—1885.	1886—1890.	1891—1895.	1896—1900.
Jordbrug og Skogdrift.....	28 664	26 050	24 276	22 742	21 839
Industri, iberegnet Bergværksdrift samt Kommunikationsanlæg.....	17 204	16 987	16 684	19 319	26 469
Handel og Landtransport.....	4 162	4 245	4 869	6 236	8 544
hvilket i Forbindelse med uforandrede Opgaver for de øvrige Erhvervs- grupper, giver følgende Procent- tal i Forhold til samtlige Ægte- vielser med Undtagelse af Diverse og de, for hvilke Livsstillings- opgaver mangler:					
Jordbrug, Skogdrift m. m.	42.9	41.0	39.0	35.1	29.7
Fiskeri.....	7.3	8.4	9.6	9.0	8.2
Industri, Bergværksdrift, Kommuni- kationsanlæg.....	25.7	26.7	26.8	29.9	36.0
Handel og Landtransport.....	6.2	6.6	7.8	9.6	11.6
Sjøfart.....	13.3	12.7	11.5	11.8	9.7
Immaterielt Arbeide.....	4.6	4.6	5.3	4.6	4.8
Tilsammen	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

¹⁾ Jfr. S. 33, Note 2.

Naar man sammenligner foranstaaende Procenttal med de i Oversigterne over Folketællingsresultaterne beregnede (se III 284, S. 54—55, og V 4, S. 37—39), vil man finde, at Retningen bedømt efter Folketællingerne er den samme, men at den, beregnet efter Ægtevielserne, fremtræder paa en mere udpræget Maade. Dette er ganske naturligt, da disse væsentlig repræsenterer den yngre Slægt, og deres Fordeling efter Næringsvei saaledes bestemmes af de Næringsveie, der fortrinsvis drager de yngre Kræfter til sig. Et endnu skarpere Udtryk herfor giver de Oplysninger, der fra 1886 af er meddelte særskilt for de af Ungkarle indgaaede Ægteskaber.

I Oversigten for 1866—1885 er der for de vigtigste Livsstillingers Vedkommende meddelt en Opgave over Ægteskabernes Fordeling for hvert enkelt Aar fra 1871—1885¹⁾, ved hvilken der dog er at mærke, at Antallet af dem, hvis Livsstilling ikke var opgivet, i de tre første Aar er saa betydeligt, at denne Omstændighed maa antages at have paavirket de øvrige Opgaver i mærkbar Grad. En tilsvarende Opgave med en noget forandret Gruppering lidsættes for Aarene 1886—1902:

(Se Tabellen næste Side.)

Med Tillæg af Gaardmandssønner, Husmandssønner og Tjenere udgjorde det samlede Antal Ægtevielser inden Landbruget i 1874: 4 931, hvilket Tal med nogle Svingninger, der maaske kan staa i Forbindelse med Høstens mere eller mindre gunstige Udfald, efterhaanden er sunket til 3 771 i Gjennemsnit for Aarene 1900—1902. Fiskerinæringen var i Aarene 1874—1875 repræsenteret ved ca. 800 Ægtevielser, hvilket Tal efterhaanden er steget til 11 à 1200. Industrien viser i heromhandlede Henseende større Svingninger end de øvrige Næringsveie. Den kulminerede i 1875 med et Antal af 2 902 Ægteskaber, i Modsætning til hvilket høie Tal der paa Aarene 1879—1881 alene faldt et aarligt Antal af omkring 2 341. Fra Slutningen af Ottiaarene viser imidlertid Fabrikdriften og navnlig fra Midten af Nittiaarene Haandværksdriften betydeligt stigende Tal, hvilke imidlertid for begges Vedkommende kulminerede i 1899 for siden at gaa tilbage.

Undersøger man i de specielle Tabeller, hvorledes dette Forhold stiller sig for de forskellige Haandværksfag, vil man snart se, at den største Faktor i Henseende til Haandværkergiftermaalenes Tiltagen i Aarene 1889—1899 ligger i Bygningshaandværkernes Gruppe. Medens der nemlig i førstnævnte Aar giftede sig 96 Murere, var Tallet i 1899 vokset til 369, ligesaa af Bygmestre og Hustømmermænd fra 120 til 354, af Snedkere fra 257 til 505, af Malere fra 105 til 178. Derimod steg Tallet af Brudgomme blandt Skomagere alene fra 357 til 375 og af Skræddere fra 133 til 179.

Interessant, men vidnende om Tilbagegang er den S. 34 meddelte Opgave over Giftermaal blandt Sjømænd:

¹⁾ Originaltabellerne gaar imidlertid tilbage til 1866.

A a r .	Jordbrug, Skogdrift m. v. ¹⁾	Fiskeri.	Bergværks- og Grube- drift, Stenbrud m. v.	Fabrik- drift, Skibs- byggeri.	Haand- værksdrift, Smaa- industri m. v.	Komm- unikations- anlæg.	Handel, Penge- omsætning, Herber- gering.	Land- transport samt Flødning.	Sjøfart.	Dag- arbeide.	Immaterielt Arbeide. ²⁾
1886	4 268	1 273	73	681	1 910	115	632	113	1 549	1 384	636
1887	4 080	1 103	84	675	1 885	105	696	108	1 453	1 453	652
1888	4 075	1 137	85	720	1 778	100	659	126	1 297	1 383	617
1889	3 934	1 325	81	841	1 770	114	764	117	1 334	1 269	703
1890	4 053	1 180	97	1 013	1 966	101	783	146	1 531	1 237	679
1891	4 326 ³⁾	1 263	108	1 006	2 059	158	927	133	1 621	³⁾ 854	561
1892	4 014	1 092	80	1 289	2 184	181	918	151	1 518	839	567
1893	3 989	1 072	90	1 075	2 199	225	937	157	1 515	884	677
1894	3 990	1 156	73	1 016	2 152	230	969	210	1 510	904	613
1895	4 038	1 222	71	1 065	2 308	224	1 062	196	1 492	911	601
1896	4 179	1 289	81	1 232	2 585	226	1 116	199	1 423	866	649
1897	3 941	1 238	76	1 360	2 736	238	1 264	239	1 374	958	682
1898	4 092	1 142	119	1 622	2 993	256	1 343	249	1 436	980	668
1899	3 919	1 209	106	1 740	3 253	352	1 438	298	1 447	871	776
1900	3 755	1 187	123	1 690	3 071	488	1 401	310	1 438	856	770
1901	3 717	1 111	101	1 594	2 577 ⁴⁾	758	1 609		1 492	877	741
1902	3 842	1 244	137	1 428	2 359	726	1 616		1 333	811	726

- ¹⁾ Iberegnet for 1886—1890 Gruppen IV (Husligt Arbeide) i Landdistrikterne og for 1891 o. fg. Aar den tilsvarende Del af Gruppe V.
²⁾ Gruppe I (+ Kommunikationsanlæg) + Gruppe II.
³⁾ Før 1891 er Dagarbeidere ved Jordbrug, ialfald for en stor Del, henførte under Dagarbeide i Almindelighed.
⁴⁾ For Aarene 1901 og 1902 er i de foreløbige Opgaver Smaaindustri udskilt fra Haandværksindustri og slaaet sammen med Kommunikationsanlæg. Paa Smaaindustrigruppen faldt der 1896—1900 gennemsnitlig 237 Ægteskaber om Aaret.

Brudgomme blandt Sjømænd.	1872.	1873.	1877.	1878.	1882.	1883.	1886—90 aarlig.	1891—95 aarlig.	1896— 1900 aarlig.
Skibsførere.....	185	203	253	212	182	159	134	134	110
Styrmænd.....	239	272	397	383	309	324	255	247	233
Sjømænd og andre ved Sjø- fart sysselsatte	707	794	1 312	1 266	1 065	1 079	1 044	1 150	1 081
Tilsammen	1 131	1 269	1 962	1 861	1 556	1 562	1 433	1 531	1 424

Under Skibsførere er fra 1891 af (men ikke for noget af de foregaaende Aar) indbefattet Jægteførere og Fragtemænd, af hvilke der i 1872 og 1873 blev indgaaet henholdsvis 23 og 29 Ægteskaber, og naar Hensyn tages hertil, bliver Nedgangen saameget mere fremtrædende, da Antallet af Jægteskipperer nogenlunde har holdt sig uforandret, medens Antallet af Skibsførere er blevet væsentlig formindsket paa Grund af Overgangen til større Skibe samtidig med Fartøiernes Formindskelse i Antal. Ogsaa Ægteskaber blandt Styrmænd viser Tilbagegang, medens Antallet af de øvrige Sjømænd siden Begyndelsen af Ottiaarene ikke er gaaet tilbage. Under sidstnævnte Gruppe er forøvrigt indbefattet Dampskibsmaskinister samt Bestillingsmænd ved Havnevæsen, Fyrvæsen og Lodsvæsen, hvilke fra 1891 er ndsondrede i Tabellerne, men her for Sammenligningens Skyld medtagne. Af Dampskibsmaskinister indgik i 1891: 71 og i 1900: 103 Ægteskab, samt i Femaarene 1891—1895 og 1896—1900 henholdsvis 64 og 80 aarlig. Af nævnte Bestillingsmænd i de samme Femaar 18 og 15.

Oplysninger om Forholdet mellem Ugifte, Gifte, Enkemænd og Fraskilte i forskellige Livsstillinger og Aldersgrupper er for Aaret 1900 meddelt i N. o. St. IV. 124 og V. 4, Side 72 o f.

h) Ægteskabernes Fordeling efter Aarstid.

Herom henvises til de aarlige Tabeller og de femaarlige Sammendrag.

i) Borgerlig stiftede Ægteskaber samt Ægteskaber stiftede mellem Dissentere.

I de foregaaende Opgaver er medtaget foruden de ved Statskirkens Vielse stiftede Ægteskaber ogsaa de, der er stiftet ved Vielse af Præst eller Forstander for ordnet Dissentermenighed eller paa borgerlig Maade. For Antallet af disse Ægteskaber er der fra og med 1892 gjort Rede i den aarlige Statistik over Folkemængdens Bevægelse. Indtil og med 1891 kunde borgerligt Ægteskab alene stiftes mellem Dissentere; men heri har Lov af 27 Juni 1891 gjort den Forandring, at ogsaa Ægteskab mellem Medlem af Statskirken og Dissenter, foruden ved Statskirkens Vielse eller ved Vielse af Præst eller Forstander for

ordnet Dissentermenighed, ogsaa kan stiftes paa borgerlig Maade for Notarius publicus (§ 9).

Før den nævnte Lov traadte i Kraft, var der mange Medlemmer af Statskirken, som, naar de af en eller anden Grund ønskede at stifte Ægteskab paa borgerlig Maade, brugte den Udvei at melde sig ud af Statskirken, hvilket altsaa senere alene er nødvendigt for den ene Parts Vedkommende.

Hvorledes dette Forhold har udviklet sig siden 1892 vil i nogen Grad fremgaa af de i Bilag 29 meddelte Opgaver, der er hentede fra den aarlige Statistik med Femaarssammendrag over Folkemængdens Bevægelse. Af disse Opgaver vil det for det første sees, at Antallet af de borgerlig stiftede Ægteskaber steg fra 1 197 i 1892 til 1 743 i 1897, men at deres Antal derefter har aftaget i ganske mærkelig Grad og i Aarene 1903—1905 alene har dreiet sig om noget over 400 aarlig (gjennemsnitlig 431).

En lignende Forøgelse indtil 1897, efterfulgt af en betydelig Nedgang i de følgende Aar, viser sig med Hensyn til det samlede Antal af Ægteskaber, hvor en af Parterne eller begge Parter var Dissentere. Dette Antal var nemlig i 1892: 1 334, i 1897: 1 997 og i Aarene 1903—1905 gjennemsnitlig 685.

Undersøger man nærmere de i Bilag 29 b meddelte Opgaver, vil man finde, at den største Forskjel mellem de nævnte Aar viser sig i Henseende til «Personer udtraadte af Statskirken uden nærmere Betegnelse», af hvilke antagelig Størsteparten var udtraadte i den Hensigt at opnaa Adgang til Ægteskabsstiftelse paa borgerlig Maade. Blandt «Personer, der ikke hørte til noget Trossamfund», og de øvrige, egentlige, Dissentere viser Udviklingen ligeledes Stigning og derefter Formindskelse i Antallet, men Udviklingen har her en anden og mere regelmæssig Karakter.

Det samlede Antal Personer, der ved sin Indgaaelse af Ægteskab anførtes som udtraadte af Statskirken uden videre Betegnelse, var i 1892: 76, i 1897: 691 og i 1903—1905 gjennemsnitlig 149. Antallet af Personer, der ved Ægteskabsstiftelsen anførtes som ikke hørende til noget Trossamfund, var i de samme Aar henholdsvis 1 356, 887 og 203, medens Antallet af andre Dissentere, der indgik Ægteskab, var henholdsvis 484, 735 og 500.

Af samme Bilag fremgaar forøvrigt, at Ægteskaber blandt Mænd, der udtraadte af Statskirken, siden 1892 stadig har været betydeligt større end blandt Kvinder, saaledes i Aarene 1896—1900: 1 635 Mænd mod 779 Kvinder. Det samme er Tilfældet med Ægteskaber mellem Personer, der ikke hørte til nogen Trosbekjendelse og hvis Antal i de samme Aar var 2 258 Mænd og 1 183 Kvinder. I 1891, forinden den ovennævnte Lov var traadt i Kraft, var derimod Antallet af Mænd og Kvinder nogenlunde lige, og det samme har for de øvrige Dissenters Vedkommende været Tilfældet i de fleste af Aarene 1892—1905, medens dog Aarene 1897—1900 herfra viser nogen Afvigelse; Antallet af de Kvinder, der indgik Ægteskab, var selv i disse Aar overhovedet dog ikke mere end $\frac{1}{6}$ (og i 1898 noget over $\frac{1}{5}$) lavere end Antallet af Mænd.

Med Hensyn til Aarene før 1891 angaar de i Statistiken over Folke-

mængdens Bevægelse opførte Tal ikke de blandt Dissenterne gifte Personer, men Antallet af indgaaede Ægteskaber.

I 1891 var dette Antal 810 og ved at tillægge dette Tal til de i Bilag 29 a for 1892—1895 anførte faar man altsaa for det hele Femaar 1891—1895 et samlet Antal af 6 536 Ægteskaber, hvor en af Parterne eller begge Parter var Dissentere.

I det foregaaende Femaar var Antallet af Ægteskaber blandt Dissentere alene 1892, i Aarene 1881—1885: 705 og i 1876—1880: 377.

Saa vel i 1891—1895 som i 1896—1900, da det var 7 828 af disse Ægteskaber, havde deres Antal naaet en abnormal Høide, men var i 1901—1905 gaaet ned til ca. 3 750.

(I denne Forbindelse bemærkes til Slutning, at der i Oversigten over Resultaterne af Folketællingen 1900, S. 89—90 er meddelt en Opgave over Antallet af de i Ægteskab i Aarene 1876—1900 indtraadte Personer tilhørende forskellige Dissentersamfund. For Aarene 1876—1895 er dette Antal beregnet paa den Maade, at Antallet af de indgaaede Ægteskaber er bleven multipliceret med 2, hvilket nogenlunde svarer til det virkelige Forhold, forsaavidt angaar de indtil og med 1891 stiftede Ægteskaber blandt Dissentere, medens denne Beregning ikke længere holder Stik efter de Forandringer, der er indtraadt efter Loven af 27 Juni nævnte Aar. Paa Grund heraf er de for Femaaret 1891—1895 i nævnte Folketællingsoversigt l. c. anførte Tal bleven adskilligt for høje for Ægteskabernes Vedkommende, hvilket bl. a. vil fremgaa, naar man sammenligner dem med de i nærværende Skrift Bilag 29 b anførte.)

VI.

Fødslerne.

a) Forholdet mellem Fødslerne og Folkemængden.

Til de i Oversigten for Aarene 1866—1885 herom meddelte Oplysninger for Norge i Sammenligning med endel fremmede Lande kan nu føies Opgaver for Aarene 1876—1900 for Norge efter Bilag 1 og tilsvarende Opgaver for fremmede Lande efter Sundbärg's *Aperçus statistiques internationaux*, Tabl. 28. De i sidstnævnte Skrift for Norge meddelte Procenttal er forøvrigt lidt højere end de i Bilag 1 meddelte, fordi Antallet af Fødte i Sundbärg's Tabel er sammenlignet med den tilstedeværende Folkemængde, medens det i Bilag 1 er sammenlignet med den hjemmehørende Folkemængde.

I de tre sidste Femaar stillede Forholdet sig paa følgende Maade:

	1886—1890.	1891—1895.	1896—1900.
Norge (ifølge Bilag 1)	3.05	3.01	3.00
Sverige	2.88	2.74	2.69
Danmark	3.14	3.04	2.99
Finland	3.48	3.24	3.35
Nordvest-Europa	3.34	3.29	3.25
Østeuropa	4.64	4.56	4.57
Europa overhovedet	3.78	3.72	3.69

For Norge stiller Forholdet sig lidt under det i Nordvest-Europa almindelige. Et Procenttal af over 4 havde Rusland (4.8), Galizien og Bukowina (4.4), Serbien (4.2), Ungarn (4.1), Bulgarien (4.1) og Polen (4.0). I Frankrige var Procenttallet i Aarene 1891—1900: 2.2.

Forøvrigt gjælder om Fødsler den samme Bemærkning, som er gjort angaaende Ægteskaberne, at der bør tages Hensyn til de forskjellige Aldersklasser, af hvilke Befolkningen, og navnlig den gifte Befolkning, bestaar, jfr. det efterfølgende Afsnit c.

b) Fødslernes Vekslinger i de enkelte Aar.

Antallet af Levendefødte naaede i 1879 et Maximum af 61 106 (= 3.21 Pct. af Folkemængden), men var allerede i 1881 gaaet ned til 57 778 (3.00 Pct.). Et nyt Høidepunkt 61 231 (3.16 Pct.) naaedes i 1884 og et nyt Lavmaal 58 811 (2.96 Pct.) i 1889. Efter nogen Variation steg det derefter til 66 229 i 1900, for atter igjen i de følgende Aar at synke, saa at det i 1905 alene har udgjort 62 703 (= 2.72 Pct. af Folkemængden). Siden 1898, da Procentforholdet var 3.03, har dette stadig været under 3, og i det hele taget fremgaar det af Opgaverne, at der i senere Aar har gjort sig gjældende en Tendents til stadigt synkende Forholdstal.

I Løbet af hele det forrige Aarhundrede har Procenttallet varieret mellem 3.509 i 1816 og 2.219 i 1809.

De høieste Procenttal foruden i 1816 forekom i følgende Aar: 1826, 1859, 1821 og 1854, med 3.484—3.425 Procent.

De laveste Procenttal næst Undtagelsesaaret 1809 forekom i 1814 (2.416), 1813 (2.564), 1810 (2.632), 1839 (2.667) og 1811 (2.668). I de fleste af disse Aar var der Nød eller trange Tider.

c) De gifte Kvinders Frugtbarhed i forskellige Aldersklasser.

Dette Forhold er udførlig omhandlet i et i Christiania Videnskabsselskabs Forhandlinger som II. Hist.-filos. Kl. 1902 No. 3 udgivet Skrift, der har til Titel: «Nye Bidrag til Belysning af Frugtbarhedsforholdene i Norge» af A. N. Kier.

I nævnte Skrift S. 49 er det udtalt, at man synes at kunne antage, at Frugtbarhedens Maximum indtræder ved det 17de eller 18de Aar. Denne paa Opgaver for Aarene 1889—1892 byggede Antagelse sees nu bekræftet ved de i Sundbärg's «Aperçus statistiques» S. 117 meddelte Oplysninger, ifølge hvilke der efter Erfaringer fra Sveriges Befolkningsstatistik for Tiaaret 1891—1900 viser sig et Maximum for Aldersklassen 17, d. e. i Sundbärg's Tabel = 17—18 Aar. Procentforholdet af gifte Kvinder, der nedkom med Barn, var ifølge de svenske Opgaver 61.44, hvilket stemmer vel med de i førstnævnte Skrift S. 46 efter Bilag 4 anførte Procenttal for Aldersaarene 17 og 18, hvilke imidlertid ansaaes for tvivlsomme. Forøvrigt er Beregningerne i nævnte Skrift udført efter en noget anden Methode end Sundbärg's, der antagelig er den samme, som er nævnt i Bilag 5, I i samme Skrift, idet dog maa mærkes, at den svenske Statistik lægger Antallet af fødende Kvinder til Grund, den norske Statistik derimod Antallet af fødte Børn. Denne Forskjel, der nærmere er udredet i Bilag 8, S. 90, udgjør overhovedet 1.45 Pct., idet Antallet af levendefødte Børn er saameget større end Antallet af Barnefødersker, saa at f. Ex. 50 Pct. Barnefødersker vil svare til 50.725 Pct. Børn. Naar man vil sammenligne de i Skriftet: «Nye Bidrag etc.» S. 50 anførte udjævnedes Frugtbarhedskvotienter med de svenske Beregninger, maa derhos tages Hensyn til en Aldersforskjel af $\frac{1}{2}$

Aar, hvilket nedenfor er gjort paa den Maade, at Middeltallet af de hos Sundbærg for Aarene 18 og 19 anførte Tal er antaget at svare til Aldersaaret 19 o. s. v. Efter disse Bemærkninger hidsættes nedenstaaende Sammenligning mellem de for Norge (i Bilag 5 I) for 1889—1892 og de for Sverige for 1891—1900 udførte Beregninger:

Alders- aar.	Norge.	Sverige ¹⁾ .	Alders- aar.	Norge.	Sverige.	Alders- aar.	Norge.	Sverige.
19.....	55.11	56.88	26.....	40.65	40.14	38.....	25.85	23.49
20.....	51.73	55.13	28.....	37.84	36.52	40.....	21.89	19.99
21.....	48.32	52.34	30.....	35.62	33.91	42.....	16.27	14.82
22.....	46.16	49.38	32.....	33.21	31.35	44.....	10.04	8.91
23.....	44.81	46.91	34.....	31.09	28.70	46.....	4.80	3.55
24.....	43.45	44.44	36.....	28.98	26.39	48.....	1.69	0.87
25.....	42.12	42.27						

Heraf fremgaar, at de svenske Forholdstal viser en høiere Frugtbarhed for de yngre Aldersklassers Vedkommende²⁾, men at denne Forskjel gradvis udjevner sig i de ældre Aldersklasser, saa at Forholdet i begge Lande stiller sig lige ved Alderen 25—26 Aar, medens de derefter følgende Aldersklasser viser en høiere Frugtbarhed i Norge. Hermed staar det i god Overensstemmelse, at den yderste Aldersgrænse for Frugtbarheden efter de norske Beregninger gaar høiere op end efter de svenske, nemlig lige til det 56de Aar, medens den i Sverige synes at stanse ved det 51de Aar.

I ovennævnte Skrift: «Nye Bidrag etc.» er der S. 58 meddelt en Tabel, der for femaarige Aldersgrupper giver en Sammenligning af de gifte Kvinders Frugtbarhed i Norge, Sverige, Danmark, Finland, Tyskland og Frankrige. Det viser sig heraf, at Norge i heromhandlede Henseende, forsaavidt angaar Aldersgruppen 20—25 Aar, indtager en Mellemstilling blandt de nordiske Lande. Frugtbarhedsprocenten er nemlig for denne Aldersgruppes Vedkommende endel mindre end i Danmark (45.66 mod 48.90 Pct.) og lidt mindre end i Sverige, men ligger adskilligt over det finske Forholdstal (40.76). I de øvrige Aldersgrupper er de norske Forholdstal de høieste og Forskjellen i saa Henseende stigende med Alderen.

I Tilslutning hertil er der i Bilag 11 meddelt en detailleret Beregning angaaende Frugtbarhedskvotienterne i Norge i Aarene 1899 og 1900 sammenlignet med tilsvarende Beregning for Aarene 1889—1892. Denne Sammenligning viser for de yngre Aldersklasser indtil og med det 24de Aar en høiere

¹⁾ α : for Aldersaarene $n - 1 + n \cdot 0.507 \times$ Summen af Procenttallene.

²⁾ Herved bør forøvrigt erindres, at de norske Opgaver over Antallet af gifte Kvinder for de yngste Aldersaars Vedkommende maaske er noget for høje, jfr. N. off. St. III. 106, S. 66.

Frugtbarhedskvotient i Aarene 1899 og 1900 end i 1889—1892, men derimod for de ældre Aldersklasser saagodtsom undtagelsesfrit en lavere Frugtbarhedskvotient. Forholdet har saaledes nærmet sig de i det foregaaende omtalte Forholdstal for Sverige. Herved maa forøvrigt ogsaa bemærkes, at Antallet af Fødte i nævnte Aar overhovedet var større end i de følgende Aar, nemlig i Forhold til den samlede Folkemængde 29.81 mod 28.35 gjennemsnitlig i Aarene 1901—1905.

I Oversigten for Aarene 1866—1885 S. 70 er det nævnt, at der paa Grundlag af partielle Opgaver vedkommende de gifte Mænds og Kvinders gjensidige Aldersforhold i 1875 sammenholdt med tilsvarende Opgaver af Antallet af Fødte var bleven udført en Beregning over Frugtbarhedsforholdene for forskellige Alderskombinationer af Mænd og Kvinder. Det bemærkedes herved, at Resultaterne heraf alene maatte betragtes som foreløbige og undergives en nærmere Granskning, naar der var tilveiebragt fuldstændigere Opgaver. Saadanne Opgaver er nu, forsaavidt angaar de gifte Mænds og Kvinders gjensidige Aldersforhold, skaffet tilveie ved den senest afholdte Folketælling, se Norges off. Stat. IV. 73, Tabel 8 og navnlig det paa Grundlag heraf i V. 4 (Hovedoversigten) udarbejdede Bilag 9, og ved Hjælp af disse Opgaver sammenholdt med Antallet af levende-fødte ægte Børn i Aarene 1899 og 1900 er nye Beregninger foretaget, hvis Resultat er meddelt i efterfølgende Bilag 12.

Disse Beregninger viser i Henseende til de enkelte Procenttal for de forskellige Grupper noget afvigende Resultater i Sammenligning med de tidligere, foreløbigt beregnede, men samstemmer med disse i Hovedresultaterne, idet de navnlig viser, hvorledes ikke alene Kvindens, men ogsaa for nogen Del Mandens Alder, er bestemmende for Frugtbarhedsforholdene inden Ægteskabet.

De høieste Procenttal, 65.8, 64.2 og 60.5, er fundne for Alderskombinationerne 1) Manden: 25—29, Hustruen: indtil 19, 2) M.: indtil 19, H.: 20—24 og 3) M.: 20—24, H.: indtil 19.

Forøvrigt henvises i heromhandlede Henseende til nævnte Bilag og de samme vedføjede Oplysninger angaaende Beregningsmaaden.

d) Forældrenes Fordeling efter Alder ved de ægte Fødsler.

Angaaende dette Forhold henvises til de i Bilag 13 og 14 meddelte Opgaver og Beregninger for Aarene 1889—1892 og 1899—1900. Af disse fremgaar følgende Fordeling:

	Fædre.		Mødre.	
	1889/1892.	1899/1900.	1889/1892.	1899/1900.
Under 25 Aar	5.4	8.3	12.3	16.3
25—39 Aar	65.1	63.9	73.6	70.4
40 Aar og derover	29.5	27.8	14.1	13.3
Tilsammen	100	100	100	100

Altsaa faldt i de sidst anførte Aar omtrent 64 Pct. af Fædrene og 70 Pct. af Mødrene paa Aldersklasserne 25—39 Aar, hvilket stemmer med de tidligere Iagttagelser for Aarene 1871—1875, undtagen forsaavidt Mødrenes Procentforhold i denne Aldersgruppe er sunket fra $72\frac{1}{3}$ til 70.4 Pct. Derimod viser det relative Antal af yngre Fædre og Mødre en betydelig Stigning, nemlig førstnævnte fra 4.7 Pct. i 1871—1875 til 8.3 Pct. i 1899 og 1900 og Mødrene henholdsvis fra 12.4 Pct. til 16.3 Pct.

Ser man hen til de i Bilag 14 meddelte Opgaver over de enkelte Aldersaar, vil man finde, at det største Antal Fædre faldt paa Aldersaarene 32 og 33 og det største Antal Mødre paa det 30 Aldersaar.

Gjennemsnitsalderen var for Fædrenes Vedkommende i Aarene 1889—1892: 35.77 Aar og i 1899 og 1900: 35.02 Aar og for Mødrenes Vedkommende henholdsvis 32.13 og 31.52 Aar. Medtages de udenfor Ægteskab fødte Børn¹⁾, bliver Gjennemsnitsalderen for samtlige Fædre 35.25 i Aarene 1889—1892 og 34.49 i Aarene 1899 og 1900 og for samtlige Mødre henholdsvis 31.73 og 31.10, samt overhovedet for alle disse Aar 34.98 for Fædrene og 31.50 for Mødrene. Dette skulde altsaa udgjøre den gennemsnitlige Afstand mellem Slægtleddene, og naar man i saa Henseende tillægger Mænd og Kvinder ligemegen Vægt, overhovedet 33.24 Aar, eller for Aarene 1899 og 1900 lidt under 33 Aar.

Med Hensyn til

e) De ægte Fødslers Fordeling efter Forældrenes Vielsesaar

haves ingen nyere Opgaver end dem, der er meddelt i Oversigten for Aarene 1866—1885 og som knytter sig til Aarene 1874—1876.

Efter hvad der under Litera c og d er oplyst angaaende den aftagende Frugtbarhed for Kvinder i en mere fremrykket Alder, er det sandsynligt, at det relative Antal af Fødsler, der falder paa de senere Aar i Ægteskabet, nu for Tiden er mindre end i Syttiaarene. Antagelig beror Frugtbarhedens Aftagen særlig paa de senere Ægteskabsaar.

Heller ikke angaaende

f) De ægte Fødsler fordelt efter Faderens Livsstilling

haves nyere Opgaver, hvorimod Forberedelser er trufne til Gjenoptagelse af disse Opgaver i Statistiken over Folkemængdens Bevægelse i Aarene 1901—1905.

g) Fødslernes Fordeling efter Aarstid.

Herom henvises i det hele til de aarlige Tabeller og femaarlige Sammen- drag. Ligesom de tidligere Iagttagelser har vist, har ogsaa i de senere Aar

¹⁾ For disses Vedkommende var Fædrenes Gjennemsnitsalder henholdsvis 28.41 og 27.84, og Mødrenes: 26.49 og 25.88.

September fremhævet sig som den børnerigeste Maaned og derimod November som den, i hvilken der fødes det mindste Antal Børn. Det daglige Antal Børn, der kom til Verden i September Maaned, var for 1896—1900 gennemsnitlig 197, medens Gjennemsnittallet for November var 159. Ligesom for Tidsrummet 1866—1885 viser det sig ogsaa for sidstnævnte Femaar, at September Maaned overstiger Gjennemsnittallet for alle Aarets Maaneder med 11 Pct., og at November Maaned ligger ligesaamange Procent under Gjennemsnittallet.

h) Dødfødte Børn.

I Oversigten for 1866—1885 er forklaret, at Opgaverne over dødfødte Børn paa Grund af Sammenblanding med Børn, der vistnok var født med Liv, men som døde kort efter Fødselen, delvis har været for høie for tidligere Aar, men at de navnlig siden 1866 efterhaanden er bleven mere og mere korrekte. Væsentlig som Følge heraf var Procentforholdet af Dødfødte fra omkring 4 Pct. i Sekstiaarene gaaet ned til 2.67 Pct. i Gjennemsnit for Aarene 1883—1885. I de følgende Aar har det i det hele taget holdt sig nogenlunde paa dette Punkt, idet det udgjorde i Femaaret 1886—1890: 2.67 Pct., i 1891—1895: 2.73 Pct. og i 1896—1900: 2.44 Pct., altsaa for det hele Tidsrum 1886—1900 overhovedet 2.61 Pct.¹⁾

Ligesom de tidligere Beregninger viser ogsaa de for Aarene 1886—1900

- ¹⁾ Til nærmere Oplysning tjener nedenstaaende Opgave over a) Antallet af Levende- og Dødfødte, b) Antallet af Dødfødte og c) Antallet af de Børn, der fødtes og døde samme Dag:

Aar.	a) Levende- og Dødfødte.	b) Dødfødte.	c) Fødte og døde samme Dag.	Pr. 100 Levende- og Dødfødte:	
				b) Dødfødte.	c) Fødte og døde samme Dag.
1891.....	63 472	1 751	494	2.76	0.78
1892.....	61 137	1 707	481	2.79	0.79
1893.....	63 762	1 844	477	2.89	0.75
1894.....	62 169	1 719	526	2.76	0.85
1895.....	64 566	1 634	541	2.53	0.84
1891—1895.....	315 106	8 655	2 519	2.75	0.80
1896—1900.....	332 826	8 118	3 051	2.44	0.92

Den Forskjel, der her viser sig mellem Aarene 1891—1893 paa den ene Side og Aarene 1894—1895 og 1896—1900 paa den anden Side, maa antagelig tilskrives en strengere Udsondring af Dødfødte fra de med Liv fødte, men straks derefter døde Børn.

udførte et større Procentforhold af Dødfødte ved Børn af Mandkjøn end ved Børn af Kvindekjøn, idet Forholdet var henholdsvis 2.84 og 2.37 Pct

Ved Børn fødte i Ægteskab var Forholdet 2.51 Pct., ved Børn fødte udenfor Ægteskab derimod 3.94 Pct.

Blandt Tvillinger og Trillinger var Antallet af Dødfødte væsentlig højere end ved Enkeltfødsler. Forholdstallene var nemlig, begyndende med sidstnævnte, henholdsvis 2.50, 6.42 og 11.41 Pct.

Endelig kan mærkes, at September Maaned, der, som ovenfor oplyst, fremhæver sig som den børnerigeste Maaned, ogsaa er den, der opviser det gunstigste Forhold mellem de levendefødte og dødfødte Børn. For de ægtefødte Børn stillede nemlig Procentforholdet i Aarene 1896—1900 sig saa, at der blandt 100 levende- og dødfødte Børn var overhovedet 2.32 Pct. dødfødte, i September alene 1.96 Pct., men i Maanederne Januar—Marts 2.54 Pct., medens de tilsvarende Procentforhold for de uægtefødte Børn var 3.80 3.26 og 3.95 Pct. Lignende Forhold viser sig for Tidsrummet 1866—1885, hvor dog, som ovenfor nævnt, Procentforholdene i det hele var højere.

i) Fødsler, ved hvilke mere end ét Barn er kommet til Verden.

I den Oversigten for Aarene 1866—1885 vedføjede Tabel 19 er meddelt et Sammendrag af de hidhenhørende Opgaver for Aarene 1841—1885, hvortil der i den følgende Tabel knytter sig endel Procentberegninger. Nævnte Sammen- drag er i Bilag 15 til nærværende Skrift fortsat indtil og med Aaret 1900.

Som Hovedresultat af Beregningerne for Aarene 1841—1885 fremgik det, at blandt 100 000 stedfundne Fødsler var der 1 229 Tvillingfødsler og 16 Trillingfødsler, medens 98 755 Kvinder nedkom med 1 Barn. For Aarene 1886—1900 stiller Resultatet sig nogenlunde paa samme Maade, idet dog Antallet af Tvillingfødsler var noget højere, nemlig 1 366 pr. 100 000 og Antallet af Trillingfødsler 18 pr. 100 000. Der forekom i det hele Tidsrum alene 1 Tilfælde, hvor der fødtes 4 Børn ved én Fødsel (1891). Af saadanne Fødsler er forøvrigt optegnet 3 i Aarene 1871—1880.

I Femaarssammendragene for Aarene 1886—1890, 1891—1895 og 1896—1900 er der meddelt Oplysning om forskellige Detailler vedkommende Tvilling- og Trillingsfødsler, saaledes om Antallet af Tvillingfødsler, ved hvilke enten 2 Gutter eller 2 Piger eller 1 Gut og 1 Pige er kommet til Verden, fremdeles om Forholdet mellem levendefødte og dødfødte i de forskellige Kombinationer af Gutter og Piger ved Tvilling- og Trillingfødsler samt om Forældrenes Alder. Om disse Detailler, der har en vis fysiologisk Interesse, henvises til vedkommende Tabeller samt til den i Oversigten for 1866—1885 givne Udredning.

j) Børnenes Fordeling efter Kjøn.

Ifølge Oversigten for 1866—1885 med Tilføiende af de nye Resultater for Aarene 1886—1900 udgjorde Antallet af mandlige Fødsler pr. 100 000 kvindelige, som følger:

1841—1865	106 215,
1866—1885	106 335,
1886—1900	106 677.

Forholdet er altsaa fra den første Periode til den anden steget med 120 pr. 100 000 og fra den anden til den tredje videre med 342 pr. 100 000. Det var imidlertid i Femaaret 1896—1900 gaaet lidt tilbage, nemlig til 106 319.

k) Uægte fødte Børn.

Antallet af de udenfor Ægteskab levende- og dødfødte Børn vil for hvert af de heromhandlede Tidsrum, tre Femaar, findes i Bilag 15 og for hvert enkelt af Aarene 1876—1905, forsaavidt angaar de levendefødte, i Bilag 1. Procentvis beregnet i Forhold til det samlede Antal af Levendefødte udgjorde Antallet af de uægtefødte, som følger:

1866—1870	8.39 Pct.	1886—1890	7.48 Pct.
1871—1875	9.00 -	1891—1895	7.12 -
1876—1880	8.39 -	1896—1900	7.44 -
1881—1885	8.11 -	1901—1905	7.06 -

Dette Forhold er altsaa mærkbart aftaget.

Det er imidlertid tidligere paapeget, at Antallet af de uægtefødte Børn heller bør sammenholdes med Antallet af de indgaaede Ægteskaber end med Antallet af Fødte overhovedet og til Belysning heraf er der i Oversigten for 1866—1885, S. 85 meddelt en Tabel, der for Aarene 1871—1875 og 1881—1885 viser Forældrenes Aldersfordeling ved uægte Fødsler sammenstillet med de Ægteviedes Aldersfordeling. En tilsvarende Tabel for Aarene 1889—1892 og 1899—1900 vil findes som Bilag 16, hvortil henvises.

Der er derhos i nysnævnte Oversigt (S. 86) for en Række af Aar ligefra 1736 givet Oplysning om, hvorledes Antallet af de uægte Fødte stiller sig saavel i Forhold til Antallet af Levendefødte i det hele som til Antallet af de indgaaede Ægteskaber.

Siden 1856 har disse Forholdstal stillet sig, som følger:

Aar.	pr. 100 Levendefødte.	pr. 100 Ægteskaber.
1856—1865	8.10	36.59
1866—1875	8.70	38.17
1876—1885	8.25	37.23
1886—1895	7.30	34.77
1896—1905	7.25	32.82

Med Hensyn til de absolute Tal henvises til Bilag 1. Ifølge Sundbärg's internationale Oversigter (Tabl. 83 Natalité spéciale) var Gjennemsnitsantallet af ugifte Barnefødersker i Aarene 1871—1880 i Vesteuropa 39.6 pr. 1 000, i Sverige

ligeledes 39.6, i Norge 33.8 og i Danmark (hvor Kjøbenhavn lægger et tungt Lod i Vægtskaalen) 45.2. I Aarene 1891—1900 var Forholdet i Sverige 37.8, i Norge 28.2 og i Danmark 40.1. Gjennemschnittsforholdet for Vesteuropa er ikke beregnet for sidstnævnte Aar, men stillede sig neppe bedre end i Aarene 1871—1880, da der for hvert 100 Barnefødersker i 1871—1880 var 7.87 og i 1891—1900: 7.99 ugifte.

I England, Irland, Nederlandene og Schweiz var Forholdet bedre end i Norge. End mere er dette Tilfældet i Amerikas Forenede Stater, hvor efter en for endel norsk-amerikanske Menigheder anstillet Undersøgelse Antallet af Uægtefødte alene var gjennemsnitlig 2 Pct. i Forhold til Antallet af Levendefødte i det hele.

VII.

Dødsfaldene.

a) Forholdet mellem Dødsfaldene og Folkemængden.

I Oversigten for Aarene 1866—1885 er der S. 88 meddelt en Opgave, der viser, hvorledes Dødelighedsprocenterne for Norge har stillet sig i hvert Tiaar 1816—1885, og i samme Skrift Tabel 1 findes tilsvarende Opgaver for hvert af Aarene 1801—1885. For de senere Aar henvises til Afdeling IV, Side 18 o. fg. samt til efterfølgende Bilag 1, hvor tillige nye Beregninger for Aarene 1876—1885 vil findes meddelt.

Sammenligningen med de tidligere Aar viser, at der i Aarene 1881—1890 indtraadte en Stigning af Dødeligheden, væsentlig fremkaldt ved Optræden af Difteriepidemier, men at Dødelighedsprocenten derefter er gaaet stadig ned, saa at Femaarsgjennemsnittet for 1896—1900 var det laveste i hele det foregaaende Aarhundrede, nemlig 1.57 Pct., og det derpaa følgende Femaar viser et endnu gunstigere Resultat, 1.464 Pct.

Efter de af Sundbärg meddelte Opgaver for forskellige Lande i Europa var der i 1896—1900 intet Land, der havde saa liden Dødelighed som Norge, medens Dødelighedsprocenten i Aarene 1886—1890 og 1891—1895 stillede sig lidt gunstigere i Sverige. For Europa overhovedet var Forholdet i Aarene 1851—1875 omkring 3.0 Pct., 1876—1885: 2.83 Pct., 1886—1895: 2.70 og 2.71 Pct. og 1896—1900: 2.48 Pct.

b) Dødsfaldenes Vekslinger i de enkelte Aar.

Herom henvises for Aarene 1876—1905 i det hele til ovennævnte Bilag 1, hvor det blandt Norges hjemmehørende Befolkning saavel i Norge som i Udlandet i hvert Aar stedfundne Antal Dødsfald vil findes angivet. Det fremgaar af dette Bilag, at det høieste Procentforhold af Dødsfald i dette Tidsrum var i Aarene 1876, 1882 og 1890, da det udgjorde henholdsvis 1.886—1.864 og 1 801, medens det laveste var i Aarene 1902, 1904, 1905 og 1903, nemlig 1.391—1.445—1.488 og 1.491. I de øvrige Aar har det varieret mellem 1.50 og 1.80.

Med Hensyn til Forholdet mellem de i hvert Aar registrerede og de i samme Aar virkelige stedfundne Dødsfald vil Oplysning findes i de som

Norges off. Stat. III, Nr. 276 og 311 samt IV, Nr. 117 givne Femaars-sammendrag.

c) Dødeligheden i de forskellige Aldersklasser

er udførlig behandlet i et i 1905 udgivet Hefte af Norges officielle Statistik (IV. 118), nemlig: «Livs- og Dødstabeller for det Norske Folk efter Erfaringer fra Tiaaret 18^{91/92}—19^{00/01}». Man henviser navnlig til en S. 20* sammesteds meddelt Tabel over Procentantallet af Døde i de forskellige Aldersklasser for hver Tiaarsperiode fra 1821—1900. Af denne Tabel fremgaar, hvorledes Dødeligheden i de fleste Aldersklasser viser en større eller mindre Aftagen, der navnlig har gjort sig gjældende med Hensyn til Børn under 10 Aar, for hvis Vedkommende der for Tiaaret 1891—1900 sammenlignet med 1821—1830 overhovedet viser sig en Aftagen af omkring $\frac{1}{3}$, samt for Aldersklasserne mellem 50 og 70 Aar, hvor Formindskelsen var omtrent $\frac{1}{4}$. I de vigtige Aldersklasser 10—20 og 20—30 Aar er derimod Dødeligheden steget og i Aldersklassen 30—40 Aar har den paa det nærmeste holdt sig uforandret.

d) Dødsfaldene fordelt efter ægteskabelig Stilling.

Herom henvises til de udførlige Oplysninger og Beregninger, som er meddelt dels i Meddelelser fra det statistiske Centralbureau for 1903, dels i de nylig citerede Livs- og Dødstabeller for Aarene 1891—1900, Afdeling VI og Tabellerne 4 og 5 med vedføjede grafiske Fremstillinger.

e) Dødsfald i de to første Leveaar blandt ægte- og uægtefødte Børn.

Angaaende dette Forhold er der i forrige Oversigt meddelt en Tabel, der for Aarene 1876—1885 viser, hvormange Dødsfald der indtraadte blandt 100 000 levendefødte ægte og uægte Børn samt de paa Grundlag deraf beregnede Dødsrisikoer for hvert Kvartal af de to første Leveaar. En tilsvarende for Aarene 1891—1900 udført Beregning, der støtter sig til de i Bilag 17 meddelte Detailopgaver, viser omstaaende Resultater, der særlig for de uægtefødte Børn stiller sig adskilligt ugunstigere end de tidligere, medens Resultaterne for de ægtefødte er gunstigere end før.

Kvartaler.	Antal Levende i Alderen n.		Antal Døde i Alderen n til n + 1.		Pr. 100 Dødsrisiko for de i Alderen n levende for Tidsrummet n til n + 1.		De uægte Børns Dødsrisiko i Procenter af de ægte Børns.
	Ægte.	Uægte.	Ægte.	Uægte.	Ægte.	Uægte.	
0	100 000	100 000	4 839	10 218	4.839	10.218	211
1	95 161	89 782	1 673	3 463	1.758	3.857	219
2	93 488	86 319	1 387	2 342	1.484	2.713	183
3	92 101	83 977	1 178	1 568	1.279	1.867	146
4	90 923	82 409	938	1 003	1.032	1.217	118
5	89 985	81 406	641	698	0.712	0.857	120
6	89 344	80 708	484	524	0.542	0.649	120
7	88 860	80 184	418	372	0.470	0.464	99
8	88 442	79 812	-	-	-	-	-

Blandt 1 000 levende fødte Børn skulde der altsaa ifølge Erfaringer fra Aarene 1891—1900 efter to Aars Forløb gjenleve 884 af de ægtefødte og 798 af de uægtefødte, mod henholdsvis 870 og 848 efter Erfaringer for Aarene 1876—1885. I de to første Kvartaler, altsaa blandt Børn indtil $\frac{1}{2}$ Aar gamle, var Dødeligheden for de uægte Børn mere end dobbelt saa stor som for de ægte Børn, medens de tidligere Beregninger alene viste $\frac{1}{2}$ Gang til saa stor Dødelighed for hine i Sammenligning med disse. I de to næste Kvartaler var Forholdet efter Beregningerne for 1891—1900 som 183 og 146 til 100 og efter Beregningerne for 1876—1885 som 111 og 90.4 til 100. Beregningerne for de uægtefødte Børn viser en lavere Dødelighed end den virkelige, da endel af disse Børn bliver legitimerede ved Forældrenes paafølgende Giftermaal og derfor i Dødsfalds-anmeldelserne anføres som ægte, medens denne Omstændighed ikke paavirker det andet Sammenligningsled, Antallet af levende fødte uægte Børn.

For nærmere at belyse det paafaldende Forhold, at Dødeligheden blandt de uægte Børn viser et mærkbart ugunstigere Resultat i Aarene 1891—1900 end i 1876—1885, har man i Bilag 18 for det første Leveaars Vedkommende meddelt en Opgave over Dødsfald i hver Maaned af det første Leveaar særskilt for Rigets Bygder og Rigets Byer for hvert Femaar i Tidsrummet 1876—1900.

Resultatet af disse Opgaver stiller sig for Aarene 1876—1880, sammenlignet med 1896—1900, som følger:

	1876—1880.						1896—1900.					
	Antal Levende		Antal Døde		Dødsrisiko i Procent		Antal Levende		Antal Døde		Dødsrisiko i Procent	
	ægte.	uægte.	ægte.	uægte.	for ægte B.	for uægte B.	ægte.	uægte.	ægte.	uægte.	for ægte B.	for uægte B.
1. Rigets Bygder.												
Kvartal 0.....	100 000	100 000	5 042	6 312	5.042	6.312	100 000	100 000	4 616	8 336	4.616	8.336
— 1.....	94 958	93 688	1 568	1 877	1.651	2.003	95 384	91 664	1 374	2 157	1.440	2.353
— 2.....	93 390	91 811	1 254	1 282	1.343	1.396	94 010	89 507	1 059	1 611	1.126	1.800
— 3.....	92 136	90 529	1 077	995	1.169	1.099	92 951	87 896	921	977	991	1.112
— 4.....	91 059	89 534	8 941	10 466	-	-	92 030	86 919	7 970	13 081	-	-
2. Rigets Byer.												
Kvartal 0.....	100 000	100 000	5 609	10 205	5.609	10.205	100 000	100 000	5 410	13 861	5.410	13.861
— 1.....	94 391	89 795	2 889	4 594	3.061	5.116	94 590	86 139	2 345	5 198	2.479	7.757
— 2.....	91 502	85 201	2 440	2 543	2.667	2.985	92 245	80 941	1 958	3 498	2.123	4.322
— 3.....	89 062	82 658	2 046	1 653	2.297	2.000	90 287	77 443	1 560	2 432	1.728	3.140
— 4.....	87 016	81 005	12 984	18 995	-	-	88 727	75 011	11 273	24 989	-	-

Der fremgaar af denne Undersøgelse flere Resultater, der synes at paa-kræve Opmærksomhed.

For det første viser det sig, at Dødeligheden i det første Leveaar for de uægte Børns Vedkommende i Løbet af de 20 Aar 1876/1880—1896/1900 er steget saavel i Landdistrikterne som i Byerne. Stigningen udgjør i første Kvartal, d. e. i Alderen 0—3 Maaneder, 32.1 Pct. i Rigets Bygder og i Rigets Byer 35.8 Pct., i andet Kvartal henholdsvis 17.5 og 51.6 Pct., i tredje Kvartal 28.9 og 44.8 Pct. og i fjerde Kvartal 1.2 og 57 Pct., altsaa overalt den stærkeste Stigning i Dødelighedsprocenterne for de uægte Børn i Byerne.

Denne Dødelighed var derhos, saavel i Femaaret 1876/1880 som i Femaaret 1896/1900, i og for sig meget høiere i Byerne end i Landdistrikterne. Saaledes i førstnævnte Femaar i første Kvartal 10 Pct. mod 6 Pct., i andet Kvartal 5 Pct. mod 2 Pct. (o. s. v. se foranstaaende Tabel) og i Femaaret 1896/1900 i første Kvartal endog 13.9 Pct. mod 8.3 Pct., i andet Kvartal 7.76 Pct. mod 2.35 Pct. og overhovedet i det andet, tredje og fjerde Kvartal af det første Leveaar i Byerne næsten 3 Gange saa høi som i Landdistrikterne.

For de ægtefødte Børn er derimod i første Kvartal ikke nogen særlig udpræget Forskjel i Henseende til Dødeligheden i Byerne i Sammenligning med Landdistrikterne, nemlig i Femaaret 1876/1880 5.6 Pct. mod 5.0 Pct. og i Femaaret 1896/1900 henholdsvis 5.4 og 4.6 Pct. I de følgende Kvartaler er vistnok Forskjellen større, men naar dog ikke op til det dobbelte og var i sidstanførte Femaar for andet, tredje og fjerde Kvartal som henholdsvis 172, 189 og 174: 100, naar Forholdstallet for Landdistrikterne sættes lig 100.

Da den stigende Dødelighed blandt de uægtefødte Børn er et alvorligt Forhold, har man anstillet nærmere Undersøgelser for hver af de fem Femaarsperioder, der er forløbne mellem Aarene 1875 og 1900¹⁾. Herved er tillige medtaget dødfødte Børn og udsondret særskilt de Børn, der døde samme Dag, som de blev fødte, fordi nogen Sammenblanding mellem disse to Kategorier til dels har fundet Sted især i den første Del af dette Tidsrum. Resultatet af denne Undersøgelse stiller sig, som følger:

(Se Tabellen n. Side.)

Idet der angaaende de Dødfødte henvises til de ovenfor under Afsnit VI h givne Oplysninger, henledes Opmærksomheden paa den af Opgaverne fremgaaende stigende Dødelighed blandt uægtefødte Børn med Tilføiende forøvrigt, at fuld Rede paa dette Forhold ikke vil kunne erholdes, forinden man ved Siden af Opgaver over Dødsfald blandt uægte Børn tillige erholder forskellige nærmere Oplysninger, deriblandt særlig angaaende Antallet af de uægtefødte Børn, der ved Forældrenes senere indtraadte Ægteskab eller paa anden Maade bliver legitimerede.

¹⁾ For tidligere Aar savnes tilsvarende Opgaver.

For hvert 100 levende- og dødfødte uægte Børn var Antallet af Dødfødte og Døde i Alderen 0—1 Aar:								
	i Landdistrikterne:				i Byerne:			
	Død- fødte.	Fødte og døde samme Dag.	Døde i Alderen 1 Dag—365 Dage.	Til- sammen.	Død- fødte.	Fødte og døde samme Dag.	Døde i Alderen 1 Dag—365 Dage.	Til- sammen.
1876—1880 ...	4.8	1.3	9.4	15.5	6.6	1.4	16.3	24.3
1881—1885 ...	3.8	1.3	8.1	13.2	6.3	1.3	19.0	26.6
1886—1890 ...	3.6	1.3	9.8	14.7	4.1	1.9	23.0	29.0
1891—1895 ...	4.0	1.4	10.8	16.2	5.0	1.9	23.2	30.1
1896—1900 ...	3.5	1.6	11.0	16.1	4.4	2.2	21.7	28.3

f) Dødsfald fordelt efter Livsstilling.

Angaaende dette Punkt er der i Statistiken over Folkemængdens Bevægelse indtil 1900 ikke offentliggjort Opgaver senere end de i Oversigten for Aarene 1866—1885 indtagne summariske Opgaver over Dødsfald blandt Mænd over 15 Aar i Aarene 1868—1870 og 1872—1874. Derimod er tilsvarende Opgaver saavel for Mænd som for Kvinder og Børn meddelt i Statistiken for 1901 og 1902. Ligeledes foreligger der i delvis bearbejdet Form et Sammendrag over Dødsfald blandt Mænd i en Række forskellige Livsstillinger for Aarene 1889—1892, hvorved der tillige er taget Hensyn til de Afdødes Alder. Man finder imidlertid ikke for Tiden Anledning til at undergive dette Materiale den videre Bearbejdelse, som vil udkræves, forinden Resultaterne deraf kan offentliggøres, og saavel dets Omfang som dets Beskaffenhed medfører, at vedkommende Tabeller i Tilfælde helst bør udgives som et særskilt Skrift, maaske i Forbindelse med de nye Opgaver, hvis detaillerede Bearbejdelse er forberedt for Aarene 1901—1905.

I denne Forbindelse skal man forøvrigt gjøre opmærksom paa, at der særskilt for Kristiania By i «Beretning fra Kristiania Sundhedskommission for Aaret 1901», Tabel VIII er meddelt «Opgaver over de dødes gennemsnitsalder i aarene 1895—1900, ordnet efter sygdomsgrupper og livsstillinger». Disse Opgaver kan vistnok ikke uden videre bruges til Slutninger angaaende den større eller mindre Dødelighed i de forskellige Livsstillinger, da det, for at udlede noget paalideligt Resultat i saa Henseende ikke er tilstrækkeligt at beregne Gennemsnitsalderen ved Dødsfald¹⁾, men det er aldeles nødvendigt at sammenholde Opgaverne over Dødsfaldene med tilsvarende Opgaver over de Levende. Imidlertid vil de heromhandlede Opgaver i Forbindelse med andre kunne give ikke uvigtige Bidrag til Belysningen af de heromhandlede Spørgsmaal. Forøvrigt henvises herom til de i

¹⁾ Indstill. O. II (1894), S. 11.

Indledningen til Norges off. Stat. 1873 (Tabeller vedk. Folkem. Bevæg. 1851—1870), S. XXXI gjorde Bemærkninger.

g) Dødsfald fordelt efter Aarstid.

Det mindste Antal Dødsfald faldt i Tidsrummet 1886—1900 ligesom tidligere paa September Maaned, da Antallet af Dødsfald gennemsnitlig var 76 pr. Dag (75.86). Derimod indtraf det høieste Antal Dødsfald pr. Dag, 107.19, paa Februar, medens den i saa Henseende ugunstigste Maaned i Aarene 1876—1885 var Marts og i Tidsrummet 1841—1885 overhovedet April. Samme Forskjel mellem Februar og Marts som i Aarene 1886—1900 gjorde sig ogsaa gjældende i Femaaret 1896—1900.

Til Belysning af hvorledes Dødsfaldene fordeler sig paa de forskellige Maaneder, er der i Bilag 19 meddelt en Opgave over, hvorledes Antallet stiller sig, naar Tallene for hver Maaned omberegnes for Maaneder af 30 Dage, idet der fratrækkes $\frac{1}{31}$ for de Maaneder, der har saamange Dage, og gjøres et Tillæg for Februar, Hensyn taget til Skuddagene i Aarene 1888, 1892 og 1896. De herved fremkomne Tal er derefter reducerede til 12 000 for det hele Aar, hvorved opnaaes den Fordel, at det straks af Tabellen fremgaar, hvilke Maaneder der ligger over og hvilke der ligger under Gennemsnittallet 1 000. Hertil slutter sig som Bilag 20 en grafisk Fremstilling over dette Forhold.

Det fremgaar heraf, hvorledes Dødeligheden for de fleste Aldersklassers Vedkommende naar et Høidepunkt i Februar eller Marts, medens dog Januar (men i Aarene 1876—1885: Februar) var den ugunstigste Maaned for Børn i Alderen 5—14 Aar. Den gunstigste Maaned var for alle Aldersklasser med Undtagelse af den ældste September. For Personer over 60 Aar var i Aarene 1886—1900 August lidt gunstigere, men i Aarene 1876—1885 var det omvendt, idet dog Forskjellen mellem August og September i begge Tilfælde var ganske ringe. Den Forskjel, som gjør sig gjældende mellem den gunstigste og den ugunstigste Aarstid, viser sig for Personer over 60 Aar betydeligt større end for alle øvrige Aldersklasser. I de gunstigste Maaneder var Dødeligheden for de ældres Vedkommende omkring 20 Pct. under Aarets Middeldødelighed, og i de ugunstigste Maaneder 22 Pct. over, medens Forskjellen for Aldersklasserne 0—4, 5—14, 15—29 og 30—59 var henholdsvis 17, 19, 17 og 15 Pct. under samt 14, 11, 11 og 11 Pct. over Aarets Middeldødelighed.

Forøvrigt kan mærkes, at der saavel efter Erfaringerne for Aarene 1886—1900 som efter de tidligere Erfaringer for Aarene 1876—1885 viser sig en mærkelig Stigning i Barnedødeligheden i Alderen 0—4 Aar fra Juni til Juli, medens de øvrige Aldersklasser i denne Del af Aaret viser en fortsat Nedgang i Dødeligheden. Undersøger man nærmere dette Forhold, vil man finde, at denne Undtagelse fra den almindelige Regel udelukkende beror paa Byerne og at den høiere Dødelighed, der fremtræder i Juli Maaned, tildels ogsaa vedvarer i August. Antallet af Dødsfald i Byerne i Alderen 0—4 Aar udgjorde nemlig i Maanederne Juni, Juli og August:

Dødsfald i Alderen 0—4 Aar i Byerne.	Ialt 1886—1890.	Ialt 1891—1895.	Ialt 1896—1900.	Altsaa pr. Dag.		
				1886—1890.	1891—1895.	1896—1900.
Juni	1 333	1 184	1 443	8.9	7.9	9.6
Juli	1 634	1 627	1 712	10.5	10.5	11.0
August	1 473	1 553	1 700	9.5	10.0	11.0

For et enkelt Aar (1896) er der paa Foranledning bleven foretaget en mere speciel Undersøgelse af, hvorledes Barnedødeligheden fordelte sig paa de forskjellige Maaneder, forsaavidt angaar Børn under 1 Aar og 1—2 Aar. Det viser sig imidlertid, at et enkelt Aars Iagttagelser er for lidet til, at man af samme kan udlede paalidelige Slutninger i heromhandlede Henseende. Det eneste Resultat, der fremgaar af disse Opgaver, er, at den ovenfor paa pegede Stigning i Barnedødeligheden fra Juni til Juli gjør sig særlig gjældende for Hovedstadens Vedkommende.

Forøvrigt henvises angaaende Dødsfaldenes Fordeling paa de forskjellige Aarstider til ovennævnte Bilag 19 og 20 samt til de i Femaarssammendragene meddelte Oplysninger, ved hvilke man imidlertid overhovedet bør være opmærksom paa, at de fra Tid til anden optrædende større Epidemier delvis kan bidrage til at forrykke det normale Forhold mellem de enkelte Maaneder.

h) Personer omkomne ved Ulykkestilfælde.

Det aarlige Antal af Personer omkomne ved Ulykkestilfælde i Aarene 1886—1900 var (ifølge Bilag 21, der indeholder nærmere Oplysning om disses Beskaffenhed) 928 regnet efter de i Norge stedfundne Dødsfald, men derimod 1 155 regnet efter Dødsfald indtrufne blandt den i Norge hjemmehørende Befolkning. Aarsagen til den store Forskjel er selvfølgelig begrundet i vor udenrigske Skibsfart. De tilsvarende Tal for Tiaaret 1876—1885 var henholdsvis 914 og 1 063. Forsaavidt sidstnævnte Tal angaar, maa det bemærkes, at Opgaverne over Dødsfald indtrufne i Udlandet for de tidligere Aar ikke har været saa fuldstændige, som de er blevet fra og med 1887, efter hvilket Aar de fra Sognepræsterne meddelte er blevet fuldstændiggjorte ved Hjælp af Opgaver indsendte fra Konsulerne. Imidlertid er det antageligt, at Stigningen ogsaa for nogen Del beror paa den tiltagende oversjøiske Skibsfart.

Blandt Ulykkestilfælde indtager Drukning en meget fremtrædende Plads, nemlig med et aarligt Antal af 612 Personer omkomne inden Landets Grænser og 805 Dødsfald blandt Norges hjemmehørende Befolkning. De øvrige Ulykkestilfælde tilsammen voldte henholdsvis 316 og 350 Menneskers Død. De mest fremtrædende blandt disse er Fald og Brand. Ved Fald omkom aarlig 80 Personer,

medens Antallet af Indebrændte, Forbrændte og Skoldede udgjorde 47 aarlig. Ved Kjørsel (hvorunder Jernbaneulykker) omkom aarlig 29, ved Sneskred, Jordskred og Stenscred i Gjennemsnit 21 Personer aarlig eller tilsammen i det femtenaarige Tidsrum 317, af hvilke 115 falder paa det bekendte Værdalsskred i 1893, om hvilke nærmere Oplysning er meddelt i Sth. Prp. Nr. 20 for 1895. Ved nedfaldende Trær og andre Gjenstande dræbtes aarlig 20 Personer. 11 Personer om Aaret frøs ihjel. Om de øvrige Ulykkestilfælde vil Oplysning findes i ovennævnte Bilag 21.

Ved de i Aarene 1886—1900 i Norge stedfundne Ulykkestilfælde omkom 11 731 Personer af Mandkjøn og 2 192 Personer af Kvindekjøn. Overhovedet forekom Ulykkestilfælde blandt Mænd næsten 6 Gange saa hyppigt som blandt Kvinder, hvis Antal desuden er noget større end Mændenes. Ved enkelte Arter af Ulykkestilfælde, f. Ex. Forbrænding, er imidlertid Forskjellen i saa Henseende mellem Mænd og Kvinder lidet udpræget. Selv i Barnealderen er Mandkjønnet mere udsat end Kvindekjønnet; saaledes var i Aarene 1886—1900 Forholdet for Børn i Alderen 0—4 Aar som 1.8 : 1, i næste femaarige Aldersgruppe som 3.4 : 1 og for Børn over 10 Aar som 5.2 : 1.

Ifølge Bilag 1 udgjorde Norges hjemmehørende Folkemængde i Aarene 1886—1900 gjennemsnitlig 2 064 253. Beregnet for 1 Million Indbyggere var altsaa det samlede Antal af Personer, der i disse Aar omkom ved Ulykkestilfælde 559.5 aarlig, altsaa paa det allernærmeste det samme som i Tiaaret 1876—1885, da det var 559.7. Det aarlige Antal af dem, der omkom ved Drukning, var i Aarene 1886—1900: 390 (mod 404 i den foregaaende Tiaarsperiode), og Antallet af de øvrige Dødsfald ved Ulykkestilfælde 169.5 (mod 156). Blandt de Aarsager, som i den senere Tid har forvoldt flere Dødsfald end før, kan mærkes Fald 46.6¹⁾ (mod 40.6), Kjørsel og Jernbaneulykker 14 (mod 11), Gift (Lud) 5 (mod 3), Kvælning 6.2 (mod 4.6). Ligeledes er Antallet af dem, der dræbtes af Husdyr, steget fra 2 til 3 aarlig. Derimod er det gjennemsnitlige Antal af de Ihjelfrosne aftaget fra 9.5 til 5.3, og af de ihjelliggede Børn fra 7 til 5 og af de ved ubekendte Ulykkestilfælde omkomne fra 14 til 12.

Af de i Oversigten for 1866—1885 meddelte Opgaver fremgaar det, at Antallet af de Ihjelfrosne er stadigt aftaget siden 1836. Det aarlige Antal, beregnet for en Folkemængde af 1 Million, var nemlig i Aarene 1836—1845 24 aarlig, 1846—1855: 18 aarlig og 1886—1900, som oven anført, lidt over 5 aarlig.

I den foregaaende Oversigt er det omtalt, at det navnlig før i Tiden overordentlig store Antal af Personer, der i Tromsø Stift omkom ved Drukning, stadig er gaaet ned, nemlig fra 181 pr. 100 000 Indbyggere i Tiaaret 1846—1855 til 94 i Tiaaret 1876—1885. Ogsaa senere er nogen Nedgang i Tallet indtraadt, idet det i Tiaaret 1891—1900 var 83.5 pr. 100 000, deraf i Nord-

¹⁾ Efter de i Norge stedfundne Dødsfald bliver Tallet mindre (jfr. Bilag 21), men ovenfor er medtaget for begge Tidsrum ogsaa de i Udlandet (hovedsagelig blandt Sjøfolk) stedfundne Ulykker, jfr. de i Statistisk Aarbog opførte Tal.

lands Amt 77.4, i Tromsø Amt 52.9, men i Finmarkens Amt 180 beregnet pr. 100 000. Af de to Femaarsperioder 1891—1895 og 1896—1900 stiller sidstnævnte sig gunstigst med et Forholdstal af 73 mod 95 i Femaaret 1891—1895.

Med Hensyn til Antallet af Ulykkestilfælde i de enkelte Aar henvises til den aarlige Statistik over Folkemængdens Bevægelse samt til Statistisk Aarbog, hvor Opgave er meddelt for en længere Aarrække.

i) Dræbte og Myrdede.

Antallet af de inden Norges Grænser i Tidsrummet 1886—1900 Dræbte og Myrdede udgjorde ialt 276, altsaa 18 à 19 (18.4) aarlig. Af det samlede Antal var der 143 Børn under 24 Timer og 133 andre, deraf 100 Mænd og 33 Kvinder. Blandt den i Norge hjemmehørende Befolkning, hvorved Dødsfald af norske Sjøfolk i Udlandet er indbefattet, var Antallet af de dræbte og myrdede Mænd noget større, nemlig 119, og det hele Antal 295.

Beregnet for en Folkemængde af 1 Million udgjorde dette Antal gennemsnitlig 9.53 mod 9.4 i det foregaaende femtenaarige Tidsrum 1871—1885. Af den i forrige Oversigt S. 103 meddelte Opgave vil sees, at det relative Antal overhovedet var noget høiere i Aarene 1841—1870, nemlig, beregnet for 1 Million Indbyggere, gennemsnitlig 12 i Aarene 1841—1855 og 11 i Aarene 1856—1870. Femaarsperioderne 1826—1830, 1831—1835, 1866—1870, 1881—1885 og 1891—1895 viser dog lavere Forholdstal, nemlig henholdsvis 7.7, 8.8, 8.5, 7.9 og 8.8.

Fra 1861 er der skjelnet mellem a) uægte Børn fødte i Dølgemaal eller dræbte inden Forløbet af 24 Timer og b) andre dræbte eller myrdede. Førstnævnte viser for Tiaaret 1861—1870 et Forhold af 6.2 for 1 Million Indbyggere og for de to følgende femtenaarige Perioder 4.7 og 4.6, deraf for Tiaaret 1891—1900 4.0. Medens saaledes det relative Antal af Barnemord har været i Tilbagegang, er de øvrige Drab og Mord i det hele tiltaget i de senere Aar. Forholdstallene for disse udgjorde nemlig 1861—1870: 3.45, 1871—1885: 4.7 og 1886—1890: 4.9, deraf 1891—1900: 5.36. Det høieste Tal (6.8) forekommer forøvrigt i Aarene 1871—1875 og dernæst i Aarene 1896—1900 med 5.53, og det er neppe en Tilfældighed, at de samme Perioder fremhævede sig ved ualmindelig gunstige Konjunkturer.

j) Selvmord.

Til Belysning af dette Forhold har man i Bilag 22 meddelt en Opgave over Antallet af dem, der i Aarene 1881/1885, 1886—1890, 1891—1895 og 1896—1900 har begaaet Selvmord, med Oplysning om deres Alder og ægteskabelige Stilling. Hertil slutter sig en i Bilag 23 udført Beregning over vedkommende Forholdstal for Aarene 1881—1890 og 1891—1900.

I Oversigten for 1866—1885 er der S. 105 meddelt en Opgave over Antallet af Selvmord for hver Femaarsperiode fra 1826 til 1885. Af denne fremgaar, at det relative Antal af samme, beregnet for en Folkemængde af 1 Million, først steg fra 81 i Femaaret 1826—1830 til 109 i Femaaret 1846—1850, men derefter stadig har været synkende indtil 68 af 1 Million i Femaaret 1881—1885. Denne Synkning har i de derpaa følgende Femaar fremdeles vedværet, idet det har udgjort 65, 60 og 58 for hver Million Indbyggere af den hjemmehørende Befolkning.

Som det af Bilag 21 nærmere vil sees, har Antallet af Selvmord i Norge været lidt mindre end Antallet af Selvmord blandt de hjemmehørende Indvaanere.

Efter Middeltallet af Opgaverne for 1881—1890 og 1891—1900 (Bilag 23) udgjorde det beregnede Antal af Selvmord blandt 100 000 Personer i hver Alders- og Civilstandsgruppe:

Alder.	M æ n d .			K v i n d e r .			Ialt.	
	Ugifte.	Gifte.	Enkemænd.	Ugifte.	Gifte.	Enker.	Mænd.	Kvin- der.
10—15 Aar	6	-		1.4	-	-	6	1.4
15—25 -	41	67	-	12	8	-	42	12
25—35 -	162	62	276	36	14	36	108	24
35—45 -	298	108	314	41	29	58	146	33
45—55 -	439	208	528	88	52	116	251	66
55—75 -	506	254	541	90	81	62	321	76
over 75 -	630	267	423	51	54	71	361	65
Ialt for Personer over 10 Aar..	84	163	477	22	40	71	140	34

Det fremgaar heraf, at det relative Antal af Selvmord er i høi Grad stigende med Alderen, nemlig i Middeltal for Aarene 1881—1900 fra 42 blandt 100 000 Mænd i Alderen 15—25 Aar til 321 blandt 100 000 Mænd i Alderen 55—75 Aar, medens de tilsvarende Tal for Kvinder var 12 og 76. For Kvindernes Vedkommende synes efter de sidste Beregninger Stigningen ikke at vedvare udover det 75de Aar, hvorimod Beregningerne for Aarene 1876—1885 viser nogen Stigning ogsaa for denne Aldersgruppe af Mænd.

I alle Aldersgrupper var Forholdstallene for Kvinder meget lavere end for Mændene og udgjorde for det meste mellem $\frac{1}{4}$ og $\frac{1}{5}$ af Forholdstallene for disse.

Dernæst fremgaar det, at Forholdstallene for de gifte er gennemgaaende betydeligt lavere end for de ugifte, undtagen for Mænd i den yngste Alders-

gruppe (15—25 Aar), hvor dog det overhovedet ringe Antal gjør Resultatet noget tvivlsomt. Forskjellen til Fordel for de gifte er ganske væsentlig, navnlig for de gifte Mænds Vedkommende. (Det er med Hensyn til Statistikens Methode af Interesse at paapege, hvorledes man ved en overfladisk Beregning, nemlig naar man undersøger Forholdet ikke særskilt for hver Aldersgruppe, men for samtlige Gifte og samtlige Ugifte underet, kommer til et Resultat, der er det modsatte af det rigtige, idet da Forholdstallet for de Gifte viser sig næsten dobbelt saa høit som for de Ugifte.)

Hvad Enkemænd og Enker angaar, synes Forholdstallene i de fleste Aldersgrupper at stille sig lidt ugunstigere end for de Ugifte.

Eudelig kan mærkes, at Sammenligningen med de tidligere Beregninger, af hvilke den i Henseende til Aldersgrupperne nærmest tilsvarende findes anført i Norges off. Stat. III, Nr. 106, Side 109, viser en gjennemgaaende Aftagen af Selvmord, navnlig for de ældre Aldersgruppers Vedkommende og, hvad Kvinderne angaar, ogsaa i de yngre Aldersgrupper. I den yngste Aldersgruppe, Mænd og Kvinder under 25 Aar, viser imidlertid Forholdstallet sig at være steget fra Tiaaret 1881—1890 til Tiaaret 1891—1900, og ligeledes for Mændenes Vedkommende fra 1891—1895 til 1896—1900, jfr. Bilag 22 og 23; men det maa jo erindres, at Tallene er smaa.

Med Hensyn til de øvrige Opgaver, som Statistiken over Folkemængdens Bevægelse meddeler angaaende Selvmord, saasom deres Fordeling maanedsvist, samt om Dødsmaaden, henvises til Femaarssammendragene.

VIII.

Indvandring og Udvandring.

a) Indvandringen.

Medens der savnes Oplysninger om, hvormange Personer der i de enkelte Aar indvandrer til Norge, er der siden 1865 ved hver Folketælling tilveiebragt Opgaver over, hvor stor Del af Befolkningen der havde sit Fødested i Udlandet. Ved at sammenholde Opgaverne over den udenrigsfødte Befolkning til de forskjellige Tider, kan derhos tilnærmelsesvis beregnes, hvor stor Indvandringen har været mellem hver Folketælling, idet denne Indvandring vil være lig Tilvæksten i Antallet af de Udenrigsfødte + den Afgang, der ved Dødsfald eller Udvandring kan antages at have fundet Sted i Mellemtiden. Forsaavidt angaar Dødsfald blandt den overveiende Del af den udenrigsfødte Befolkning, nemlig de, der var fødte i Sverige, har denne Afgang i Oversigten for 1866—1885 for et Tidsrum af 10 Aar været beregnet til 13.2 Pct. af Middelfolkemængden. Bortser man fra den Formindskelse, der har sin Grund i Udvandring, og altsaa forsaavidt alene tager Hensyn til den af Ind- og Udvandring forårsagede Nettoforøgelse eller Nettoformindskelse, kan der, under Forudsætning af samme Dødelighedsprocent som ovenfor nævnt, opstilles følgende Beregning over den aarlige Indvandring fra de forskjellige Lande:

(Se Tabellen næste Side.)

Som det vil sees, antyder disse Tal en betydelig Formindskelse i Indvandringen i Aarene 1876—1890, men derefter en endnu større Forøgelse. Formindskelsen er imidlertid uden Tvivl mere tilsyneladende end virkelig. Der opholdt sig nemlig i 1875, paa Grund af den da paagaaende, men i de følgende Aar midlertidig indstillede Jernbanebygning, en Mængde svenske Jernbanearbeidere, som, fordi deres Ophold strakte sig udover flere Aar, regnedes blandt Rigets hjemmehørende Befolkning. Dette har havt til Følge, at den for Aarene 1866—1875 beregnede Indvandring bliver for stor og den for 1876—1900 beregnede for liden i Forhold til den virkelige Indflytning til fast Bosættelse her i Landet. Foretager man, for at rette herpaa, en Udjævning af disse Tal, vil man finde, at den aarlige Indvandring fra Sverige sandsynligvis har været omtrentlig af

L a n d e .	1. Hensyn taget alene til Foregelsen i Antallet af de udenrigsfødte Personer.			2. Hensyn tillige taget til Antallet af Dødsfald.		
	1866—1875.	1876—1890.	1891—1900.	1866—1875.	1876—1890.	1891—1900.
Sverige.....	1 304	578	1 165	1 599	1 023	1 743
Danmark	27	18	130	52	49	171
Finland	90	÷ 3	÷ 48	118	32	÷ 16
Tyskland	19	18	105	37	39	135
Storbritannien og Irland....	9	9	25	14	17	36
Andre europæiske Lande....	21	-	60	27	9	73
Amerikas Forenede Stater ..	17	57	255	19	66	287
Andre oversjøiske Lande samt fødte paa Havet	5	8	22	5	10	26
Ubekjendte Steder	8	÷ 4	6	9	÷ 3	7
Tilsammen	1 500	681	1 720	1 880	1 242	2 462

samme Størrelse i Aarene 1866—1875 og 1876—1890, og noget højere i Aarene 1891—1900. Efter den svenske Befolkningsstatistik udvandrede der fra Sverige til Norge 1866—1875: 14 828, 1876—1890: 22 127 og 1891—1900: 15 747, altsaa gjennemsnitlig aarlig 1 483, 1 474 og 1 575. Sættes Indvandringen fra Sverige efter de norske Opgaver, der, som ovenfor nævnt, alene tager Hensyn til Nettoindvandringen, for Aarene 1866—1875 og 1876—1890 til 1 256 aarlig¹⁾, og lader man de øvrige Opgaver være uforandret, faar man følgende nye Tal for den gjennemsnitlige Udvandring:

	Fra Sverige.	Fra andre Lande.	Tilsammen.
1866—1875	1 256	281	1 537
1876—1890	1 256	219	1 475
1891—1900	1 743	719	2 462

Foruden den ovenomhandlede Indvandring har der navnlig i de senere Aar foregaaet en forholdsvis betydelig Tilbagevandring af tidligere til Amerika udvandrede Nordmænd. Denne Tilbagevandring, hvorom nærmere Oplysninger vil findes i «Meddelelser fra det Statistiske Centralbureau» 1904, S. 46, er sammesteds anslaaet til 20 000 à 30 000 for Tiaaret 1891—1900, altsaa i Gjennemsnit omkring 2 500 aarlig.

¹⁾ Herved fremkommer nemlig for det hele Tidsrum 1866—1890 omtrent det samme Antal som den Side 95 angivne Indvandring af 1 599 aarlig 1866—1875 og 1 023 aarlig 1876—1890.

I Forbindelse hermed kan erindres, at der blandt de tidligere rømte og udflyttede Sjomænd er endel, som efter endel Aars Forløb vender tilbage. Antallet af disse er af Indrulleringscheferne opgivet til 9 262 i Tidsrummet 1876—1890 og 4 976 i Tidsrummet 1891—1900, altsaa henholdsvis omkring 600 og 500 aarlig. Opgaver herover meddeles i Skibsfartsstatistiken.

Efter den svenske Befolkningsstatistik hidsættes følgende Opgave over Udvandringen til Norge i hvert af Aarene 1886—1905 (for Aarene 1866—1885 se forrige Oversigt, S. 111).

1886	1 194	1896	1 458
1887	1 166	1897	1 597
1888	1 077	1898	2 057
1889	1 225	1899	2 188
1890	1 358	1900	1 482
1891	1 615	1901	1 495
1892	1 507	1902	1 164
1893	1 270	1903	1 066
1894	1 300	1904	1 059
1895	1 273	1905	-
1886—1890	6 020	1886—1900	8 782
1891—1895	6 965	1901—1905	-

For den øvrige Indvandringens Vedkommende haves ingen Oplysning, hvoraf dens Fordeling paa de enkelte Aar kan udledes, og det samme gjælder om Tilbagevandringen af norske Amerikanere.

For Kristianias Vedkommende indeholder den for denne By udgivne statistiske Aarbog for Aarene 1886—1904 Opgaver over den Del af Befolkningen, der ved Udgangen af Aarene 1886—1900 samt 1904 var født i Sverige og andre udenrigske Lande. Ifølge disse Opgaver stillede Antallet sig saaledes:

December.	Sverige.	Andre Lande.	Heraf:		
			Danmark.	Tyskland.	Øvrige Lande.
1886	6 128	1 651	-	-	-
1890	8 133	2 149	934	646	569
1891	8 389	2 221	923	669	629
1892	8 489	2 326	929	692	705
1893	8 827	2 412	903	726	783
1894	9 410	2 612	975	787	850
1895	9 874	2 764	995	785	984
1896	10 662	3 063	1 102	848	1 113
1897	11 755	3 434	1 240	949	1 245
1898	13 388	4 096	1 440	1 229	1 427
1899	13 595	4 288	1 508	1 269	1 511
1900	13 237	4 276	1 481	1 160	1 635
1904	9 677	3 402	1 109	961	1 332

Disse Opgaver viser, at Antallet af de fra Udlandet Indflyttede saavel fra Sverige som fra andre Lande var betydeligt større i Femaaret 1896—1900 end i tidligere Aar og at det naaede sin største Høide i Aaret 1898 og derefter gik meget tilbage.

Ved de for 1900 anførte Tal bør forøvrigt bemærkes, at de angaar den tilstedeværende Folkemængde, medens de øvrige Tal angaar den hjemmehørende. For 1890 og senere Aar er der skjelnnet mellem Danmark, Tyskland og andre Lande, deraf fra 1896 af særskilt for Amerika.

b) Udvandringen.

Idet man for de tidligere Aar henviser til de i Oversigten for 1866—1885, S. 112 o. fg. meddelte Oplysninger, tilføies, at Opgaver for Aarene 1886—1905 er meddelt i nærværende Skrift Bilag 1, hvorhos forøvrigt kan henvises til den aarlige Statistik over Folkemængdens Bevægelse, til Livs- og Dødstabellerne for det Norske Folk, Hovedoversigten over Folketællingen af 1900, S. 82 o. fg. samt Statistisk Aarbog.

Angaaende de forskellige Lande, til hvilke den oversjøiske Udvandring har fundet Sted, er der i Bilag 24 meddelt detaillerede Oplysninger for hvert af Aarene 1886—1905.

Det fremgaar af disse Opgaver, at der i Aarene 1886—1905 ialt til oversjøiske Steder udvandrede fra Norge 279 033 Personer, deraf 271 437 til Amerikas Forenede Stater, 6 194 til Britisk Nordamerika, 161 til Amerika forøvrigt (for nemmelig Argentina), 825 til Afrika, 408 til Australien og 8 til Asien.

Sammenfattet femaarsvis udvandrede der til:

	Amerikas Forenede Stater.	Britisk Nord- amerika.	Amerika forøvrigt.	Australien.	Afrika.	Asien.	Tilsammen.
1861—1865	23 550	-		-	-		23 550
1866—1870	74 335	-	-	68	-	-	74 403
1871—1875	43 671	-	-	1 471	-	-	45 142
1876—1880	39 563	-	-	679	2	-	40 244
1881—1885	105 645	-	-	59	-	-	105 704
1886—1890	80 665	177	34	98	9	1	80 984
1891—1895	60 497	405	16	22	76	1	61 017
1896—1900	33 090	201	21	265	255	5	33 837
1901—1905	97 185	5 411	90	23	485	1	103 195

Udvandringen til de Forenede Stater naaede sit Høidepunkt i Femaaret 1881—1885 og særskilt i Aarene 1881, 1882 og 1883, da der udvandrede henholdsvis 25 956, 28 788 og 22 167. Ikke meget lavere var imidlertid Udvandringen i Femaaret 1901—1905, af hvis enkelte Aar 1903 og 1904 fremhævede sig ved et Antal af 24 998 og 20 836.

Næst efter de Forenede Stater har Britisk Nordamerika været det vigtigste Maal for de norske Udvandrere, idet navnlig de nyopdagede Guldfelter i Klondyke i de senere Aar har draget en ikke ubetydelig Udvandringsstrøm derhen.

Sydafrika har i nogen Grad tildraget sig Opmærksomheden, idet navnlig i Aaret 1903 forholdsvis mange (303 Personer) udvandrede dertil. Derimod er Udvandringen til Australien svundet ind til en Ubetydelighed. Denne Udvandring har forøvrigt haft en meget uregelmæssig Karakter, idet der i enkelte Aar har udvandret et større Antal, medens Udvandringen i de øvrige Aar har indskrænket sig til enkelte Personer. I 1872 udvandrede derhen ikke mindre end 784 og i 1871 og 1872 henholdsvis 221 og 354. Dernæst udvandrede i 1880: 595, i 1899: 148 og i 1900: 99, men i hele det følgende Femaar alene 23.

Foruden den Udvandring, der finder Sted til oversjøiske Lande, har der, om end i betydelig mindre Maalestok, foregaaet en stadig Udflytning fra Norge til andre europæiske Lande, fornemmelig til Sverige, Danmark, England og Tyskland.

Angaaende Udvandringen til Sverige, der forøvrigt i de fleste Aar er bleven mere end opveiet ved Indflytningen fra dette Land, findes Opgaver i den aarlige svenske Befolkningsstatistik, medens man for de øvrige Landes Vedkommende er henvist til de Opgaver over de i Norge fødte Personer, der i forskellige Lande indhentes i Forbindelse med Folketællingerne.

Ifølge førstnævnte Opgaver indvandrede der fra Norge til Sverige følgende Antal Personer:

1886	667	1896	758
1887	622	1897	604
1888	667	1898	712
1889	637	1899	836
1890	668	1900	1 115
1891	619	1901	1 120
1892	727	1902	909
1893	548	1903	1 255
1894	746	1904	1 509
1895	717	1905	-

For Aarene 1875—1885 er Opgaver meddelt i Oversigten for 1866—1885. Ifølge disse indvandrede der fra Norge til Sverige i Femaaret 1876—1880 til sammen 2 480 og i 1881—1885: 3 054 Personer, samt i de følgende Femaar efter ovenstaaende Opgaver henholdsvis 3 261, 3 357 og 4 025

Som det vil sees, har denne Indvandring i det hele været i Stigende, navnlig i de senere Aar, og var i 1903 og 1904 betydeligt større end Indvandringen fra Sverige til Norge.

Angaaende Udvandringen fra Norge til andre Lande henvises til de i Norges off. St. V. 4, S. 82 meddelte Oplysninger og angaaende de rømte eller udflyttede Sjøfolk til N. off. St. III. Nr. 304, S. VIII og IV. Nr. 118, S. 8* og 9*. Det gennemsnitlige Antal kan for Tiaaret 1891—1900 anslaaes til ca. 850.

c) Den norske Udvandring sammenlignet med andre europæiske Landes.

I Oversigten for Aarene 1866—1885 er det oplyst, at Norge efter de da foreliggende Opgaver var det Land i Europa, der næst Irland havde den stærkeste Udvandring (S. 117).

Efter de senere Aars Udvikling stiller Forholdet sig noget forskjelligt for de forskjellige Dele af Tidsrummet 1886—1905, dog saaledes, at Norge i de fleste af disse Aar, og især i de sidste, hører til de stærkeste Udvandringslande.

Af den som Bilag 25 vedføjede Tabel vil det sees, at den største Udvandring i Forhold til Folkemængden i Aaret 1901 fandt Sted i Irland, Italien og Norge, i 1902 i Irland, Norge og Italien, i 1903 i Norge, Irland og Italien, samt i 1904 i Irland, Norge og Italien.

Norge er saaledes næst Irland det Land, fra hvilket den relativt største Udvandring har fundet Sted.

I Aarene 1886—1895 var den svenske Udvandring næsten ligesaa stor som den norske, men i de seneste Aar har den været betydeligt lavere.

Mærkeligt er det Omslag, der siden den første Halvdel af Ottiaarene er indtraadt i Henseende til den tyske Udvandring, der fra et gjennemsnitligt Antal af 175 664 i Aarene 1881—1885 er gaaet ned til under 30 000 aarlig i Fem-aaret 1900—1904. Derimod har Udvandringen fra Østerrige-Ungarn og Italien i senere Aar tiltaget betydeligt; navnlig viser der sig for sidstnævnte Land en overordentlig stor Forøgelse i Aaret 1905.

d) Indvandrerne og Udvandrerne Fordeling efter Kjøen og Alder.

Angaaende dette Forhold er der i Forbindelse med Livs- og Dødstabellerne for det Norske Folk for Aarene 1881—1890 og 1891—1900 bleven anstillet indgaaende Undersøgelser og Peregninger, men Resultaterne heraf er ikke indtagne i vedkommende Hefte af Norges officielle Statistik III. Nr. 304 og IV. Nr. 118, hvorimod et Par hidhenhørende Opgaver findes indtagne i den tilsvarende Statistik for Aarene 1871—1880 (III. Nr. 68, S. 31 og 32). For Tiaaret 1891—1900 er der i Bilag 26 meddelt detaillerede Opgaver over dette Forhold.

Fordelt efter Kjøen stillede Indvandringen og Udvandringen i Aarene 1876—1900 sig paa følgende Maade (jfr. Norges off. Stat. III. Nr. 304 og IV. Nr. 118):

(Se Tabellen næste Side.)

Det fremgaar af de beregnede Forholdstal, at Indvandringen fra og Udvandringen til Sverige stiller sig i heromhandlede Henseende væsentlig forskjellig fra den oversjøiske Udvandring og Udvandringsoverskuddet i det hele. Ved den førstnævnte Ind- og Udvandring er Kvindekjønnen i Majoritet, ved den oversjøiske Udvandring derimod i Minoritet. Hvad Udvandringsoverskuddet i det hele angaar, da paavirkes Forholdet mellem de to Kjøen derhos noget af Sjøfolks Rømning.

	1876—1890.			1891—1900.		
	Mand- køn.	Kvinde- køn.	Tilsammen.	Mand- køn.	Kvinde- køn.	Tilsammen.
<i>I. De absolute Tal.</i>						
A. Indvandring:						
1. Fra Sverige	10 914	11 213	22 127	7 249	8 498	15 747
2. Hjemkomne Sjøfolk	9 262	-	9 262	4 976	-	4 976
3. Anden (beregnet) Netto- indvandring	-	3 518	3 518	25 719	12 881	38 600
Tilsammen	20 176	14 731	34 907	37 944	21 379	59 323
B. Udvandring:						
1. Til Sverige	4 382	4 413	8 795	3 523	3 859	7 382
2. Oversjøiske Udvandring. .	130 324	96 608	226 932	56 013	38 841	94 854
3. Rømte eller udflyttede Sjøfolk	19 487	-	19 487	8 543	-	8 543
4. Anden (beregnet) Netto- udvandring	648	-	648	-	-	-
Tilsammen	154 841	101 021	255 862	68 079	42 700	110 779
C. Overskud af Ud- vandring	134 665	86 290	220 955	30 135	21 321	51 456
<i>II. Procentforhold.</i>						
1. Ved Indvandringen fra Sverige	49.3	50.7	100	46.0	54.0	100
2. Ved Udvandringen til Sverige	49.8	50.2	100	47.7	52.3	100
3. Ved den oversjøiske Udvandring	57.4	42.6	100	59.1	40.9	100
4. Ved Udvandrings- overskuddet	60.9	39.1	100	58.5	41.5	100

Med Hensyn til den oversjøiske Udvandring hidsættes følgende Opgaver for hvert Femaar fra og med 1876—1880:

Udvandrede.	1876—1880.	1881—1885.	1886—1890.	1891—1895.	1896—1900.	1901—1905.
Mandkøn	23 785	59 122	47 417	35 370	20 643	65 599
Kvindekøn	16 459	46 582	33 567	25 647	13 194	37 596
Tilsammen	40 244	105 704	80 984	61 017	33 837	103 195
Procentforhold:						
Mandkøn	59.1	55.9	58.6	58.0	61.0	63.6
Kvindekøn	40.9	44.1	41.4	42.0	39.0	36.4

Som det vil sees, har det relative Antal af udvandrede Mænd i de to sidste Femaar været større end i tidligere Aar. Forholdet naaede i Aaret 1902 et Høidepunkt med 67.0 Pct. og har i de derpaa følgende tre Aar udgjort henholdsvis 64.9, 60.7 og 61.4 Pct.

I Henseende til Aldersfordelingen særskilt for Mandkøn og Kvindekøn henvises til de detaillerede Opgaver i ovennævnte Bilag 26. Det fremgaar af de i samme anførte Forholdstal, at Aldersklasserne 15—19, 20—24 og 25—29 har været væsentlig stærkere repræsenteret ved Indvandringen fra Sverige end ved Udvandringen til Sverige og det saavel hvad Mændene som hvad Kvinderne angaar. Ved den oversjøiske Udvandring er blandt Mændene navnlig Aldersklasserne 15—19 og 20—24 og blandt Kvinderne Aldersklassen 15—19 stærkt repræsenteret. Oplysning om, hvorledes dette Forhold stiller sig i de enkelte Aar vil, hvad de store Aldersgrupper angaar, findes i Statistisk Aarbog.

I det tilsvarende Afsnit af Oversigten for Aarene 1866—1885 er S. 120 meddelt Oplysning angaaende den Styrke, hvormed Udvandringen i disse Aar har optraadt i de forskjellige Aldersklasser. Det bemærkedes, at de heromhandlede Beregninger vilde have været mere oplysende, hvis man havde kunnet skjelne mellem ugifte og gifte Udvandrere. Da saadan Skjelnen er indført i vedkommende aarlige Tabeller fra og med 1888, er dertil nu Anledning og vil dette Forhold findes nærmere behandlet i det følgende Afsnit.

c) Indvandrerne og Udvandrerne Fordeling efter ægteskabelig Stilling kombineret med Alder.

Til Oplysning om dette Punkt meddeles først omstaaende summariske Oplysninger angaaende Indvandringen fra Sverige samt Udvandringen til Sverige og den oversjøiske Udvandring i Aarene 1891—1900:

	Gifte.		Andre over 15 Aar.		Børn under 15 Aar.		Til- sammen.
	Mænd.	Kvinder.	Mænd.	Kvinder.	Mand- kjøn.	Kvinde- kjøn.	
1. Absolute Tal.							
Indvandring fra							
Sverige	1 405	1 580	4 267	5 369	1 577	1 549	15 747
Udvandring til							
Sverige	926	1 098	1 458	1 680	1 139	1 081	7 382
Oversjøisk Ud- vandring	9 939	7 211	39 009	25 062	7 065	6 568	94 854
2. Procenttal.							
Ved Indvandring fra Sverige	8.9	10.0	27.1	34.1	10.0	9.9	100
Ved Udvandring til Sverige	12.5	14.9	19.7	22.8	15.4	14.7	100
Ved den oversjøiske Udvandring	10.5	7.6	41.2	26.4	7.4	6.9	100

Af disse Beregninger fremgaar, at der er forholdsvis adskillig flere gifte Par ved Udvandringen fra Norge til Sverige end ved Indvandringen fra Sverige, og i Forhold hertil staar ogsaa Antallet af Børn, medens der altsaa omvendt har indvandret et forholdsvis større Antal ugifte Mænd og Kvinder til Norge fra Sverige end omvendt.

Saa vel blandt de Gifte som blandt de øvrige Personer over 15 Aar er Antallet af de indvandrede og udvandrede Kvinder større end Antallet af Mænd ¹⁾).

Disse Forhold gjentager sig i det væsentlige ved den tilsvarende Indvandring og Udvandring i Aarene 1901—1903, uagtet denne Befolkningsvekslen forsaavidt har skiftet Karakter, som Indvandringen fra Sverige er aftaget og Udvandringen til Sverige er tiltaget.

¹⁾ Efter velvillig Meddelelse fra Chefen for Sveriges statistiske Centralbureau, Overdirektør Widell, beror det større Antal af de ind- og udvandrede Kvinder for de ugiftes Vedkommende sandsynligvis for største Delen paa den Tiltrækningskraft, som de større Byer udøver paa kvindeligt Tjenestetyende. Vanskeligere synes det at kunne forklares, at ogsaa blandt de gifte Personer er Kvinderne talrigere end Mændene. Dog beror dette sandsynligvis derpaa, at, naar en Mand bosat i Udlandet gifter sig i Sverige med en i Sverige kirkeskrevet Kvinde, eller en Mand bosat i Sverige gifter sig i Udlandet med en i Sverige ikke kirkeskrevet Kvinde, vil Hustruen i første Fald anføres som en fra Sverige udvandret gift Kvinde, og i sidste Fald som en til Sverige indvandret gift Kvinde, medens Manden ikke optages i Emigrationsstatistiken. Saadanne Tilfælde forekommer jævnlig.

Ved den oversjøiske Udvandring stiller Forholdet sig anderledes, navnlig forsaavidt der udvander et forholdsvis betydeligt større Antal ugifte voksne Mænd. Derhos er der den Forskjel, at der udvander et meget større Antal gifte Mænd end gifte Kvinder, hvortil der kan paavises den Aarsag, at adskillige gifte Mænd udvander til Amerika med den Hensigt efter endel Aars Ophold at vende tilbage til Fædrelandet med sine opsparede Midler. Antallet af Børn sees saavel ved den oversjøiske Udvandring som ved Udvandringen til Sverige og Indvandringen derfra at staa nogenlunde i samme Forhold til de gifte Kvinder, dog saaledes at der er et lidt mindre Antal Børn ved den oversjøiske Udvandring, idet der nemlig for hvert 100 udvandrede gifte Kvinder var henholdsvis 202, 198 og 189 Børn.

Detallerede Opgaver, der for den oversjøiske Udvandring viser Personernes Fordeling efter Kjøen og Alder kombineret med deres ægteskabelige Stilling, er anført i Bilag 27. Naar disse Opgaver sammenholdes med de i Bilag 8 meddelte angaaende Middelfolkemængden i Aarene 1891—1900, fremkommer følgende Resultater med Hensyn til den Intensitet, hvormed Udvandringen optræder i de forskjellige Alders- og Civilstandsgrupper.

Aarligt Antal Udvandrede pr. 1 000 Indbyggere i hver Gruppe:

Aldersgrupper.	Ugifte:		Gifte:		Enkemænd, Enker:		Ialt:	
	Mænd.	Kvinder.	Mænd.	Kvinder.	Mænd.	Kvinder.	Mænd.	Kvinder.
0—5	1.97	2.00	-	-	-	-	1.97	2.00
5—10	1.74	1.68	-	-	-	-	1.74	1.68
10—15	1.85	1.69	-	-	-	-	1.85	1.69
15—20	13.85	8.02	17.47	7.42	-	8.70	13.86	8.01
20—25	22.90	12.86	6.61	5.50	10.92	7.06	20.91	11.27
25—30	14.75	10.94	5.98	4.03	3.10	5.59	10.79	7.45
30—35	9.89	6.53	4.83	2.85	3.40	3.11	6.31	4.05
35—45	6.14	3.27	3.81	1.74	3.17	1.91	4.17	2.10
45—55	2.93	1.67	2.10	1.42	1.52	2.35	2.16	1.58
55—65	1.68	1.13	1.19	1.18	1.71	2.16	1.29	1.41
65—75	1.70	0.59	0.59	0.54	0.65	0.77	0.69	0.64
75—85	0.69	0.13	0.14	0.19	0.29	0.08	0.24	0.12
85 og derover	-	-	0.21	-	-	0.03	0.06	0.02
Ialt	7.10	4.60	2.96	2.11	1.18	1.36	5.50	3.57
Heraf Personer over 15 Aar	14.67	8.04	2.96	2.11	1.18	1.36	7.67	4.46

Ved ovenstaaende Forholdstal maa erindres, at Udvandringen i Aarene 1891—1900 var adskilligt lavere, end den baade før og siden har været, saaledes i Sammenligning med den i Oversigten for 1866—1885, S. 120 meddelte Bereg-

ning for Mandkjøn overhovedet 5.5 mod 8.4 pr. 1 000 og for Kvindekjøn 3.57 mod 6.2 pr. 1 000. Trods denne Forskjel vil det sees, at Tilboieligheden til at udvandre, blandt Personer i Alderen 15—20 og 20—25 Aar, i Tiaaret 1891—1900 har været fuldt saa stærk som i Tidsrummet 1866—1885. Forholdstallene for disse Aldersklasser stillede sig nemlig, som følger, pr. 1 000 Mænd og Kvinder i vedkommende Grupper:

	1866—1885:		1891—1900:	
	15—20.	20—25.	15—20.	20—25.
Mænd	11.7	20.4	13.86	20.91
Kvinder	7.4	12.6	8.01	11.27

Formindskelsen falder paa de øvrige Aldersklasser, af hvilke allerede den følgende 25—30 viser et Forholdstal for Mænd af 16.1 i 1866/1885 og kun 10.79 i 1891/1900 og for Kvinder henholdsvis 10.9 og 7.45.

Dette hænger sammen med det stigende Forhold, hvori unge Mennesker i Alderen 15—25 tager Del i Udvandringen. Med Hensyn til Mænd i Alderen 20—25 Aar kan saaledes opstilles følgende Række:

1857—1862.....	7.3	Pct. af den hele oversjøiske Udvandring,
1866—1870.....	9.0	- « —
1871—1875.....	9.6	- « —
1876—1880.....	15.6	- « —
1881—1885.....	13.1	- « —
1886—1890.....	16.9	- « —
1891—1895.....	16.9	- « —
1896—1900.....	18.7	- « —

Med foranstaaende Tabel angaaende det aarlige Antal Udvandrede pr. 1 000 Indbyggere i de forskjellige Alders- og Civilstandsgrupper kan sammenlignes en i G. Sundbärg's: *Aperçus statistiques*, S. 128 opstillet lignende Tabel for Udvandringen fra Sverige. Ogsaa for denne gjenfindes det samme Sprang i Forholdstallene for de Ugifte fra det 15de Aar af og ligeledes en lignende Forskjel mellem Forholdstallene for Ugifte og Gifte som den, der frengaar af nævnte Tabel for Norge.

f) De udvandrede Mænd fordelt efter Livsstilling.

Indtil 1903 er der med Hensyn til de udvandrede Personers Livsstilling alene udarbejdet Opgaver, forsaavidt angaar Mænd over 15 Aar; men fra nævnte Aar er hertil føiet saadanne Opgaver ogsaa for Kvinder og Børn.

En Oversigt over de udvandrede Mænd fordelt efter Livsstilling vil findes i Bilag 28, der omfatter Aarene 1876—1900, medens Opgaver for de følgende Aar er meddelt i Statistisk Aarbog.

Ved Sammenligningen mellem Aarene 1876—1890 og 1891—1900 maa der tages Hensyn til den fra 1891 indførte Forandring i Henseende til Klassi-

fikationen af hjemmeværende Børn, der for Landdistrikternes Vedkommende for Størstedelen er overført fra Gruppe V, Husligt Arbeide og Arbeide af ubestemt Art, til Gruppe I, Jordbrug, Fædrift m. v.

Naar, i Overensstemmelse med den Erfaring, der kan udledes af Forskjellen mellem Tallene for 1886—1890 og 1891—1895, 84 Pct. af de hjemmehørende Børn, der udvandrede fra Landdistrikterne før 1891, antages at have været beskæftiget med Landbonæring, viser der sig følgende Fordeling af de udvandrede Mænd over 15 Aar:

	1876—1880.	1881—1885.	1886—1890.	1891—1895.	1896—1900.
I. Jordbrug, Fædrift, Skogdrift,					
Fiskeri	2 478	5 798	6 760	6 311	4 425
Heraf: Fiskeri	139	451	226	280	269
II. Grubedrift og Industri	2 840	6 053	5 011	3 877	2 440
Heraf: Fabrikdrift	344	542	669	563	478
— Haandværksdrift	2 440	5 379	4 187	3 140	1 848
III. Handel, Omsætning, Samfærsel	1 198	4 817	7 773	6 628	4 359
Heraf: Sjøfart	648	3 646	6 246	5 614	3 738
IV. Offentligt og immaterielt Arbeide	359	747	614	212	113
V. Dagarbeide m. m.	10 746	27 007	18 984	13 053	7 034
VI. Formuesindtægt	14	21	9	21	24
VII. Uden eller uden opgivet Erhverv	1 509	1 795	639	311	327
Tilsammen	19 144	46 238	39 790	30 413	18 722
Procentforhold (bortseet fra VII):					
I. Jordbrug, Fædrift, Skogdrift,					
Fiskeri	14.0	13.1	17.3	21.0	24.1
Heraf: Fiskeri	0.8	1.0	0.6	0.9	1.4
II. Grubedrift og Industri	16.1	13.6	12.8	12.9	13.3
Heraf: Fabrikdrift	2.0	1.2	1.7	1.9	2.6
— Haandværksdrift	13.8	12.1	10.7	10.4	10.0
III. Handel, Omsætning, Samfærsel	6.8	10.8	19.9	22.0	23.7
Heraf: Sjøfart	3.7	8.2	16.0	18.7	20.3
IV. Offentligt og immaterielt Arbeide	2.1	1.7	1.5	0.7	0.6
V. Dagarbeide m. m.	61.0	60.8	48.5	43.4	38.3
Tilsammen	100	100	100	100	100

Af den tilføiede Procentberegning synes at fremgaa, at de Jordbrugende i de senere Aar har ydet en forholdsvis stigende Kontingent til Udvandringen.

Dette kan imidlertid paa Grund af Opgavernes Beskaffenhed ikke uden videre betragtes som noget sikkert Resultat, da Klasse V, Dagarbeidere m. v., indbefatter et meget betydeligt Antal Personer, hvis Arbeides Art ikke i Originalopgaverne har været angivet med tilstrækkelig Nøiagtighed, men dog i de senere Aar mere end før har kunnet henføres til de Næringsveie, ved hvilke de har været beskjæftiget. I hvilken Grad dette har været Tilfældet, fremgaar tydeligt nok af den Omstændighed, at der paa heromhandlede ubestemte Gruppe i Aarene 1876—1880 faldt 61 Pct., men i Aarene 1896—1900 alene 38.3 Pct., et Procenttal, som ogsaa i Opgaverne de følgende Aar er bleven væsentlig formindsket.

Hvorvidt den Procentandel, som den jordbrugende Klasse har udgjort i Forhold til den hele Udvandring, i de senere Aar er tiltaget, vil rimeligvis bedst kunne sluttet ved Undersøgelsen af, hvorledes Forholdet stiller sig for den Del af samme Klasse, som antagelig er bleven fuldstændigst betegnet i Originalopgaverne, nemlig 1) Gaardbrugere, 2) Husmænd og 3) Hjemmевærende Børn i Landdistrikterne.

Blandt disse udvandrede af Mænd over 15 Aar (jfr. Bilag 28):

	Gaardbrugere.	Husmænd.	Hjemmевærende Børn.	Tilsammen.	Udgjørende i Procenter	
					af de fra Landdistrikterne udvandrede voksne Mænd.	af samtlige udvandrede voksne Mænd.
					Pct.	Pct.
1876—1880.....	915	281	1 136	2 332	15.5	12.2
1881—1885.....	1 564	454	2 367	4 385	12.9	9.7
1886—1890.....	2 194	315	2 663	5 172	18.4	13.0
1891—1895.....	1 371	102	3 246	4 719	20.4	15.5
1896—1900.....	630	45	2 097	2 772	19.0	14.9

Denne Beregning bekræfter det ovenfor omhandlede Resultat, at den jordbrugende Klasses Udvandring forholdsvis er steget mere end de øvrige Klassers, om end denne Stigning efter den sidste Beregning ikke er fuldt saa fremtrædende som efter den første.

I denne Forbindelse skal forøvrigt paapeges den bemærkningsværdige Formindskelse i Antallet af de udvandrede Husmænd. Med foranstaaende Opgaver kan iøvrigt sammenholdes de nedenauførte Opgaver over den oversjøiske Udvandrings Fordeling mellem Landdistrikter og Byer:

	Den samlede Udvandring :			Procentforhold :		
	Rigets Bygder.	Rigets Byer.	Riget.	Rigets Bygder.	Rigets Byer.	Riget.
1876—1880	31 335	8 909	40 244	77.8	22.2	100
1881—1885	75 287	30 417	105 704	71.2	28.8	100
1886—1890	53 186	27 798	80 984	65.7	34.3	100
1891—1895	42 456	18 561	61 017	69.6	30.4	100
1896—1900	24 663	9 174	33 837	72.9	27.1	100
1901—1905	69 458	33 737	103 195	67.3	32.7	100

Naar det erindres, at Byernes Folkemængde i 1876 udgjorde 18.3 Pct., i 1891: 23.7 Pct. og i 1900: 28 Pct. af Rigets, vil det sees, at den Stigning, som i det hele viser sig i Byernes Procentandel i den hele Udvandring, omtrent staar i Forhold til den stigende Folkemængde.

En saadan Forøgelse i det relative Antal af Udvandrere fra Byerne skulde selvfølgelig i og for sig medføre nogen Forandring i Udvandrerne Fordeling paa de forskellige Livsstillinger, idet de Erhvervsgrene, der fornemlig kjendetegner Byerne, d. e. fornemlig Industri, Handel og Sjøfart, skulde blive stærkere repræsenteret i den samlede Udvandring. Imidlertid viser de ovenanførte Tal, at tillige andre Indflydelser gjør sig mærkbart gjældende.

Det vil saaledes sees, at Haandværksdriftens Procentforhold er gaaet ned fra 13.8 Pct. i 1876—1880 til 10 Pct. i Aarene 1896—1900, medens Udvandringen blandt dem, der ernærer sig ved Fabrikdrift, har været forholdsvis ubetydelig i alle Aar. Den store Forøgelse i Procenttallet for Gruppe III falder, som det vil sees, udelukkende paa Skibsfarten og skyldes de vanskelige Forhold, hvori denne Næringsvei har befundet sig ved Overgangen fra Seilskibe til Dampskibe og det formindskede Antal Sjøfolk, som den nyere Tids store Fartøier har Behov for i Sammenligning med de tidligere anvendte mindre Fartøier.

Forøvrigt bemærkes, at den aarlige Statistik over Folkemængdens Bevægelse saavel som de for hvert femte Aar udarbejdede tabellariske Sammendrag vedrørende Udvandrerne Fordeling efter Livsstilling indeholder flere Detailler, som ikke har kunnet medtages i nærværende Oversigt, men alligevel har sin Interesse. Saaledes hidsættes følgende Uddrag af Opgaverne over Antallet af Udvandrere tilhørende de mest fremtrædende Haandværksfag:

Haandværksfag.	1876—1880.	1881—1885.	1886—1890.	1891—1895.	1896—1900.
Snedkere	516	1 149	886	719	502
Tømmermænd	178	525	580	414	373
Smede.....	277	554	399	298	154
Skomagere.....	385	898	547	445	149
Malere	165	367	288	195	110
Skræddere	234	464	285	243	100
Murere	129	240	85	66	94
Bagere	90	259	197	142	75

Det vil heraf sees, at Snedkerne stadig er de talrigste, og derefter som Regel Tømmermænd, Smede og Skomagere.

Blandt Fabrikarbejderne udvandrer især de, der er beskæftigede ved de mekaniske Værksteder. Antallet af disse Arbejdere var i de ovennævnte Aar henholdsvis 135, 187, 243, 76 og 125. I Aarene 1891—1895 var der en større Udvandring af Skibsværftsarbejdere, nemlig 164, hvilket Antal imidlertid i det følgende Femaar sank til 45, og heller ikke i Aarene 1881—1890 var af nogen Betydenhed.

g) Udvandringens Fordeling paa Bygder og Byer.

Angaaende Forholdet mellem Udvandringen fra Rigets Bygder og Rigets Byer henvises til de i foregaaende Afsnit meddelte Oplysninger. Hvorledes Udvandringen har været fordelt paa de enkelte Amter, er omhandlet i den nylig udgivne Hovedoversigt over Resultaterne af den sidste Folketælling (Norges off. Stat. V. 4, § 24 samt Bilag 12). Udvandringen fra hvert enkelt Herred og hver enkelt By er meddelt i Femaarssammendragene samt derhos ogsaa underet for de mellem Folketællingerne af 1876 og 1891 samt 1891 og 1900 liggende femtenaarige og tiaarige Tidsrum.

Bilage.

Bilag 1. Folkemængdens aarlige Forandringer 1876—1905
i hvert af disse Aar

A a r .	Hjemmehørende Folkemængde		Tilvækst.	Overskud af Fødte.	Overskud af Ud- vandrede.	Gifte Par.	Levende- fødte ²⁾ .	Levende- fødte uægte.	Død- fødte ægte og uægte.
	1 Januar.	1 Juli.							
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1876 ¹⁾	1 818 853	1 828 856	20 005	23 214	— 3 209	14 049	57 699	5 000	2 216
1877	1 838 858	1 851 571	25 427	27 465	— 2 038	14 022	58 717	4 981	2 046
1878	1 864 285	1 876 835	25 100	29 116	— 4 016	13 681	59 066	4 726	2 064
1879	1 889 385	1 902 126	25 482	32 370	— 6 888	12 850	61 106	5 151	2 173
1880	1 914 867	1 919 075	8 416	28 250	— 19 834	12 751	59 315	4 942	2 068
1881	1 923 283	1 922 948	— 670	25 062	— 25 732	12 316	57 778	4 710	1 986
1882	1 922 613	1 919 767	— 5 692	22 976	— 28 668	12 874	58 762	4 829	1 858
1883	1 916 921	1 919 317	4 791	26 895	— 22 104	12 710	59 440	4 885	1 832
1884	1 921 712	1 929 058	14 692	28 948	— 14 256	13 247	61 019	4 852	1 787
1885	1 936 404	1 943 916	15 025	29 246	— 14 221	13 024	61 231	4 809	1 843
1886	1 951 429	1 958 323	13 788	28 622	— 14 834	12 819	60 466	4 726	1 766
1887	1 965 217	1 969 807	9 179	29 923	— 20 744	12 491	61 827	4 779	1 720
1888	1 974 396	1 976 615	4 438	25 926	— 21 488	12 154	60 052	4 579	1 583
1889	1 978 834	1 984 295	10 922	23 576	— 12 654	12 416	58 811	4 217	1 615
1890	1 989 756	1 996 929	14 346	24 786	— 10 440	12 922	60 747	4 286	1 657
1891	2 004 102	2 012 503	16 803	26 280	— 9 477	13 179	61 901	4 344	1 751
1892	2 020 905	2 026 016	10 222	23 715	— 13 493	12 742	59 933	4 293	1 707
1893	2 031 127	2 037 797	13 339	28 286	— 14 947	12 974	61 823	4 436	1 844
1894	2 044 466	2 056 657	24 382	26 135	— 1 753	12 966	60 889	4 334	1 719
1895	2 068 848	2 083 088	28 480	30 736	— 2 256	13 339	63 318	4 515	1 634
1896	2 097 328	2 111 676	28 696	31 153	— 2 457	13 962	63 254	4 639	1 632
1897	2 126 024	2 141 721	31 394	31 460	— 66	14 220	64 333	4 880	1 588
1898	2 157 418	2 173 807	32 778	32 698	— 80	15 039	65 926	5 024	1 592
1899	2 190 196	2 204 083	27 775	29 033	— 1 258	15 530	65 968	4 831	1 690
1900	2 217 971	2 230 483	25 024	30 884	— 5 860	15 222	66 229	4 872	1 616
1901 ³⁾	2 242 995	* 2 254 180	22 370	32 400	— 10 030	14 760	66 207	4 840	1 728
1902	* 2 265 365	* 2 273 376	* 16 021	33 638	— 17 617	14 385	65 262	4 679	1 592
1903	* 2 281 386	* 2 284 928	* 7 085	31 078	— 23 993	13 566	65 155	4 676	1 646
1904	* 2 288 471	* 2 294 149	* 11 356	30 900	— 19 544	* 13 500	64 100	* 4 470	1 600
1905	* 2 299 827	* 2 304 844	* 10 033	28 403	— 18 370	* 13 222	62 703	* 4 151	1 600
1906	* 2 309 860	-	-	-	-	-	-	-	-
1876—1880	9 326 248	9 378 463	104 430	140 415	— 35 985	67 353	295 903	24 800	10 567
1881—1885	9 620 933	9 635 006	28 146	133 127	— 104 981	64 171	298 230	24 085	9 306
1886—1890	9 859 632	9 885 969	52 673	132 833	— 80 160	62 802	301 903	22 587	8 341
1891—1895	10 169 448	10 216 061	93 226	135 152	— 41 926	65 200	307 864	21 922	8 655
1896—1900	10 788 937	10 861 770	145 667	155 228	— 9 561	73 973	325 710	24 246	8 118
1901—1905	11 378 044	11 411 477	66 865	156 419	— 89 554	69 433	323 427	22 816	8 166
1876—1905	61 143 242	61 388 746	491 007	853 174	— 362 167	402 932	1 853 037	140 456	53 153

¹⁾ For Aarene 1801—1875, se Norges off. Stat. III, Nr. 106, S. 126—129. For Aarene 1876—1885 er Folketallet af de nævnte Skrift (Nr. 106) anførte, idet navnlig er at bemærke, at Norges Folkemængde pr. 1813-424. Disse Forandringer har medført nogen Forskel i Rubr. 3 (Tilvækst), Rubr. 5 (Overskud af

²⁾ Antallet af de Levendefødte og Døde er anført efter det i vedkommende Aar stedfundne Antal landet døde norske Sjømænd m. m. For Aarene 1903—1905 er disses Antal approximativt regnet til og derfor saavel Overskuddet af Fødte som Overskuddet af Udvandrede større, derimod Indvandringen

³⁾ De med * mærkede Tal er foreløbige.

⁴⁾ De i Rubr. 12 anførte Tal beror dels paa den svenske Statistikers Opgaver over Indvandring til Sverige den øvrige Indflytning, beregnet efter Resultatet af Folketællingerne i 1876, 1891 og 1900, jfr. Indledning

⁵⁾ Foreløbige Tal, senere rettet til 22 264 i 1904 og 21 059 i 1905.

samt Hovedopgaver vedkommende Folkemængdens Bevægelse
og femaarsvis.

Døde ²⁾ .	Ud- vandrede til oversjøiske Steder.	Ind- van- drings- overskud for- øvrigt ⁴⁾ .	Tilvækst pr. 1000 af Aarets Middel- folke- mængde.	Over- skud af Fødte pr. 1000.	Over- skud af Udvan- drede pr. 1000.	Giftede Par pr. 1000.	Le- vende- fødte pr. 1000.	Døde pr. 1000.	Over- sjøisk Udvan- dring pr. 1000.	Ind- van- dring pr. 1000.	A a r.
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
34 485 —	4 355	1 146	10.94	12.69	1.75	7.68	31.55	18.86	2.38	0.63	1876 ¹⁾
31 252 —	3 206	1 168	13.73	14.83	1.10	7.57	31.71	16.88	1.73	0.63	1877
29 950 —	4 863	847	13.37	15.51	2.14	7.29	31.47	15.96	2.59	0.45	1878
28 736 —	7 608	720	13.40	17.02	3.62	6.76	32.13	15.11	4.00	0.38	1879
31 065 —	20 212	378	4.39	14.72	10.33	6.64	30.91	16.19	10.53	0.20	1880
32 716 —	25 976	244	0.35	13.03	13.38	6.40	30.04	17.01	13.51	0.13	1881
35 786 —	28 804	136	2.96	11.97	14.93	6.71	30.61	18.64	15.00	0.07	1882
32 545 —	22 167	63	2.49	14.01	11.52	6.62	30.97	16.96	11.55	0.03	1883
32 071 —	14 776	520	7.61	15.00	7.39	6.87	31.63	16.63	7.66	0.27	1884
31 985 —	13 981	240	7.73	15.04	7.31	6.70	31.49	16.45	7.19	0.12	1885
31 844 —	15 158	324	7.04	14.61	7.57	6.55	30.87	16.26	7.74	0.17	1886
31 904 —	20 741	3	4.66	15.19	10.53	6.34	31.39	16.20	10.53	-	1887
34 126 —	21 452	36	2.25	13.12	10.87	6.15	30.38	17.26	10.85	0.02	1888
35 235 —	12 642	12	5.50	11.88	6.38	6.26	29.64	17.76	6.37	0.01	1889
35 961 —	10 991	551	7.18	12.41	5.23	6.47	30.42	18.01	5.50	0.27	1890
35 621 —	13 341	3 864	8.35	13.06	4.71	6.55	30.76	17.70	6.63	1.92	1891
36 218 —	17 049	3 556	5.05	11.71	6.66	6.29	29.58	17.87	8.42	1.76	1892
33 537 —	18 778	3 831	6.55	13.88	7.33	6.37	30.34	16.46	9.21	1.88	1893
34 754 —	5 642	3 889	11.86	12.71	0.85	6.30	29.61	16.90	2.74	1.89	1894
32 582 —	6 207	3 951	13.67	14.75	1.08	6.40	30.39	15.64	2.98	1.90	1895
32 101 —	6 679	4 222	13.59	14.75	1.16	6.61	29.95	15.20	3.16	2.00	1896
32 873 —	4 669	4 603	14.66	14.69	0.03	6.64	30.04	15.35	2.18	2.15	1897
33 228 —	4 859	4 939	15.08	15.04	0.04	6.92	30.33	15.29	2.23	2.27	1898
36 935 —	6 699	5 441	12.60	13.17	0.57	7.05	29.93	16.76	3.04	2.47	1899
35 345 —	10 931	5 071	11.22	13.85	2.63	6.82	29.69	15.84	4.90	2.27	1900
33 807 —	12 745	2 715	9.92	14.37	4.45	6.55	29.37	15.00	5.65	1.20	1901 ³⁾
31 624 —	20 343	2 726	7.04	14.79	7.75	6.33	28.70	13.91	8.95	1.20	1902
34 077 —	26 784	2 791	3.10	13.61	10.51	5.94	28.52	14.91	11.72	1.21	1903
33 200 — ⁵⁾	22 332	2 788	4.95	13.49	8.54	5.88	27.94	14.45	9.72	1.18	1904
34 300 — ⁵⁾	21 170	2 800	4.35	12.32	7.97	5.74	27.20	14.88	9.19	1.22	1905
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1906
155 488 —	40 244	4 259	11.13	14.97	3.84	7.18	31.55	16.58	4.29	0.45	1876—1880
165 103 —	105 704	723	2.92	13.82	10.90	6.66	30.95	17.13	10.97	0.07	1881—1885
169 070 —	80 984	824	5.33	13.44	8.11	6.35	30.54	17.10	8.19	0.08	1886—1890
172 712 —	61 017	19 091	9.13	13.23	4.10	6.38	30.14	16.91	5.97	1.87	1891—1895
170 482 —	33 837	24 276	13.41	14.29	0.88	6.81	29.99	15.70	3.12	2.24	1896—1900
167 008 — ⁵⁾	103 374	13 820	5.86	13.71	7.85	6.08	28.35	14.64	9.06	1.21	1901—1905
999 863	425 160	62 993	8.00	13.90	5.90	6.57	30.17	16.27	6.92	1.02	1876—1905

mængden beregnet i Overensstemmelse med de i «Livs- og Dødstabeller» anførte Opgaver, hvilke er noget afvigende 1 Januar 1876 her er regnet efter den fuldstændigste Opgave (181853), medens den i hint Skrift er regnet til Udvandring) samt i Promilleberegningerne i Rubr. 13—20.
Fødsler og Dødsfald, altsaa ikke efter det registrerede Antal. I Antallet af de Døde er medtaget de i Ud-500 aarlig. I de i Statistisk Aarboek og i Statistiske Meddelelser givne Opgaver er Dødsfald i Udlandet ikke medregnet regnet mindre.

fra Norge og Udvandring fra Sverige til Norge samt norske Opgaver over rømte og hjemkomne Sjøfolk, dels paa VIII a og b.

Bilag 2. Folkemængde og dens Tilvækstprocent i forskellige europæiske Lande i Aarene 1885—1902.

Europæiske Lande.	Folkemængde ved Udgangen af nedenstaaende Aar ¹⁾ .				Samlet Tilvækst.		
	1885.	1900.	1902.	1903.	1885—1900.	1900—1902.	1885—1902.
	1	2	3	4	5	6	7
	Tusinde.	Tusinde.	Tusinde.	Tusinde.	Tusinde.	Tusinde.	Tusinde.
1. Det skandinaviske Norden.							
Norge.....	1 951.4	2 243.0	2 281.4	2 288.5	291.6	38.4	330.0
Sverige.....	4 682.8	5 136.4	5 198.8	5 221.3	453.6	62.4	516.0
Danmark.....	2 089.0	2 447.5	2 509.5	2 538.5	358.5	62.0	420.5
Island og Færøerne....	83.8	93.0	95.0	96.0	9.2	2.0	11.2
Tilsammen	8 807.0	9 919.9	10 084.7	10 144.3	1 112.9	164.8	1 277.7
2. Vesteuropa.							
Storbritannien og Irland	36 164.6	41 352.7	42 166.2	42 576.0	5 188.1	813.5	6 001.6
Kanaløerne og Mau....	144.0	150.3	150.8	151.0	6.3	0.5	6.8
Nederlandene.....	4 335.3	5 190.3	5 347.1	-	855.0	156.8	1 011.8
Belgien.....	5 881.6	6 746.8	6 940.6	-	865.2	193.8	1 059.0
Tilsammen	46 525.5	53 440.1	54 604.7	-	6 914.6	1 164.6	8 079.2
3. Det sydvestlige Europa.							
Frankrige.....	38 170.0	38 940.0	39 095.0	-	770.0	155.0	925.0
Portugal.....	4 049.7	5 423.1	5 530.0	-	1 373.4	106.9	1 480.3
Spanien.....	17 375.4	18 618.2	18 785.5	-	1 242.8	167.3	1 410.1
Andorra.....	6.0	5.2	5.2	-	— 0.8	-	— 0.8
Gibraltar (iber. Militær & Sjøfolk).....	25.0	27.4	28.0	-	2.4	0.6	3.0
Malta.....	168.8	198.3	202.5	-	29.5	4.2	33.7
Italien.....	29 300.3	32 452.2	32 961.2	33 218.3	3 151.9	509.0	3 660.9
Monaco.....	11.7	17.0	17.5	17.8	5.3	0.5	5.8
San Marino.....	8.0	11.6	12.8	13.4	3.6	1.2	4.8
Tilsammen	89 114.9	95 693.0	96 637.7	-	6 578.1	944.7	7 522.8

¹⁾ For Aaret 1900 støtter Opgaverne sig for det meste til de enten i samme Aar eller ved et nærliggende Tidspunkt afholdte Folketællinger. Derimod er de for 1885, 1902 og 1903 opgivne Tal hovedsagelig byggede paa Beregninger, der enten er hentede fra statistiske Aarbøger eller udført paa anden Maade. Da de officielle Beregninger i saa Henseende tildels er byggede paa uensartede og ikke altid fyldestgørende Principer, vil en indgaaende Revision maaske kunne bevirke endel Modifikationer i de enkelte Tal, medens dog Hovedresultaterne neppe vil undergaa nogen væsentlig Forandring.

**Bilag 2 (Forts.). Folkemængde og dens Tilvækstprocent i
forskjellige europæiske Lande i Aarene 1885—1902.**

Europæiske Lande.	Folkemængde ved Udgangen af nedenstaaende Aar.				Samlet Tilvækst.		
	1885.	1900.	1902.	1903.	1885—1900.	1900—1902.	1885—1902.
	1	2	3	4	5	6	7
	Tusinde.	Tusinde.	Tusinde.	Tusinde.	Tusinde.	Tusinde.	Tusinde.
4. Mellemeuropa.							
Tyskland.....	46 920.5	56 454.0	58 172.0	59 054.5	9 533.5	1 718.0	11 251.5
Luxemburg.....	213.3	236.0	241.6	248.0	22.7	5.6	28.3
Schweiz.....	2 880.4	3 314.4	3 374.8	3 408.5	434.0	60.4	494.4
Lichtenstein.....	9.6	9.5	9.5	9.5	—0.1	-	—0.1
Østerrige.....	22 952.8	26 150.7	26 712.2	26 969.8	3 197.9	561.5	3 759.4
Ungarn.....	16 462.9	19 254.6	19 692.6	-	2 791.7	438.0	3 229.7
Bosnien.....	1 336.1	1 737.0	1 800.0	-	400.9	63.0	463.9
Tilsammen	90 775.6	107 156.2	110 002.7	-	16 380.6	2 846.5	19 227.1
5. Det nordøstlige Europa.							
Rusland.....	90 000.0	109 700.0	112 750.0	114 300.0	19 700.0	3 050.0	22 750.0
Polen.....	2 208.5	2 712.6	2 781.0	2 816.3	504.1	68.4	572.5
Finland.....							
Tilsammen	92 208.5	112 412.6	115 531.0	117 116.3	20 204.1	3 118.4	23 322.5
6. Balkanstaterne.							
Rumænien.....	5 003.2	6 085.6	6 243.9	-	1 082.4	158.3	1 240.7
Serbien.....	1 942.5	2 492.9	2 580.0	-	550.4	87.1	637.5
Bulgarien.....	3 000.0	3 744.3	3 855.0	-	744.3	110.7	855.0
Montenegro.....	205.0	223.0	228.0	-	(?) 18.0	(?) 5.0	(?) 23.0
Grækenland.....	2 125.0	2 555.0	2 615.0	2 645.0	430.0	60.0	490.0
Kreta.....	290.0	312.0	315.0	-	22.0	3.0	25.0
Tyrkiet.....	5 300.0	6 130.0	6 250.0	-	(?) 830.0	(?) 120.0	(?) 950.0
Tilsammen	17 865.7	21 542.8	22 086.9	-	3 677.1	544.1	4 221.2
Sammen drag:							
1. Det skandinaviske Norden.....	8 807.0	9 919.9	10 084.7	10 144.8	1 112.9	164.8	1 277.7
2. Vesteuropa.....	46 525.5	53 440.1	54 604.7	-	6 914.6	1 164.6	8 079.2
3. Det sydvestlige Europa.....	89 114.9	95 693.0	96 637.7	-	6 578.1	944.7	7 522.8
4. Mellemeuropa.....	90 775.6	107 156.2	110 002.7	-	16 380.6	2 846.5	19 227.1
5. Det nordøstlige Europa.....	92 208.5	112 412.6	115 531.0	-	20 204.1	3 118.4	23 322.5
6. Balkanstaterne.....	17 865.7	21 542.8	22 086.9	-	3 677.1	544.1	4 221.2
Ialt Europa	345 297.2	400 164.6	408 947.7	-	54 867.4	8 783.1	63 650.5

Bilag 3. Bybefolkningens aarlige Forandringer 1885—1900.¹⁾

Aar.	Antal Kjøb- steder.	Antal Lade- steder.	Tilsammen Byer.	Folkemængde ved Udgangen af høstaaende Aar:			Middel- folke- mængde i Aaret for samtlige Byer.
				Kjøb- stederne.	Lade- stederne. ³⁾	Samtlige Byer.	
	1	2	3	4	5	6	7
1885	39	22	61	400 068	32 337	432 405	429 333
1886	39	22	61	407 702	32 511	440 213	436 309
1887	39	22	61	411 733	32 603	444 336	442 275
1888	39	22	61	416 411	32 710	449 121	446 728
1889	39	22	61	427 426	²⁾ 32 944	²⁾ 460 370	455 130
1890	39	22	61	440 086	33 234	473 320	466 845
1891	39	22	61	450 809	33 544	²⁾ 484 353	479 241
1892	39	22	61	459 399	33 813	493 212	488 783
1893	39	22	61	474 974	34 160	²⁾ 509 134	503 423
1894	39	22	61	488 604	34 587	523 191	516 162
1895	39	22	61	503 791	35 063	538 854	531 023
1896	39	22	61	520 816	35 596	556 412	547 633
1897	39	22	61	540 171	36 202	576 373	566 392
1898	39	22	61	566 847	37 038	603 885	590 129
1899	39	22	61	580 764	37 474	618 238	611 062
1900	39	22	61	589 890	37 760	627 650	622 944

¹⁾ Disse Opgaver, der fortsætter de i Norges off. Stat. III, Nr. 106, S. 132 for 1845—1885 meddelte, er for Aarene 1886—1890 væsentlig bygget paa en Tabel i «Meddelelser fra Det statistiske Centralbureau» 1898, S. 10—11, for de følgende Aar derimod paa «Meddelelser» for 1905, S. 20—21.

Gjennemsnitsfolkemængden bliver ifølge ovenstaaende Opgaver for 1886—1890: 449 457, for 1891—1895: 503 726, for 1896—1900: 587 632 og for det hele femtenaarige Tidsrum 1886—1900: 513 605.

²⁾ Af Folkemængdens Forøgelse i dette Aar falder følgende Antal Indbyggere pr. 1 Januar paa Oprettelse af nye Byer eller paa Byudvidelser:

1889: Sandefjord Kjøbstad fra 1 Januar udvidet med Forstæder, Folkemængde $\frac{1}{4}$ 1891: 881 og for $\frac{1}{4}$ 1889 beregnet til 769.

1891: Kragerø Kjøbstad fra 1 Januar udvidet med Forstæder, Folkemængde: 809.

1893: Trondhjem Kjøbstad fra 1 Januar udvidet med Forstæder, Folkemængde $\frac{1}{4}$ 1891: 4 097, $\frac{1}{4}$ 1893 beregnet til 4 500.

³⁾ Ladestedernes Folkemængde var i 1885: 32 337, i 1890: 33 234 og i 1900: 37 760. For de mellemliggende Aar er Folkemængden beregnet paa følgende Maade: Deres Folkemængde steg i Aarene 1886—1890 med 897, hvilket er 2.23 Pct. af Tilvæksten for Rigets samlede Bybefolkning; i Aarene 1891—1900 var Ladestedernes Tilvækst 4 526 — 3.04 Pct. af Byernes. Disse Procenter er anvendt for hvert af de mellemliggende Aar.

Bilag 4. Fortegnelse over nyoprettede Byer samt Byudvidelser i Aarene 1801—1900, med Oplysning om den Folkemængde, som de a) siden 1801 og b) siden 1860 tillagte Territorier havde eller antages at have havt a) i Aaret 1801 samt b) i Aaret 1860.

Nyoprettede Byer.	Naar traadt i Kraft.	Folke- mæng- de i 1801.	Folke- mængde i 1860 for de siden oprettede Byer.	Udvidede Byer.	Naar traadt i Kraft.	Folke- mæng- de i 1801.	Folke- mængde ^{31/12} 1860 for de senere sted- fundne By- udvidel- ser.
	1	2	3		1	2	3
1. Østlandet:				1. Østlandet:			
Sarpsborg.....	1840	350	-	Fredrikshald.....	^{1/1} 1864	100	550
Hvitsten.....	²⁾ 1845	56	-	Fredrikstad.....	- 1867	200	1 200
Holmsbu.....	²⁾ 1845	200	-	Do.....	- 1884	-	-
Hønefoss.....	^{22/4} 1852	621	-	Moss.....	- 1840	340	-
Svelviken.....	1846	615	-	Do.....	- 1876	281	320
Horten.....	^{1/1} 1858	-	-	Kristiania ³⁾	- 1859	2 700	-
				Do. ³⁾	- 1878	185	4 311
Tilsammen		1 842	-	Drammen.....	- 1870	500	1 750
				Holmestrand.....	1819	296	-
				Tønsberg.....	- 1877	-	100
				Sandefjord.....	- 1889	-	200
				Larvik.....	1820	494	-
				Do.....	- 1855	-	-
				Do.....	- 1875	-	-
				Tilsammen		5 096	8 431
2. Oplandene:				2. Oplandene:			
Kongsvinger.....	^{7/2} 1855	214	-	Kongsvinger.....	^{1/1} 1876	-	(?) 50
Hamar.....	1849	-	-	Hamar.....	- 1878	-	(?) 50
Lillehammer.....	1828	-	-	Tilsammen		-	100
Gjøvik.....	^{1/1} 1861	80	(?) 300				
Tilsammen		294	300				
3. Sørlandet:				3. Sørlandet:			
Ingen.....	-	-	-	Skien.....	^{1/1} 1856	600	-
				Kragerø.....	- 1861	200	1 050
				Do.....	- 1891	-	100
				Langesund.....	- 1878	-	-
				Grimstad.....	- 1878	(?) 100	520
				Tvedestrand.....	- 1858	-	-
				Arendal.....	- 1875	-	-
				Tilsammen		900	1 670

¹⁾ De vigtigste Kilder til ovenstaaende Opgaver er 1) Tabeller vedkommende Folkemængdens Bevægelse a) 1856—1865 (Tabel Nr. 9), b) 1851—1870 (Indledning), c) 1866—1875, d) Sammen- drag for de følgende Femaar. 2) Norges off. Stat. III, Nr. 106. 3) J. Kraft: Historisk-topo- graphisk Haandbog over Kongeriget Norge 1845—1848. 4) Budstikken, Syvende Aargang (1826).

Opgaverne er for enkelte Byer noget usikre, paa Grund af Vanskeligheden, navnlig for Aaret 1801, ved at udsondre de egentlige Bydistrikter fra de tilstødende Forstæder, hvis Folke- mængde ofte regnedes med til Byen, hvortil kommer, at særskilte Folketællingsopgaver for de senere indlemmede Landdistrikter kun i sjældnere Tilfælde haves. For 1860 kommer endnu dertil den Omstændighed, at der ikke i samme Aar foretoges nogen Folketælling, hvorfor de anførte Tal er approximativt beregnede efter Resultaterne af Tællingerne for 1855 og 1865 for de Sogne, hvor vedkommende Forstæder var beliggende.

Medens paa Grund heraf de enkelte Tal for en stor Del alene kan ansees som approximative, antages dog Resultatet i det hele at falde temmelig nær sammen med de virkelige Forhold.

²⁾ Hvitsten og Holmsbu regnedes først i 1845 som Ladesteder, men havde antagelig ældre Ret- tigheder.

³⁾ Norges off. Stat., Nr. 106, Bilag 10 og Tabel 2.

Bilag 4 (Forts.). Fortegnelse over nyoprettede Byer samt Byudvidelser i Aarene 1801—1900, med Oplysning om den Folke-
mængde, som de a) siden 1801 og b) siden 1860 tillagte Territorier
havde eller antages at have havt a) i Aaret 1801 samt
b) i Aaret 1860.

Nyoprettede Byer.	Naar traadt i Kraft.	Folke- mæng- de i 1801.	Folke- mængde i 1860 for de siden oprettede Byer.	Udvidede Byer.	Naar traadt i Kraft.	Folke- mæng- de i 1801.	Folke- mængde 31/12 1860 for de senere sted- fundne By- udvidel- ser.
	1	2	3		1	2	3
4. Vestlandet:				4. Vestlandet:			
Sandnes	6/4 1861	200	730	Stavanger	1849	34	-
Kopervik	16/8 1866	98	700	Do.	1/1 1867	-	160
Skudeneshavn	10/2 1858	90	-	Do.	- 1879	100	840
Haugesund	1/2 1855	30	-	Bergen	- 1877	1 196	2 300
Florø	3/1 1861	-	-				
Tilsammen		418	1 430	Tilsammen		1 330	3 300
5. Trøndelagen:				5. Trøndelagen:			
Levanger	1836	400	-	Aalesund	1/1 1875	-	520
Stenkjær	23/1 1858	80	-	Trondhjem	- 1864	300	1 700
Namsos	1846	-	-	Do.	- 1893	-	200
Tilsammen		480	-	Tilsammen		300	2 420
6. Nordlandet:				6. Nordlandet:			
Mosjøen	1875	80	300	Tromsø	1/1 1861	-	110
Bodø	1816	-	-	Do.	- 1873	-	-
Vadsø	1833	-	-	Hammerfest	- 1875	-	20
Tilsammen		80	300	Vardø	- 1874	-	-
				Tilsammen		-	130
Rekapitulation:				Rekapitulation:			
1. Østlandet	-	1 842	-	1. Østlandet	-	5 096	8 431
2. Oplandene	-	294	300	2. Oplandene	-	-	100
3. Sørlandet	-	-	-	3. Sørlandet	-	900	1 670
4. Vestlandet	-	418	1 430	4. Vestlandet	-	1 330	3 300
5. Trøndelagen ..	-	480	-	5. Trøndelagen ...	-	300	2 420
6. Nordlandet	-	80	300	6. Nordlandet	-	-	130
Ialt		3 114	2 030	Ialt		7 626	16 051

Bilag 5. Oversigt over Landdistrikternes og Byernes Folkemængde i de større Landsdele samt for enkelte større Byer i Aarene 1801, 1860 og 1900 efter de i sidstnævnte Aar gjældende Grænser.

Landsdele.	Landdistrikter.			Byer.		
	1801.	1860.	1900.	1801.	1860.	1900.
	1	2	3	4	5	6
Østlandet	177 123	301 319	356 174	43 046	113 824	341 796
Oplandene	126 612	229 209	228 628	294	4 018	13 834
Sørlandet	103 557	174 308	198 449	19 011	40 604	62 105
Vestlandet	151 767	269 489	304 441	22 124	50 422	120 195
Trøndelagen	148 983	249 482	285 317	12 475	30 874	69 635
Nordlandet	78 058	137 765	239 373	390	7 339	20 085
Tilsammen	786 100	1 361 572	1 612 382	97 340	247 081	627 650

De større Byers Folkemængde i 1801, 1860 og 1900 efter Grænserne i 1900 var, som følger:

Kristiania	12 423,	52 903,	227 626	Fredrikstad	2 394,	5 323,	14 635
Bergen	18 318,	28 858,	72 251	Kristiansund	1 624,	4 963,	12 050
Trondhjem ...	9 342(?)	18 727,	38 180	Fredrikshald	4 242(?)	8 804,	11 957
Stavanger	2 566,	15 080,	30 613	Aalesund	226,	3 258,	11 777
Drammen	5 912,	13 141,	23 093	Skien	2 405,	4 368,	11 394
Kristiansand ..	4 966,	10 126,	14 666	Larvik	2 391,	5 595,	10 668

Tilvækstprocenter regnet efter de i Aaret 1900 gjældende Grænser:

Landsdele.	1801— 1860.	1861— 1900.	1801— 1900.	Større Byer.	1801— 1860.	1861— 1900.	1801— 1900.
	1	2	3		1	2	3
1. Landdistrikter:				Kristiania	2.45	3.73	2.96
Østlandet	0.89	0.42	0.70	Bergen	0.76	2.21	1.34
Oplandene	1.00	—0.01	0.60	Trondhjem	1.17	1.80	1.42
Sørlandet	0.87	0.33	0.65	Stavanger	3.00	1.79	2.52
Vestlandet	0.96	0.31	0.70	Drammen	1.34	1.42	1.37
Trøndelagen	0.86	0.34	0.65	Kristiansand	1.20	0.93	1.09
Nordlandet	0.95	1.39	1.13	Fredrikstad	1.34	2.57	1.83
Tilsammen	0.92	0.42	0.72	Kristiansund	1.88	2.25	2.03
2. Bydistrikter:				Fredrikshald	1.23	0.77	1.04
Østlandet	1.64	2.80	2.10	Aalesund	4.56	3.28	4.04
Oplandene	²⁾ 0.52	3.15	1.56	Skien	1.00	2.44	1.57
Sørlandet	1.28	1.07	1.19	Larvik	1.43	1.63	1.51
Vestlandet	1.38	2.20	1.71				
Trøndelagen	1.52	2.06	1.74				
Nordlandet	³⁾ 5.02	2.56	4.03				
Tilsammen	1.57	2.36	1.88				

¹⁾ Naar man a) til den i Statistisk Aarbog 1905, S. 5 for 1801 anførte Folkemængde i Byerne efter deres daværende Grænser, nemlig 86 600, lægger Folkemængden i 1801 for de iflg. Bilag 4 nyoprettede Byer (3114) og stedfundne Byudvidelser (7 626), udkommer ovenstaaende Tal 97 340. Omtrent samme Tal fremkommer, naar man b) til den i Norges off. Stat., Nr. 106, S. 226 angivne Folkemængde i 1801 efter Grænserne for 1885, nemlig 96 993, lægger den i Bilag 4 anførte Folkemængde i 1801 paa det i 1893 Trondhjem tillagte Territorium (300). — For 1860 stiller samme Beregning sig saaledes: a) 229 000 + 2 030 + 16 151 = 247 181; b) Nr. 106, S. 133: 246 816 + Sandefjords Forsteder 200 og Trondhjems 200 = 247 216. Opgaverne for 1801 og 1860 er imidlertid kun approximative, jfr. Bilag 4, Note 1.

²⁾ Under det meste af denne Periode havde de Steder, der senere oprettedes til Byer, ingen Handelsrettighed.

³⁾ Ved Begyndelsen af det nittende Aarhundrede havde Byerne i Nordlandet tilsammen kun henvend 400 Indbyggere, se ovenfor.

Bilag 6. Forholdstal for den hjemmehørende Folkemængde den 1 Januar 1891 og 1901 i Henseende til dens Fordeling, efter ægteskabelig Stilling, for hver femaarige Aldersgruppe.

	Forholdstal for den hjemmehørende Folkemængde 1 Januar 1891.				Forholdstal for den hjemmehørende Folkemængde 1 Januar 1901.			
	Ugifte.	Gifte.	Enkemænd, Enker, Fraskilte.	Til- sammen.	Ugifte.	Gifte.	Enkemænd, Enker, Fraskilte.	Til- sammen.
1. Mænd.	1	2	3	4	5	6	7	8
15—20.....	99.76	0.24	-	100	99.58	0.41	0.01	100
20—25.....	88.93	10.91	0.16	100	86.62	13.24	0.14	100
25—30.....	55.96	43.27	0.77	100	54.30	45.07	0.63	100
30—35.....	29.73	68.52	1.75	100	29.89	68.54	1.57	100
35—40.....	17.85	79.33	2.82	100	18.63	78.96	2.41	100
40—45.....	13.45	82.73	3.82	100	14.10	82.40	3.50	100
45—50.....	10.87	84.10	5.03	100	10.84	84.54	4.62	100
50—55.....	10.87	82.02	7.11	100	10.51	82.92	6.57	100
55—60.....	9.08	81.49	9.43	100	9.48	81.83	8.69	100
60—65.....	8.50	77.78	13.72	100	9.84	77.35	12.81	100
65—70 ¹⁾	7.63	72.67	19.70	100	8.68	73.26	18.06	100
70—75.....	7.33	64.92	27.75	100	8.28	65.55	26.17	100
75—80.....	6.96	54.79	38.25	100	7.65	55.18	37.17	100
80—85.....	5.28	43.73	50.99	100	6.94	45.19	47.87	100
85 etc.	4.31	30.70	64.99	100	6.22	31.81	61.97	100
2. Kvinder.								
15—20.....	98.73	1.26	0.01 ⁵⁾	100	98.23	1.74	0.03	100
20—25.....	79.86	19.86	0.28	100	76.91	22.79	0.30	100
25—30.....	50.39	48.48	1.13	100	48.09	50.72	1.19	100
30—35.....	32.54	64.64	2.82	100	32.18	65.09	2.73	100
35—40.....	23.46	71.71	4.83	100	25.11	70.54	4.35	100
40—45.....	19.88	72.85	7.27	100	21.50	71.37	7.13	100
45—50.....	17.28	71.91	10.81	100	18.35	71.09	10.56	100
50—55.....	16.79	67.86	15.35	100	17.18	67.85	14.97	100
55—60.....	14.29	65.17	20.54	100	16.11	63.52	20.37	100
60—65.....	14.10	58.06	27.84	100	16.04	56.26	27.70	100
65—70.....	12.32	50.43	37.25	100	14.52	49.34	36.14	100
70—75.....	11.99	40.46	47.55	100	13.94	40.56	45.50	100
75—80.....	10.82	29.36	59.82	100	12.67	30.30	57.03	100
80—85.....	9.47	19.60	70.93	100	12.78	19.78	67.44	100
85 etc.	8.53	10.47	81.00	100	10.80	11.25	77.95	100

¹⁾ Fra det 65de Aar af for Mænd og for samtlige Aldersgrupper for Kvinder er Procenttallene her anført efter de i Norges off. Stat. III. 202, Tabel 25 under I A for den tilstedeværende Folkemængde anførte Tal. Forskjellen mellem den tilstedeværende og den hjemmehørende Befolkning er nemlig for Mænd i nævnte Aldersgrupper og for Kvinder i alle Aldersgrupper ganske uvæsentlig.

Bilag 7. Forholdstal for den hjemmehørende Middelfolkemængde i Aarene 1881—1890 og 1891—1900 i Henseende til dens Fordeling, efter ægteskabelig Stilling, for hver femaarige Aldersgruppe.¹⁾

	Forholdstal for den hjemmehørende Middelfolkemængde 1881—1890.				Forholdstal for den hjemmehørende Middelfolkemængde 1891—1900.			
	Ugifte.	Gifte.	Enkemænd, Enker, Fraskilte.	Til- sammen.	Ugifte.	Gifte.	Enkemænd, Enker, Fraskilte.	Til- sammen.
	1	2	3	4	5	6	7	8
1. Mænd.								
15—20.....	99.707	0.290	0.003	100	99.670	0.325	0.005	100
20—25.....	89.38	10.47	0.15	100	87.775	12.075	0.150	100
25—30.....	56.63	42.63	0.74	100	55.130	44.170	0.700	100
30—35.....	30.45	67.87	1.68	100	29.810	68.530	1.660	100
35—40.....	18.85	78.40	2.75	100	18.240	79.145	2.615	100
40—45.....	13.75	82.56	3.69	100	13.775	82.565	3.660	100
45—50.....	10.98	83.99	5.03	100	10.855	84.320	4.825	100
50—55.....	10.48	82.45	7.07	100	10.690	82.470	6.840	100
55—60.....	8.91	81.42	9.67	100	9.280	81.660	9.060	100
60—65.....	8.39	77.58	14.03	100	9.170	77.565	13.265	100
65—70.....	7.54	72.37	20.09	100	8.155	72.965	18.880	100
70—75.....	7.22	64.59	28.19	100	7.805	65.235	26.960	100
75—80.....	6.68	54.11	39.21	100	7.305	54.985	37.710	100
80—85.....	5.27	43.33	51.40	100	6.110	44.460	49.430	100
85 etc.	4.67	30.70	64.63	100	5.265	31.255	63.480	100
2. Kvinder.								
15—20.....	98.56	1.41	0.03	100	98.477	1.500	0.023	100
20—25.....	79.91	19.82	0.27	100	78.385	21.325	0.290	100
25—30.....	50.36	48.50	1.14	100	49.240	49.600	1.160	100
30—35.....	32.25	64.96	2.79	100	32.360	64.865	2.775	100
35—40.....	23.61	71.52	4.87	100	24.285	71.125	4.590	100
40—45.....	19.40	73.32	7.28	100	20.690	72.110	7.200	100
45—50.....	16.78	72.33	10.89	100	17.815	71.500	10.685	100
50—55.....	15.81	68.77	15.42	100	16.985	67.855	15.160	100
55—60.....	13.75	65.44	20.81	100	15.200	64.345	20.455	100
60—65.....	13.47	57.97	28.56	100	15.070	57.160	27.770	100
65—70.....	11.81	49.81	38.38	100	13.420	49.885	36.695	100
70—75.....	11.45	39.93	48.62	100	12.965	40.510	46.525	100
75—80.....	10.73	28.56	60.71	100	11.745	29.830	58.425	100
80—85.....	9.62	19.58	70.80	100	11.125	19.690	69.185	100
85 etc.	8.70	10.76	80.54	100	9.665	10.860	79.475	100

¹⁾ Disse Forholdstal er beregnet saaledes, at $\frac{1}{3} \times$ Forholdstallene for 1 Januar 1876 (trykt i Norges off. Stat. III. 106, S. 140) + $\frac{2}{3} \times$ Forholdstallene for 1 Januar 1891 (foranstaaende Bilag 6) er antaget at give de gennemsnitlige Forholdstal i Tiaaret 1881—1890, medens $\frac{1}{2}$ af Forholdstallene for 1 Januar 1891 + $\frac{1}{2}$ af samme for 1 Januar 1901 skulde give de gennemsnitlige Forholdstal for 1891—1900, jfr. dog Bemærkninger i Norges off. Stat. IV. 118, S. 26.

Bilag 8. Den hjemmehørende Middelfolkemængde i Aarene 1881—1890 og 1891—1900 fordelt paa Ugifte, Gifte, Enkemænd og Enker, fordelt i femaarige Aldersgrupper¹⁾.

Aldersaar.	1881—1890.				1891—1900.			
	Ugifte.	Gifte.	Enke- mænd (Enker) og Fraskilte.	Tilsammen.	Ugifte.	Gifte.	Enke- mænd (Enker) og Fraskilte.	Tilsammen.
	1	2	3	4	5	6	7	8
1. Mænd.								
0—5	131 478	-	-	131 478	138 903	-	-	138 903
5—10	113 945	-	-	113 945	125 491	-	-	125 491
10—15	101 490	-	-	101 490	115 685	-	-	115 685
15—20	90 691	264	3	90 958	101 837	332	5	102 174
20—25	66 642	7 806	112	74 560	69 751	9 595	119	79 465
25—30	36 691	27 620	479	64 790	35 566	28 495	452	64 513
30—35	17 786	39 643	981	58 410	17 430	40 069	970	58 469
35—40	9 671	40 225	1 411	51 307	9 978	43 295	1 430	54 703
40—45	6 242	37 482	1 675	45 399	6 964	41 739	1 850	50 553
45—50	4 595	35 149	2 105	41 849	4 935	38 336	2 194	45 465
50—55	4 174	32 842	2 816	39 832	4 261	32 869	2 726	39 856
55—60	3 359	30 697	3 646	37 702	3 274	28 812	3 197	35 283
60—65	2 797	25 864	4 678	33 339	2 974	25 160	4 303	32 437
65—70	1 911	18 346	5 093	25 350	2 345	20 982	5 429	28 756
70—75	1 202	10 750	4 691	16 643	1 766	14 764	6 102	22 632
75—80	674	5 456	3 953	10 083	1 043	7 852	5 385	14 280
80—85	294	2 417	2 867	5 578	411	2 991	3 325	6 727
85 etc.	139	915	1 926	2 980	162	965	1 959	3 086
Tilsammen	593 781	315 476	36 436	945 693	642 776	336 256	39 446	1 018 478
2. Kvinder.								
0—5	126 225	-	-	126 225	133 350	-	-	133 350
5—10	110 448	-	-	110 448	120 543	-	-	120 543
10—15	99 461	-	-	99 461	111 658	-	-	111 658
15—20	91 070	1 303	28	92 401	99 945	1 523	23	101 491
20—25	67 354	16 706	227	84 287	68 998	18 771	255	88 024
25—30	38 072	36 665	862	75 599	38 012	38 290	895	77 197
30—35	21 797	43 904	1 886	67 587	22 894	45 891	1 963	70 748
35—40	13 886	42 064	2 864	58 814	15 716	46 029	2 970	64 715
40—45	9 936	37 552	3 729	51 217	12 101	42 176	4 211	58 488
45—50	7 783	33 550	5 051	46 384	9 293	37 298	5 574	52 165
50—55	6 879	29 922	6 709	43 510	7 711	30 806	6 882	45 399
55—60	5 664	26 956	8 572	41 192	6 043	25 584	8 133	39 760
60—65	4 925	21 195	10 442	36 562	5 492	20 833	10 121	36 446
65—70	3 353	14 141	10 896	28 390	4 372	16 250	11 953	32 575
70—75	2 246	7 831	9 535	19 612	3 374	10 543	12 108	26 025
75—80	1 358	3 616	7 685	12 659	2 013	5 113	10 014	17 140
80—85	722	1 469	5 314	7 505	984	1 741	6 119	8 844
85 etc.	396	490	3 666	4 552	458	514	3 765	4 737
Tilsammen	611 575	317 364	77 466	1 006 405	662 957	341 362	84 986	1 089 305

¹⁾ Denne Tabel er beregnet paa Grundlag af de i Norges off. Stat. III. 304, Side 30, Rubr. 4 og 5, jfr. Side 38/39 og 46/47, Rubr. 7 og 11 indeholdte Opgaver angaaende Middelfolkemængden i Aarene 1881—1890 og den i Norges off. Stat. IV. 118, Side 43 og 49, Rubr. 16 direkte opgivne Middelfolkemængde i 1891—1900 (multipliseret med 10), idet Middelfolkemængden for hver femaarige Aldersgruppe er fordelt efter ægteskabelig Stilling i Overensstemmelse med de i Bilag 7 angivne Forholdstal.

Tilsvarende Opgaver for Tiaaret 1870/71—1880/81 findes trykt i Norges off. Stat. III. 106, Side 140—141.

Bilag 9. De i Aarene 1881—1890 og 1891—1900 Ægteviiede fordelt i femaarige Aldersgrupper samt efter Civilstand.

Brudgommens Alder.	1881— 1885.	1886— 1890.	1891— 1895.	1896— 1900.	Brudgomme med uopgiven Alder.		1881— 1890.	1891— 1900.	Aarligt Antal i Procent af Middelfolke- mængden ¹⁾ .	
	1	2	3	4	5	6	(Med Fordeling af de, hvis Alder var uopgivet.)		9	10
							1881— 1890.	1891— 1900.		
1. Ungkarle.										
15—20	1 118	1 124	1 481	2 032	3	1	2 245	3 514	0.25	0.34
20—25	16 341	16 563	17 371	22 801	38	8	32 942	40 180	4.94	5.76
25—30	22 564	20 986	21 451	23 411	52	9	43 602	44 871	11.88	12.62
30—35	10 294	10 118	9 904	10 800	25	4	20 437	20 708	11.49	11.88
35—40	3 739	3 791	3 963	4 091	9	2	7 539	8 056	7.80	8.07
40—45	1 524	1 494	1 640	1 733	4	1	3 022	3 374	4.84	4.84
45—50	722	639	711	686	1	-	1 362	1 397	2.96	2.83
50—55	309	335	299	297	1	-	645	596	1.54	1.40
55—60	148	156	128	132	-	-	304	260	0.91	0.79
60—65	47	64	60	56	-	-	111	116	0.40	0.50
65—70	14	15	20	26	-	-	29	46	0.15	0.20
70—75	4	7	8	12	-	-	11	20	0.09	0.11
75 og derover ...	-	2	2	2	-	-	2	4	0.02	0.02
Uopgivet	103	30	14	11	(133)	(25)	-	-	-	-
Tilsammen	56 927	55 324	57 052	66 090	-	-	112 251	123 142	4.55	4.69
2. Enkemænd og Fraskilte.										
15—20	1	-	1	-	-	-	1	1	(3 33)	(2.00)
20—25	56	59	79	88	-	-	115	167	10.27	14.03
25—30	441	398	511	478	3	-	842	989	17.58	21.88
30—35	932	1 028	1 034	1 038	5	1	1 965	2 073	20.03	21.37
35—40	1 151	1 291	1 447	1 257	7	2	2 449	2 706	17.36	18.92
40—45	1 105	1 186	1 313	1 312	7	1	2 298	2 626	13.72	14.19
45—50	1 017	1 005	1 090	1 131	5	1	2 027	2 222	9.63	10.12
50—55	882	780	877	858	5	1	1 667	1 736	5.92	6.37
55—60	713	700	659	668	4	-	1 417	1 327	3.89	4.15
60—65	505	523	549	522	3	-	1 031	1 071	2.20	2.49
65—70	285	322	388	320	1	-	608	708	1.19	1.30
70—75	97	137	155	143	-	-	234	298	0.50	0.49
75 og derover ...	29	39	42	64	-	-	68	106	0.08	0.10
Uopgivet	30	10	2	4	(40)	(6)	-	-	-	-
Tilsammen	7 244	7 478	8 147	7 883	-	-	14 722	16 030	4.04	4.06

¹⁾ Se Bilag 8.

Bilag 9 (Forts.). De i Aarene 1881—1890 og 1891—1900 Ægteviede
fordelt i femaarige Aldersgrupper samt efter Civilstand.

Brudenes Alder.	1881— 1885.	1886— 1890.	1891— 1895.	1896— 1900.	Brude med uopgiven Alder.		1881— 1890.	1891— 1900.	Aarligt Antal i Procent af Middelfolke- mængden.	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Piger.										
Under 15	-	1	1	-	-	-	1	1	-	-
15—20	4 680	4 977	5 628	7 575	12	4	9 669	13 207	1.06	1.32
20—25	24 251	24 531	24 985	30 773	66	16	48 848	55 774	7.25	8.08
25—30	18 918	17 506	18 126	19 000	51	10	36 475	37 136	9.58	9.77
30—35	7 349	7 313	7 340	7 456	20	4	14 682	14 800	6.74	6.46
35—40	3 072	2 848	3 073	3 212	8	2	5 928	6 287	4.27	4.00
40—45	1 383	1 361	1 402	1 447	4	1	2 748	2 850	2.76	2.35
45—50	689	636	693	640	1	1	1 326	1 334	1.70	1.44
50—55	309	259	246	273	1	-	569	519	0.83	0.67
55—60	85	87	79	82	-	-	172	161	0.30	0.27
60—65	26	23	24	21	-	-	49	45	0.10	0.08
65—70	6	5	7	15	-	-	11	22	0.03	0.05
70—75	3	3	1	4	-	-	6	5	0.02	0.01 ³
75 og derover ...	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-
Uopgivet	127	36	22	16	(163)	(38)	-	-	-	-
Tilsammen	60 898	59 586	61 627	70 515	-	-	120 484	132 142	4.37	4.44
2. Enker og fraskilte Hustruer.										
15—20	1	3	3	-	-	-	4	3	1.43	1.30
20—25	77	76	101	123	1	-	154	224	6.78	8.78
25—30	432	369	465	403	2	1	803	869	9.32	9.71
30—35	647	655	671	667	4	1	1 306	1 339	6.93	6.82
35—40	650	672	747	725	4	1	1 326	1 473	4.63	4.96
40—45	511	537	578	586	4	1	1 052	1 165	2.82	2.77
45—50	416	402	452	468	3	1	821	921	1.62	1.65
50—55	267	242	263	242	1	1	510	506	0.76	0.74
55—60	141	130	150	112	1	-	272	262	0.32	0.32
60—65	84	78	78	70	-	-	162	148	0.16	0.15
65—70	24	32	49	44	-	-	56	93	0.05	0.08
70—75	4	13	9	16	-	-	17	25	0.01 ⁸	0.02 ¹
75 og derover ...	3	3	1	2	-	-	6	3	0.00 ⁴	0.00 ²
Uopgivet	16	4	6	-	(20)	(6)	-	-	-	-
Tilsammen	3 273	3 216	3 573	3 458	-	-	6 489	7 031	0.84	0.83

Bilag 10. De i Aarene 1881—1900 ægteviede Ungkarle og Piger
fordelte paa hvert Aldersaar indtil det firtiende.

	Ungkarle.				Ungkarle med uop- given Alder fordelt paa de enkelte Aldersaar 1891—1900.	Ialt 1881—1900.	Middel- folke- mængde 1891—1900.	Aarligt Antal 1891—1900 i Procent af samme.
	1881—1885.	1886—1890.	1891—1895.	1896—1900.				
1. Ungkarle.	1	2	3	4	5	6	7	8
15—16.....	3	1	2	1	-	3	21 903	0.00
16—17.....	13	12	9	14	-	23	21 318	0.01
17—18.....	86	74	93	155	-	248	20 557	0.12
18—19.....	286	262	377	541	-	918	19 544	0.47
19—20.....	730	775	1 000	1 321	1	2 322	18 515	1.25
20—21.....	1 494	1 555	1 841	2 530	1	4 372	17 160	2.55
21—22.....	2 505	2 555	2 834	3 944	1	6 779	15 592	4.35
22—23.....	3 400	3 448	3 658	4 879	2	8 539	13 950	6.12
23—24.....	4 131	4 212	4 257	5 536	2	9 795	12 326	7.95
24—25.....	4 811	4 793	4 781	5 912	2	10 695	10 723	9.98
25—26.....	5 182	4 904	4 964	5 794	2	10 760	9 437	11.40
26—27.....	5 041	4 697	4 760	5 368	2	10 130	7 988	12.68
27—28.....	4 656	4 246	4 371	4 702	2	9 075	6 947	13.06
28—29.....	4 141	3 767	3 967	4 042	2	8 011	6 109	13.11
29—30.....	3 544	3 372	3 389	3 505	1	6 895	5 085	13.56
30—31.....	2 954	2 857	2 835	3 029	1	5 865	4 575	12.82
31—32.....	2 418	2 337	2 285	2 466	1	4 752	3 772	12.60
32—33.....	2 015	1 991	1 870	2 098	1	3 969	3 430	11.57
33—34.....	1 619	1 624	1 590	1 789	1	3 380	2 967	11.39
34—35.....	1 288	1 309	1 324	1 418	-	2 742	2 685	10.21
35—36.....	1 062	1 056	1 127	1 180	1	2 308	2 440	9.46
36—37.....	875	903	936	991	-	1 927	2 190	8.80
37—38.....	701	772	766	766	1	1 533	1 918	7.99
38—39.....	595	587	627	623	-	1 250	1 806	6.92
39—40.....	506	473	507	531	-	1 038	1 624	6.39
2. Piger.								
14—15.....	-	1	1	-		1	21 667	0.00
15—16.....	51	38	38	47	-	85	21 283	0.04
16—17.....	186	200	236	362	-	598	20 790	0.24
17—18.....	583	631	732	1 080	1	1 813	20 178	0.90
18—19.....	1 346	1 471	1 675	2 219	1	3 895	19 385	2.01
19—20.....	2 514	2 637	2 947	3 867	2	6 816	18 309	3.75
20—21.....	3 694	3 746	4 147	5 333	3	9 483	17 019	5.57
21—22.....	4 676	4 763	5 091	6 277	3	11 371	15 345	7.41
22—23.....	5 289	5 392	5 392	6 760	4	12 156	13 769	8.83
23—24.....	5 390	5 458	5 251	6 487	3	11 741	12 155	9.66
24—25.....	5 202	5 172	5 104	5 916	3	11 023	10 710	10.29
25—26.....	4 777	4 664	4 693	5 208	3	9 904	9 509	10.42
26—27.....	4 438	4 046	4 109	4 409	2	8 520	8 331	10.23
27—28.....	3 835	3 465	3 624	3 746	2	7 372	7 466	9.87
28—29.....	3 186	2 921	3 138	3 077	2	6 217	6 835	9.10
29—30.....	2 682	2 410	2 562	2 560	1	5 123	5 871	8.73
30—31.....	2 190	2 035	2 082	2 123	1	4 206	5 583	7.53
31—32.....	1 687	1 771	1 728	1 702	1	3 431	4 759	7.21
32—33.....	1 377	1 437	1 417	1 473	1	2 891	4 568	6.33
33—34.....	1 131	1 121	1 144	1 199	1	2 344	4 127	5.68
34—35.....	964	949	969	959	-	1 928	3 857	5.00
35—36.....	837	799	862	852	1	1 715	3 575	4.80
36—37.....	718	651	711	742	-	1 453	3 302	4.40
37—38.....	593	515	568	625	1	1 194	3 060	3.90
38—39.....	504	460	491	514	-	1 005	2 976	3.38
39—40.....	420	423	441	479	-	920	2 803	3.28

Bilag II. Detailleret Beregning over Frugtbarhedskvotienterne for gifte Kvinder i Aarene 1899 og 1900, sammenlignet med Resultatet af tilsvarende Beregning for Aarene 1889—1892.¹⁾

Aldersaar ²⁾ .	Gifte Kvinder gjennemsnitlig 1899 og 1900.	Levendefødte ægte Børn gjennemsnitlig 1899 og 1900.	Procentforhold.	
			1899 og 1900.	1889—1892.
	1	2	3	4
15	4	2	50.00	75.00
16	25	11	44.00	45.65
17	90	62	68.89	55.50
18	314	195	62.10	57.58
19	777	447	57.53	47.49
20	1 491	883	59.22	52.80
21	2 533	1 378	54.40	47.91
22	3 868	1 959	50.65	47.93
23	5 152	2 384	46.27	44.94
24	6 210	2 727	43.91	43.56
25	7 289	3 032	41.60	42.12
26	7 874	3 053	38.77	40.80
27	8 076	3 186	39.45	40.09
28	8 788	3 247	36.95	38.70
29	8 785	3 070	34.95	36.00
30	8 758	3 205	36.60	37.27
31	9 050	2 945	32.54	34.06
32	8 885	2 965	33.37	33.07
33	9 129	3 027	33.16	32.76
34	9 546	2 985	31.27	30.74
35	9 711	2 887	29.73	30.34
36	9 873	2 849	28.86	29.44
37	9 976	2 588	25.94	27.90
38	9 672	2 257	23.34	26.26
39	8 777	2 114	24.09	24.37
40	8 804	1 971	22.39	23.15
41	8 999	1 624	18.05	19.11
42	8 612	1 335	15.50	16.57
43	8 447	1 107	13.11	13.27
44	8 210	824	10.04	10.24
15—19	1 210	717	59.26	50.40
20—24	19 254	9 331	48.46	45.99
25—29	40 812	15 588	38.19	39.33
30—34	45 368	15 127	33.34	33.52
35—39	48 009	12 695	26.44	27.72
40—44	43 072	6 861	15.93	16.58
45—49	40 476	1 349	3.33	3.64
50—54	33 886	28	0.08	0.21
55—59	27 281	-	0.00	0.01
Ialt indtil 59 Aar	299 368	61 696	20.61	20.76

¹⁾ Nye Bidrag (Videnskabselsk. Skr. II. Histor.-filos. Klasse 1902, Nr. 3, S. 81—82).

²⁾ Antallet af gifte Kvinder i Middeltal for Aarene 1899 og 1900 er beregnet paa følgende Maade: Rigets samlede hjemmehørende Folkemængde var ifølge Bilag I den 31 December 1900: 2 242 995 og i Middeltal for 1899 og 1900: 2 217 283. Disse Tal forholder sig til hinanden som 10 000 : 9 885. Antallet af gifte og separerede Kvinder udgjorde ifølge Norges off. Stat. IV, Nr. 73, Tabel 8 den 3 December 1900: 359 522, hvilket Tal pr. 31 December s. A. antages at være steget til 360 295, hvoraf ⁹⁸⁸⁵ er 356 152. Ifølge nævnte Statistiks Tabel 13, hvor Folkemængden er fordelt i hele

Aldersaar, udgjorde Antallet af gifte og separerede Kvinder 360 583, i Forhold til hvilket det Tal, hvorefter Beregningen skal opgøres (356 152), er nærmest 0.988. Naar altsaa de i Tabel 13 opførte Tal multipliceres med denne Faktor, faar man Middeltallet for Aarene 1899 og 1900 af gifte Kvinder fordelt efter hele Aldersaar, og ved at halvere Aldersaarene og anvende Formelen $\frac{b}{2} \pm \frac{a-c}{16}$ udkommer den i ovenstaaende Tabel anførte Fordeling i Aldersaar begrænsede ved halve Aar ($15 = 14\frac{1}{2} - 15\frac{1}{2}$, $16 = 15\frac{1}{2} - 16\frac{1}{2}$ o. s. v.).

Antallet af Børn er hentet fra Norges off. Stat. IV. 117, Tabel 40 og 41, idet de der opførte Tal for 1899 og 1900 er divideret med 2 og de Børn, hvis Modres Alder ikke var opgivet, fordelt paa de øvrige med 2.12 pro mille af det Antal Børn, for hvis Vedkommende der haves Opgave over Mødrenes Alder.

Bilag 12. Frugtbarhedskvotienterne beregnet¹⁾ for forskellige Kombinationer af gifte Mænd og gifte Kvinder paa Grundlag af Opgaver for Aarene 1899 og 1900.

Fædrenes Alder.	Mødrenes Alder.								
	Indtil 19 Aar.	20—24 Aar.	25—29 Aar.	30—34 Aar.	35—39 Aar.	40—44 Aar.	45—49 Aar.	50—54 Aar.	Til- sammen.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
I. Aarligt Antal levendefødte ægte Børn, beregnet for Tiden ³ / ₆ 1900— ² / ₆ 1901.									
Indtil 19 Aar...	28	73	25	8	3	-	-	-	137
20—24 - ...	342	2 790	1 432	340	87	20	4	-	5 015
25—29 - ...	240	3 912	5 919	2 054	520	103	7	1	12 756
30—34 - ...	69	1 762	5 013	5 381	1 861	352	19	-	14 457
35—39 - ...	28	574	2 185	4 288	4 390	1 082	86	2	12 635
40—44 - ...	12	199	740	2 049	3 459	2 459	272	6	9 196
45—49 - ...	2	70	260	707	1 637	1 758	490	7	4 931
50—54 - ...	2	21	99	274	515	748	313	7	1 979
55—59 - ...	1	12	45	104	218	260	118	3	761
60—64 - ...	-	5	10	37	71	91	35	2	251
65—69 - ...	-	3	7	21	40	38	12	-	121
70—74 - ...	-	-	4	8	11	13	4	-	40
75 og derover	-	-	-	3	7	3	2	-	15
Tilsammen	724	9 421	15 739	15 274	12 819	6 927	1 362	28	62 294
II. Procenttal ²⁾ i Forhold til Antallet af gifte Mænd og Kvinder pr. ³ / ₁₂ 1900.									
Indtil 19 Aar...	* 50.9	64.6	* 43.1	* 72.7	* 42.9	-	-	-	55.5
20—24 - ...	60.5	55.8	43.3	45.3	43.3	* 33.9	* 12.9	-	50.5
25—29 - ...	65.8	45.9	39.8	37.2	32.9	23.3	5.2	* 2.56	40.5
30—34 - ...	47.6	45.6	37.2	35.3	29.4	20.1	3.7	-	34.8
35—39 - ...	* 56.0	49.5	35.7	31.3	27.4	18.3	4.7	0.37	27.7
40—44 - ...	* 57.1	44.4	36.6	32.4	26.1	18.0	4.8	0.35	21.0
45—49 - ...	* 22.2	44.0	32.9	29.2	24.4	14.8	3.8	0.14	11.6
50—54 - ...	* 40.0	* 32.3	32.5	27.0	21.4	13.1	3.0	0.07	5.4
55—59 - ...	* 50.0	* 32.4	32.1	26.5	21.5	11.6	2.1	(0.03)	3.6
60—64 - ...	-	* 35.7	* 16.7	21.1	16.7	9.7	1.7	(÷0.05)	1.0
65—69 - ...	-	* 27.3	* 19.4	21.0	15.9	8.6	1.2	-	0.6
70—74 - ...	-	-	* 17.4	* 17.4	9.0	6.8	1.0	-	0.3
75 og derover	-	-	-	* 8.8	* 10.4	2.4	0.9	-	0.2
Ialt	59.3	48.5	38.2	33.4	26.5	16.0	3.3	0.08	17.3

¹⁾ Denne Beregning er udført efter de samme Principer som den i Bilag 11 omhandlede. Men da man med Hensyn til Antallet af de gifte Mænd og Kvinder er gaaet ud fra det i Norges off. Stat. V. 4, S. 145, Tabel 3 for 3 December 1900 opgivne Antal 359 522, bliver Reduktionsforholdet her 0.991 istedetfor det i foregaaende Bilag beregnede 0.988. Da derhos Antallet af Børn, hvis Forældres Alder ikke var anført, udgjorde 2.27 pro mille (istedetfor 2.12 pro mille i Bilag 11), stiller Beregningen sig lidt forskellig. Disse Forholdstal giver som Resultat, at man istedetfor at reducere Antallet af de gifte med 0.991 og dividere det derved fremkomne Tal i Halvparten af de levendefødte ægte Børn i de to Aar 1899 og 1900 med Tillæg af 2.27 pro mille for dem, hvis Forældres Alder ikke var opgivet, paa en lettere Maade kan multiplicere de i Norges off. Stat. IV, Nr. 117, S. 168—169 opførte Antal Børn, hvis Forældres Alder er angivet, med Faktoren 0.506 og dividere de derved fremkomne Tal med det ureducerede Antal gifte Mænd og Kvinder pr. 3 December 1900. Det er paa den Maade, at ovenstaaende Beregning er gjort. De ubetydelige Differentser, der for enkelte Aldersgrupper viser sig i Sammenligning med de i Bilag 11 beregnede Resultater, spiller ingen Rolle.

²⁾ Hvor Divisor er under 100 og saaledes Resultatet af Beregningen meget usikkert, er vedkommende Procenttal mærket med en *.

**Bilag 13. Forældrenes Fordeling efter Alder ved de ægte Fødsler
i Aarene 1889—1892 og 1899—1900, Forholdstal for femaarige
Aldersklasser.**

	1889—1892.			1899—1900.		
	Mandkjøn.	Kvindekjøn.	Begge Kjøn.	Mandkjøn.	Kvindekjøn.	Begge Kjøn.
	1	2	3	4	5	6
1. Fædrenes Aldersfordeling.						
Under 19 Aar	131	122	127	238	199	219
20—24 -	5 367	5 269	5 319	7 935	8 173	8 050
25—29 -	18 486	18 454	18 470	20 600	20 344	20 476
30—34	24 222	24 434	24 325	23 202	23 214	23 208
35—39	22 187	22 297	22 240	20 088	20 478	20 278
40—44	15 153	15 207	15 179	14 862	14 656	14 762
45—49 -	8 558	8 402	8 482	7 962	7 877	7 920
50—54	3 503	3 420	3 463	3 182	3 175	3 179
55—59	1 460	1 492	1 476	1 242	1 198	1 220
60—64 -	578	561	570	426	383	405
65—69 -	255	243	249	180	209	194
70—74 -	75	73	74	58	72	65
75 og derover	25	26	26	25	22	24
Tilsammen	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
2. Mødrenes Alder.						
Under 19 Aar	646	692	669	1 117	1 212	1 163
20—24 -	11 713	11 469	11 595	15 020	15 238	15 126
25—29 -	24 964	25 114	25 037	25 150	25 388	25 266
30—34 -	26 327	26 259	26 294	24 646	24 384	24 518
35—39 -	22 100	22 395	22 242	20 532	20 623	20 576
40—44 -	11 830	11 660	11 747	11 306	10 923	11 120
45—49 -	2 301	2 298	2 299	2 185	2 187	2 186
50—54 -	114	107	111	44	45	45
55 og derover	5	6	6	-	-	-
Tilsammen	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000

Bilag 14. Opgaver over Fædre og Mødre fordelt paa de enkelte Aldersaar i Aarene 1889—1892 og 1899—1900 samt Beregning over deres Gjennemsnitsalder.

Alder, udtrykt ved Af- standen fra Fødsels- aaret.	Fædrenes Alder				Mødrenes Alder			
	ved Børn født i Ægteskab.		ved Børn født udenfor Ægteskab.		ved Børn født i Ægteskab.		ved Børn født udenfor Ægteskab.	
	1889—1892.	1899—1900.	1889—1892.	1899—1900.	1889—1892.	1899—1900.	1889—1892.	1899—1900.
	1	2	3	4	5	6	7	8
15	-	1	16	4	6	²⁾ 5	20	³⁾ 10
16	2	1	35	17	21	22	48	41
17	8	9	118	67	115	123	147	137
18	54	66	251	160	389	390	369	274
19	219	193	466	289	961	892	645	462
20	582	562	835	537	2 184	1 762	1 051	680
21	1 182	1 115	1 015	677	3 414	2 751	1 114	786
22	2 158	1 939	1 306	826	5 167	3 910	1 382	818
23	3 360	2 808	1 284	818	6 692	4 758	1 393	844
24	4 587	3 491	1 210	716	8 411	5 443	1 376	761
25	6 236	4 386	1 131	667	9 807	6 051	1 256	678
26	7 458	4 653	1 104	597	10 954	6 093	1 130	603
27	8 606	5 196	955	511	11 674	6 359	1 013	520
28	9 217	5 489	905	448	11 779	6 480	931	472
29	9 696	5 494	657	381	11 643	6 126	772	362
30	10 698	5 685	755	361	12 362	6 396	706	341
31	10 342	5 586	518	192	11 709	5 878	520	274
32	11 121	5 796	464	225	11 777	5 917	503	233
33	11 239	5 728	372	211	11 699	6 041	417	209
34	10 876	5 788	351	187	11 115	5 957	385	209
35	10 802	5 682	338	188	11 086	5 759	360	183
36	10 634	5 367	301	172	10 846	5 687	316	161
37	10 088	5 133	227	131	10 176	5 165	263	133
38	9 409	4 514	230	110	9 220	4 504	221	130
39	8 692	4 278	172	105	8 295	4 220	179	100
40	8 561	4 487	251	119	7 559	3 934	164	84
41	7 144	3 888	152	66	6 119	3 241	108	47
42	6 868	3 527	140	79	5 302	2 665	89	44
43	5 973	3 256	93	71	4 116	2 208	77	42
44 ¹⁾	5 323	3 023	99	58	3 112	1 644	44	31

¹⁾ For Personer, 45 Aar og derover, er deres Fordeling paa de enkelte Aldersaar for 1889—1892 angivet i Norges off. Stat. IV, Nr. 39.

²⁾ Heraf 1 indtil 14 Aar.

³⁾ Heraf 2 indtil 14 Aar.

**Bilag 14 (Forts.). Opgaver over Fædre og Mødre fordelt paa de enkelte Aldersaar i Aarene 1889—1892 og 1899—1900 samt
Beregning over deres Gjennemsnitsalder.**

Alder, udtrykt ved Af- standen fra Fødsels- aaret.	Fædrenes Alder				Mødrenes Alder			
	ved Børn født i Ægteskab.		ved Børn født udenfor Ægteskab.		ved Børn født i Ægteskab.		ved Børn født udenfor Ægteskab.	
	1889—1892.	1899—1900.	1889—1892.	1899—1900.	1889—1892.	1899—1900.	1889—1892.	1899—1900.
	1	2	3	4	5	6	7	8
15—19	283	270	886	537	1 492	1 432	1 229	924
20—24	11 869	9 915	5 650	3 574	25 868	18 624	6 316	3 889
25—29	41 213	25 218	4 752	2 604	55 857	31 109	5 102	2 635
30—34	54 276	28 583	2 460	1 176	58 662	30 189	2 531	1 266
35—39	49 625	24 974	1 268	706	49 623	25 335	1 339	707
40—44	33 869	18 181	735	393	26 208	13 692	482	248
45—49	18 927	9 755	407	211	5 130	2 692	92	38
50—54	7 726	3 915	237	142	247	55	7	-
55—59	3 293	1 503	157	59	13	-	2	-
60—64	1 271	499	107	43	-	-	-	-
65—69	556	239	44	19	-	-	-	-
70—74	165	80	24	13	-	-	-	-
75 og derover	57	29	8	5	-	-	-	-
Uopgivet	158	228	424	291	188	261	59	66
Tilsammen	223 288	123 389	17 159	9 773	223 288	123 389	17 159	9 773
Sum af Leveaar ¹⁾	7 987 490	4 320 659	487 529	272 035	7 174 138	3 888 708	454 531	252 920
Gjennemsnits- alder	35.77	35.02	28.41	27.84	32.13	31.52	26.49	25.88

¹⁾ Iberegnet de, hvis Alder ikke har været opgivet, men her er beregnet efter Gjennemsnitsalderen.

**Bilag 15. Levendefødte og Dødfødte, ægte- og uægtedefødte, af
Mandkøn og Kvindekøn med Oplysninger om Tvillinger og
Trillinger m. m. i Aarene 1886—1900.**

	1. Levendefødte.			2. Dødfødte.		
	1886—1890.	1891—1895.	1896—1900.	1886—1890.	1891—1895.	1896—1900.
	1	2	3	4	5	6
Ægte.						
Mandkøn	143 693	147 629	154 952	4 151	4 388	4 001
Kvindekøn	135 623	138 313	146 512	3 317	3 258	3 171
Tilsammen	279 316	285 942	301 464	7 468	7 646	7 172
Uægte.						
Mandkøn	11 622	11 271	12 546	487	534	533
Kvindekøn	10 965	10 651	11 700	392	447	425
Tilsammen	22 587	21 922	24 246	879	981	958
Samlet Antal Fødte.						
Mandkøn	155 315	158 900	167 498	4 638	4 922	4 534
Kvindekøn	146 588	148 964	158 212	3 709	3 705	3 596
Tilsammen	301 903	307 864	325 710	8 347	8 627	8 130
Heraf: Ved Enkeltfødsler:						
Mandkøn	151 187	154 532	163 242	4 326	4 567	4 255
Kvindekøn	142 742	144 980	154 078	3 448	3 438	3 346
Tilsammen	293 929	299 512	317 320	7 774	8 005	7 601
Ved Tvillingfødsler:						
Mandkøn	4 053	4 297	4 156	303	345	270
Kvindekøn	3 779	3 918	4 047	253	248	245
Tilsammen	7 832	8 215	8 203	556	593	515
Ved Trilling- og Firlingfødsler:						
Mandkøn	75	71	100	9	10	9
Kvindekøn	67	66	87	8	19	5
Tilsammen	142	137	187	17	29	14
Antal:	1871—1875.	1876—1880.	1881—1885.	1886—1890.	1891—1895.	1896—1900.
Enkeltfødsler	271 047	297 835	299 300	301 703	307 517	324 921
Tvillingfødsler	3 380	3 946	4 078	4 194	4 404	4 359
Trillingfødsler	45	55	47	53	54	67
Firlingfødsler	1	2	-	-	1	-
Tilsammen	274 473	301 838	303 425	305 950	311 976	329 347

Bilag 16. Forældrenes Aldersfordeling ved uægte Fødsler sammen-
stillet med de Ægteviedes Aldersfordeling for Aarene
1889—1892 og 1899—1900, Procenttal.

[illegible]

Bilag 17. Levendefødte, Dødfødte samt Døde i det første og andet Leveaar inden- og udenfor Ægteskab i Aarene 1891—1900 for Riget.¹⁾

Levendefødte, Dødfødte samt Døde i Alderen 0—2 Aar.	Indenfor Ægteskab. ²⁾			Udenfor Ægteskab.			Pr. 10 000 Levendefødte 1891—1900.	
	1891— 1895.	1896— 1900.	Til- sammen.	1891— 1895.	1896— 1900.	Til- sammen.	Ægte.	Uægte.
	1	2	3	4	5	6	7	8
Levendefødte	284 689	300 579	585 268	21 762	24 129	45 891	10 000	10 000
Dødfødte	7 670	7 160	14 830	985	958	1 943	253.4	423.3
Født og død samme Dag ...	2 167	2 586	4 753	352	465	817	81.2	178.0
Født 1 Dag før Dødsdagen	651	648	1 299	96	103	199	22.2	43.4
- 2 Dage - —	496	568	1 064	67	74	141	18.2	30.7
- 3 — - —	357	370	727	37	46	83	12.4	18.1
- 4 — - —	234	267	501	28	39	67	8.6	14.6
- 5 — - —	239	266	505	30	29	59	8.6	12.8
- 6 — - —	314	310	624	29	38	67	10.7	14.6
- 7 — - —	267	291	558	17	50	67	9.5	14.6
- 8 — - —	253	245	498	34	21	55	8.5	12.0
- 9 — - —	255	265	520	29	22	51	8.9	11.1
- 10 — - —	272	279	551	34	46	80	9.4	17.4
- 11 — - —	259	276	535	27	52	79	9.1	17.2
- 12 — - —	252	284	536	49	38	87	9.2	19.0
- 13 — - —	277	249	526	33	43	76	9.0	16.6
- 14 — - —	269	308	577	29	48	77	9.9	16.8
- 15 — - —	245	247	492	39	52	91	8.4	19.8
Ialt 0-15 — - —	6 807	7 459	14 266	930	1 166	2 096	243.8	456.7
- 16-30 — - —	2 184	2 341	4 525	386	382	768	77.3	167.3
Født 0— 1 Maaned f. Dødsd.	8 991	9 800	18 791	1 316	1 548	2 864	321.1	624.0
- 1— 2 Mdr. - —	2 691	2 841	5 532	490	514	1 004	94.5	218.7
- 2— 3 — - —	2 053	1 933	3 986	359	459	818	68.1	178.2
- 3— 4 — - —	1 747	1 844	3 591	318	326	644	61.4	140.3
- 4— 5 — - —	1 617	1 653	3 270	253	248	501	55.9	109.1
- 5— 6 — - —	1 427	1 495	2 922	214	227	441	49.9	96.1
- 6— 7 — - —	1 532	1 398	2 930	202	216	418	50.1	91.1
- 7— 8 — - —	1 323	1 353	2 676	150	174	324	45.7	70.6
- 8— 9 — - —	1 277	1 229	2 506	156	173	329	42.8	71.7
- 9—10 — - —	1 223	1 210	2 433	137	155	292	41.5	63.6
- 10—11 — - —	1 175	1 091	2 266	108	121	229	38.7	49.9
- 11—12 — - —	1 156	1 036	2 192	100	95	195	37.5	42.5
- 0— 3 — - —	13 735	14 574	28 309	2 165	2 521	4 686	483.7	1 020.9
- 3— 6 — - —	4 791	4 992	9 783	785	801	1 586	167.2	345.5
- 6— 9 — - —	4 132	3 980	8 112	508	563	1 071	138.6	233.4
- 9—12 — - —	3 554	3 337	6 891	345	371	716	117.7	156.0
- 12—15 — - —	2 884	2 598	5 482	219	240	459	93.7	100.0
- 15—18 — - —	2 042	1 702	3 744	159	160	319	64.0	69.5
- 18—21 — - —	1 532	1 298	2 830	138	101	239	48.3	52.1
- 21—24 — - —	1 397	1 045	2 442	90	80	170	41.7	37.0
Født 0—1 Aar før Dødsdagen	26 212	26 883	53 095	3 803	4 256	8 059	907.2	1 755.8
Desuden Maaned uopgivet ..	16	12	28	8	7	15	0.5	3.3
Født 1—2 Aar før Dødsdagen	7 855	6 643	14 498	606	581	1 187	247.7	258.6
Desuden Maaned uopgivet ..	15	9	24	4	1	5	0.4	1.1

¹⁾ Efter de i vedkommende Aar registrerede Fødsler og Dødsfald.

²⁾ Herunder for de Dødes Vedkommende ogsaa indbefattet de udenfor Ægteskab fødte Born, hvis Forældre senere er gifte.

Bilag 18. Levendefødte, Dødfødte samt Døde i det første Leveaar inden- og udenfor Ægteskab i Aarene 1876—1900 særskilt for Rigets Bygder og Rigets Byer.

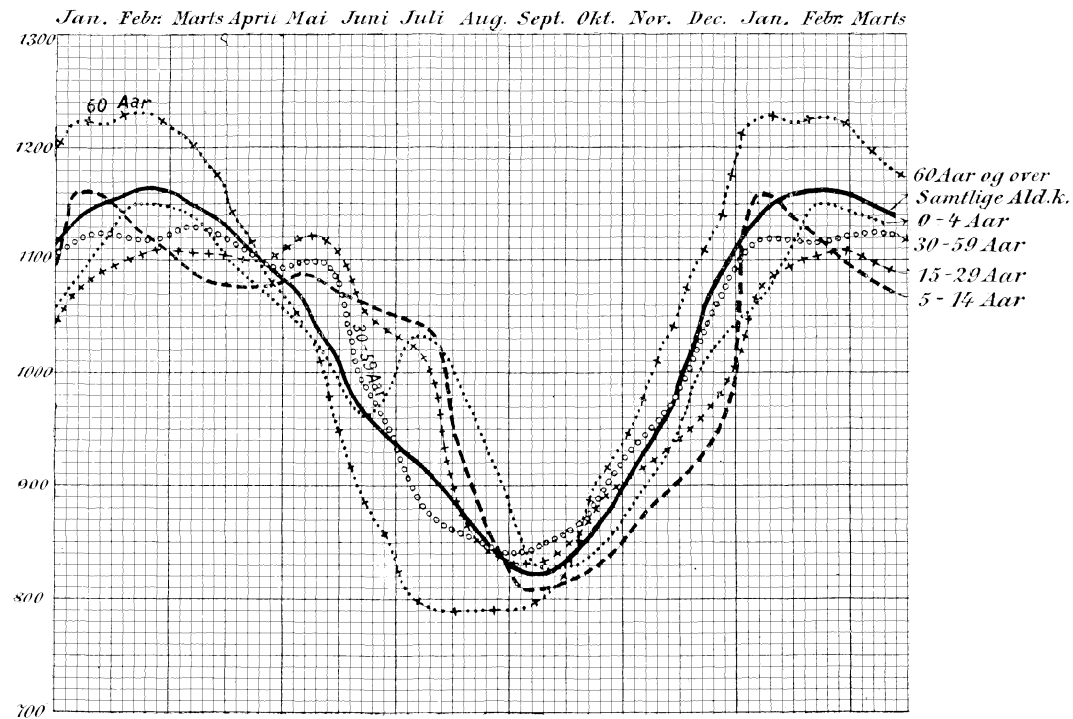
1. Rigets Bygder.	Indenfor Ægteskab. ¹⁾					Udenfor Ægteskab.				
	1876— 1880.	1881— 1885.	1886— 1890.	1891— 1895.	1896— 1900.	1876— 1880.	1881— 1885.	1886— 1890.	1891— 1895.	1896— 1900.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Levendefødte (indregistre- rede)	207 407	208 085	210 780	208 839	211 617	18 488	17 434	15 715	14 178	14 837
Dødfødte (ind- registrerede) ..	7 052	6 123	5 726	5 629	5 000	864	692	579	583	530
Fødte og døde samme Dag ..	1 570	1 676	1 624	1 569	1 745	228	229	211	200	247
Dødeien Alder af										
0—1 Maaned	7 144	7 082	6 553	6 620	6 766	798	790	740	727	844
1—2 Mdr. ...	1 835	1 867	1 709	1 810	1 815	188	174	182	218	213
2—3 - ...	1 340	1 389	1 239	1 345	1 181	160	125	144	155	178
3—4 - ...	1 195	1 124	1 130	1 090	1 101	117	108	129	129	125
4—5 - ...	1 030	1 015	1 020	992	972	130	96	121	98	99
5—6 - ...	982	941	969	873	833	93	78	102	103	95
6—7 - ...	909	891	865	914	804	77	55	67	85	81
7—8 - ...	849	890	868	791	756	69	62	98	66	82
8—9 - ...	809	795	837	744	678	86	61	65	56	75
9—10 - ...	772	834	776	756	716	77	53	56	70	63
10—11 - ...	702	763	731	685	643	52	47	60	51	48
11—12 - ...	729	744	689	711	590	51	48	54	48	34
0—3 Mdr. ...	10 319	10 338	9 501	9 775	9 762	1 146	1 089	1 066	1 100	1 235
3—6 - ...	3 207	3 080	3 119	2 955	2 906	340	282	352	330	319
6—9 - ...	2 567	2 576	2 570	2 449	2 238	232	178	230	207	238
9—12 - ...	2 203	2 341	2 196	2 152	1 949	180	148	170	169	145
0—1 Aar	18 296	18 335	17 386	17 331	16 855	1 898	1 697	1 818	1 806	1 937
Desuden uopg. ..	248	18	5	9	11	37	3	-	5	4
2. Rigets Byer.										
Levendefødte ..	63 147	66 015	68 699	75 850	88 962	6 291	6 758	7 003	7 584	9 292
Dødfødte	2 209	2 040	1 734	2 041	2 160	442	451	302	402	428
Fødte og døde samme Dag ..	448	534	521	598	841	92	92	136	152	218
Dødeien Alder af										
0—1 Maaned	2 118	2 072	2 052	2 371	3 034	343	423	498	589	704
1—2 Mdr. ...	735	747	687	881	1 026	164	188	244	272	301
2—3 - ...	665	653	618	708	752	128	140	199	204	281
3—4 - ...	637	551	590	657	743	113	160	167	189	201
4—5 - ...	623	592	652	625	681	95	119	147	155	149
5—6 - ...	551	540	534	554	662	78	87	119	111	132
6—7 - ...	547	509	495	618	594	55	82	93	117	135
7—8 - ...	482	481	538	532	597	58	83	85	84	92
8—9 - ...	501	443	521	533	551	45	51	72	100	98
9—10 - ...	488	457	482	467	494	30	44	62	67	92
10—11 - ...	386	406	469	490	448	39	48	76	57	73
11—12 - ...	409	434	437	445	446	34	39	49	52	61
0—3 Mdr. ...	3 518	3 472	3 357	3 960	4 812	635	751	941	1 065	1 286
3—6 - ...	1 811	1 683	1 776	1 836	2 086	286	366	433	455	482
6—9 - ...	1 530	1 433	1 554	1 683	1 742	158	216	250	301	325
9—12 - ...	1 283	1 297	1 388	1 402	1 388	103	131	187	176	226
0—1 Aar	8 142	7 885	8 075	8 881	10 028	1 182	1 464	1 811	1 997	2 319
Desuden uopg. ..	57	10	5	7	1	13	6	1	3	3

¹⁾ Se Note 2, Side 95.

**Bilag 19. Dødsfald fordelt paa Aarets forskjellige Maaneder
kombineret med Alder i Aarene 1886—1900.**

Maaneder.	0—4 Aar.	5—14 Aar.	15—29 Aar.	30—59 Aar.	60 Aar og derover.	Uop- givet.	Til- sammen.
	1	2	3	4	5	6	7
1. De absolute Tal.							
Januar	13 060	3 690	4 748	8 492	18 966	20	48 976
Februar	12 566	3 278	4 433	7 725	17 324	14	45 340
Marts	13 746	3 485	4 853	8 542	18 586	30	49 242
April	12 576	3 383	4 688	8 133	16 466	25	45 271
Mai	12 511	3 543	4 941	8 331	16 109	18	45 453
Juni	11 293	3 346	4 493	7 277	13 392	15	39 816
Juli	12 416	3 335	4 494	6 733	12 405	13	39 396
August	11 597	2 838	3 776	6 463	12 334	17	37 025
September	9 741	2 524	3 559	6 247	12 050	16	34 137
Oktober	10 122	2 653	3 911	6 667	13 719	14	37 086
November	10 507	2 743	3 934	6 978	14 744	16	38 922
December	12 255	2 985	4 263	7 883	17 059	22	44 467
Uopgivet	21	9	13	25	48	70	186
Tilsammen	142 411	37 812	52 106	89 496	183 202	290	505 317
2. Samme Tal om- beregnet for Maa- neder à 30 Dage og reduceret til 12 000 pr. Aar.							
Januar	1 080	1 149	1 073	1 118	1 219	-	1 141
Februar	1 142	1 122	1 102	1 117	1 224	-	1 161
Marts	1 137	1 086	1 097	1 124	1 194	-	1 148
April	1 075	1 089	1 095	1 106	1 093	-	1 090
Mai	1 035	1 104	1 117	1 096	1 035	-	1 059
Juni	965	1 077	1 050	990	889	-	961
Juli	1 027	1 038	1 016	886	797	-	918
August	959	884	853	851	792	-	863
September	832	812	831	849	800	-	822
Oktober	837	826	884	877	882	-	864
November	898	883	919	949	979	-	937
December	1 013	930	963	1 037	1 096	-	1 036
3. Sammen drag kvartalsvis.							
Januar—Marts	3 359	3 357	3 272	3 359	3 637	-	3 450
April—Juni	3 075	3 270	3 262	3 192	3 017	-	3 110
Juli—September	2 818	2 734	2 700	2 586	2 389	-	2 603
Oktober—December	2 748	2 639	2 766	2 863	2 957	-	2 837
Tilsammen	12 000	12 000	12 000	12 000	12 000	-	12 000

Bilag 20. Grafisk Fremstilling af Dødeligheden i Aarets forskellige Maaneder
for forskellige Aldersklasser og i det hele for Aarene 1886—1900.

Bilag 21. Antal Personer omkomne ved Ulykkestilfælde og paa anden voldsom Maade i Aarene 1886—1900.

	1886—1890.		1891—1895.		1896—1900.		1886—1900.		
	Mænd.	Kvin- der.	Mænd.	Kvin- der.	Mænd.	Kvin- der.	Mænd.	Kvin- der.	Til- sammen.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
<i>A. Dødsfald i Norge.</i>									
1. Ulykkes- tilfælde.									
Drukne:									
a) Under Fiske	562	5	736	1	663	2	1 961	8	1 969
b) — Skibsfart	151	-	149	2	127	2	427	4	431
c) — Baadfart	801	94	801	127	740	92	2 342	313	2 655
d) Ved at falde gjen- nem Is	285	41	210	20	241	41	736	102	838
e) Paa anden Maade...	777	203	958	221	920	199	2 655	623	3 278
Forbrændte og Skoldede..	89	79	83	64	107	114	279	257	536
Indebrændte	14	21	30	29	45	28	89	78	167
Ihjelslagne af Lyn	6	3	7	8	9	6	22	17	39
Ihjelfrosne	29	15	42	18	49	12	120	45	165
Omkomne ved Sneskred ..	21	7	33	21	36	7	90	35	125
— - Jordskred	12	-	60	66	17	4	89	70	159
— - Stenskred	13	3	8	1	6	2	27	6	33
— - nedfaldende Trær	20	-	15	-	23	2	58	2	60
— - andre ned- faldende Gjenstande...	54	5	62	12	98	11	214	28	242
Omkomne ved Fald	273	81	327	79	359	80	959	240	1 199
— - Kjørsel (hvorunder Jernbane- ulykker)	113	17	124	19	135	28	372	64	436
Ihjelligede Børn, ægte..	33	19	12	16	22	19	67	54	121
— - uægte	4	5	6	5	7	7	17	17	34
Kvalte ved Kuldamp	11	1	9	1	8	2	28	4	32
— paa anden Maade	34	18	39	19	36	13	109	50	159
Omkomne ved Vaade- skud	55	3	62	4	77	9	194	16	210
Omkomne ved Sprængning af Miner og andre Grube- ulykker	32	-	37	-	28	-	97	-	97
Omkomne ved Explosion af Sprængstoffer	7	-	11	-	9	-	27	-	27
Omkomne ved Maskiner, ved Sagbrug m. m.	59	7	54	6	60	5	173	18	191
Omkomne ved Saar af skarpe Vaaben og Red- skaber	31	5	19	-	19	1	69	6	75

Bilag 21 (Forts.). Antal Personer omkomne ved Ulykkestilfælde og paa anden voldsom Maade i Aarene 1886—1900.

	1886—1890.		1891—1895.		1896—1900.		1886—1900.		
	Mænd.	Kvin- der.	Mænd.	Kvin- der.	Mænd.	Kvin- der.	Mænd.	Kvin- der.	Til- sammen.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Ulykkestilfælde (forts.).									
Drukket sig ihjel	7	-	6	-	12	1	25	1	26
Omkomne ved Gift	30	15	34	10	38	24	102	49	151
Dræbte af Husdyr	15	8	33	6	27	10	75	24	99
— - vilde Dyr	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— ved Ormebid	1	1	2	-	-	1	3	2	5
Fundne døde paa Marken	24	4	18	7	20	6	62	17	79
Forskjellige andre og ukjendte Dødsårsager	74	15	83	9	86	18	243	42	285
Tilsammen:									
Omkomne ved Drukning ..	2 576	343	2 854	371	2 691	336	8 121	1 050	9 171
— paa anden Maade	1 061	332	1 216	400	1 333	410	3 610	1 142	4 752
Ialt	3 637	675	4 070	771	4 024	746	11 731	2 192	13 923
2. Andre voldsomme Dødsfald.									
Dræbte eller myrdede Børn under 24 Timer	38	20	19	18	23	25	80	63	143
Andre Dræbte eller Myr- dede	23	10	39	11	38	12	100	33	133
Selv mord	509	138	499	151	476	119	1 484	408	1 892
3. Ialt voldsomme Dødsfald	4 207	843	4 627	951	4 561	902	13 395	2 696	16 091
<i>B. Dødsfald blandt Norges hjemmehørende Befolkning.</i>									
Omkomne ved Drukning	3 388	344	3 908	373	3 723	334	11 019	1 051	12 070
Omkomne ved andre Ulykkestilfælde	1 183	332	1 402	399	1 526	409	4 111	1 140	5 251
Dræbte eller myrdede Børn under 24 Timer	38	20	19	18	23	25	80	63	143
Andre Dræbte eller Myr- dede	29	10	42	11	48	12	119	33	152
Selv mord	518	140	512	150	499	119	1 529	409	1 938
Ialt	5 156	846	5 883	951	5 819	899	16 858	2 696	19 554

Bilag 22. Antal Selvmord 1881—1900 fordelt efter Kjøen, Alder og ægteskabelig Stilling.

Alder og ægteskabelig Stilling.	1881—1885.		1886—1890.		1891—1895.		1896—1900.		Beregnet Fordeling af Personer med uopgiven Alder.			
									1881—1890.		1891—1900.	
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
0—14 Aar	7	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
15—24 Aar:												
Ugifte	26	6	25	7	32	14	43	12	1	-	3	-
Gifte	1	2	1	-	4	-	2	-	-	-	-	-
Enkemænd, Enker, Fraskilte..	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
25—34 Aar:												
Ugifte	43	9	45	11	41	16	43	8	2	-	4	-
Gifte	22	8	14	5	21	6	20	3	1	-	2	-
Enkemænd, Enker, Fraskilte..	3	-	2	1	1	-	1	1	-	-	-	-
35—44 Aar:												
Ugifte	24	6	20	5	25	4	26	8	1	-	3	-
Gifte	37	13	43	11	46	13	37	9	2	1	4	-
Enkemænd, Enker, Fraskilte..	6	3	5	3	4	-	3	-	-	-	-	-
45—54 Aar:												
Ugifte	20	9	15	7	19	4	24	8	1	-	2	-
Gifte	69	18	66	17	72	18	76	15	3	1	7	-
Enkemænd, Enker, Fraskilte.. ¹⁾	16	6	14	8	12	7	6	7	1	-	1	-
55—74 Aar:												
Ugifte	22	6	25	11	28	7	21	8	1	-	3	-
Gifte	106	29	130	26	106	40	95	19	5	1	9	-
Enkemænd, Enker, Fraskilte..	56	13	48	12	43	12	43	14	2	-	4	-
75 Aar og derover:												
Ugifte	1	-	9	2	4	-	4	1	-	-	-	-
Gifte	18	4	15	2	16	3	10	-	1	-	1	-
Enkemænd, Enker, Fraskilte.. ²⁾	27	7	23	9	21	6	17	6	1	-	2	-
Personer med uopgiven Alder	9	1	8	-	4	1	5	-	-	-	-	-
Tillæg eller Fradrag for den hjemmehørende Befolkning.....	— 4	-	9	2	13	— 1	23	-	-	-	-	-
Ialt	509	140	518	140	512	150	499	119	22	3	45	-

¹⁾ Heraf 2 Fraskilte.

²⁾ Heraf 1 Fraskilt.

Bilag 23. Forholdstal vedkommende Selvmord i Aarene 1881—1890 og 1891—1900.

Alder og ægteskabelig Stilling.	Antal Selvmord ¹⁾ .				Hjemmehørende Folkemængde ²⁾ .				Forholdstal pr. 100 000 Indbyggere			
	1881—1890.		1891—1900.		1881—1890.		1891—1900.		1881—1890.		1891—1900.	
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Under 15 Aar.....	10	2	3	1	101 490	99 461	115 685	111 658	10	2	3	-
15—25 Aar:												
Ugifte	55	13	79	26	157 333	158 424	171 588	168 943	35	8	46	15
Gifte	4	3	8	-	8 070	18 009	9 927	20 294	50	17	81	-
Enkemænd og Enker	-	-	-	-	115	255	124	278	-	-	-	-
25—35 Aar:												
Ugifte	87	20	87	24	54 477	59 869	52 996	60 906	160	33	164	39
Gifte	39	13	45	10	67 263	80 569	68 564	84 181	58	16	66	12
Enkemænd og Enker	6	1	2	1	1 460	2 748	1 422	2 858	411	36	141	35
35—45 Aar:												
Ugifte	45	10	53	11	15 913	23 822	16 942	27 817	283	42	313	40
Gifte	85	26	91	22	77 707	79 616	85 034	88 205	109	33	107	25
Enkemænd og Enker	12	7	8	1	3 086	6 593	3 280	7 181	389	106	244	14
45—55 Aar:												
Ugifte	35	16	44	12	8 769	14 662	9 196	17 004	399	109	478	71
Gifte	137	35	152	33	67 991	63 472	71 205	68 104	201	55	213	49
Enkemænd og Enker	32	14	20	14	4 921	11 760	4 920	12 456	650	119	406	112
55—75 Aar:												
Ugifte	47	17	52	15	9 269	16 188	10 359	19 281	507	105	502	78
Gifte	238	56	208	59	85 657	70 123	89 718	73 210	278	80	232	81
Enkemænd og Enker	108	25	92	26	18 108	39 445	19 031	42 315	597	63	484	61

Over 75 Aar:												
Ugifte	10	2	7	1	1 107	2 476	1 616	3 455	903	81	433	29
Gifte	31	5	24	2	8 788	5 575	11 808	7 368	353	97	203	27
Enkemænd og Enker	46	15	36	11	8 746	16 665	10 669	19 898	526	90	337	55
Tilsammen:												
Under 15 Aar	10	2	3	1	101 490	99 461	115 685	111 658	10	2	3	1
15—25 -	59	16	87	26	165 518	176 688	181 639	189 515	36	9	48	14
25—35 -	132	34	134	35	123 200	143 186	122 982	147 945	107	24	109	24
35—45 -	142	43	152	34	96 706	110 031	105 256	123 203	147	39	144	28
45—55 -	204	65	216	59	81 681	89 894	85 321	97 564	250	72	253	61
55—75 -	393	98	352	100	113 034	125 756	119 108	134 806	348	78	296	74
Over 75 -	87	22	67	14	18 641	24 716	24 093	30 721	467	89	278	46
Heraf:												
Ugifte	289	80	325	90	348 358	374 902	378 382	409 064	83	21	86	22
Gifte	534	138	528	126	315 476	317 364	336 256	341 362	169	44	157	37
Enkemænd og Enker	204	62	158	53	36 436	77 466	39 446	84 986	561	80	401	62
Ialt ³⁾	1 027	280	1 011	269	700 270	769 732	754 084	835 412	147	36	134	32

¹⁾ De her opførte Antal af Selvmord er bygget paa de i Bilag 22 meddelte Originalopgaver, idet man med Hensyn til den Indflydelse, som Forskjellen af $\frac{1}{2}$ Aar mellem Aldersgrupperne 15—24, 25—34 o. s. v. og 15—25, 25—35 o. s. v. vil øve, har regnet, at $\frac{1}{20}$ af de paa førstnævnte Grupper faldende Antal horer til den nærmest forangaaende af Grupperne 15—25, 25—35 o. s. v. Denne Beregning, der er udført særskilt for Ugifte, Gifte, Enkemænd og Enker og har været nødvendig for at bringe disse Grupper i Overensstemmelse med Opgaverne over Folkemængden (Rubr. 5—8), er noget modificeret for den yngste Aldersgruppes Vedkommende. Hvor Tallene er smaa, er Resultatet af Beregningen ikke sikkert.

²⁾ Jfr. Bilag 8.

³⁾ Tallene angaar de i Norge stedfundne Selvmord. Antallet af Selvmord blandt Norges hjemmehørende Befolkning er lidt større, se Side 100, Afdeling B.

Bilag 24. Den oversjøiske Udvandring i Aarene 1886—1905.

A a r.	Amerikas Forenede Stater.	Britisk Nord- amerika.	Mexico, Central- og Syd- amerika.	Australien.	Afrika.	Asien.	Tilsammen.
	1	2	3	4	5	6	7
1886	15 116	7	-	35	-	-	15 158
1887	20 706	21	2	12	-	-	20 741
1888	21 348	79	4	13	8	-	21 452
1889	12 597	19	8	17	-	1	12 642
1890	10 898	51	20	21	1	-	10 991
1891	13 249	79	7	5	-	1	13 341
1892	16 814	223	3	6	3	-	17 049
1893	18 690	75	1	6	6	-	18 778
1894	5 591	22	3	2	24	-	5 642
1895	6 153	6	2	3	43	-	6 207
1896	6 584	22	1	10	59	3	6 679
1897	4 580	3	-	2	82	2	4 669
1898	4 805	13	1	6	34	-	4 859
1899	6 466	51	-	148	34	-	6 699
1900	10 655	112	19	99	46	-	10 931
1901	12 488	143	77	7	30	-	12 745
1902	19 225	1 028	3	4	83	-	20 343
1903	24 998	1 477	1	5	303	-	26 784
1904	20 836	1 373	8	3	44	-	22 264
1905	19 638	1 390	1	4	25	1	21 059
1886—1890	80 665	177	34	98	9	1	80 984
1891—1895	60 497	405	16	22	76	1	61 017
1896—1900	33 090	201	21	265	255	5	33 837
1901—1905	97 185	5 411	90	23	485	1	103 195
1886—1905	271 437	6 194	161	408	825	8	279 033

**Bilag 25. Den oversjøiske Udvandring fra forskellige europæiske
Lande i Aarene 1886—1905¹⁾.**

	1886—1890.	1891—1895.	1896—1900.	1901.	1902.	1903.	1904.	1905.
	1	2	3	4	5	6	7	8
1. Absolute Tal.								
Norge	16 197	12 203	6 767	12 745	20 343	26 784	22 264	21 059
Sverige	35 977	28 376	12 527	20 464	33 477	35 975	19 000	-
Danmark	8 598	7 533	2 769	4 657	6 823	8 214	9 300	
Finland.....	4 394	5 201	6 608	12 561	23 152	15 521	-	
England.....	157 768	123 573	95 604	111 585	137 121	177 581	175 733	
Skotland.....	28 314	20 176	17 021	20 920	26 285	36 801	37 445	
Irland	67 163	51 966	40 218	39 210	42 256	45 568	58 257	
Tyskland	97 027	80 514	25 462	22 073	32 098	36 310	27 984	
Østerrige-Ungarn..	53 688	62 713	75 829	135 394	179 124	222 513	150 000	-
Italien.....	133 957	150 226	165 692	279 674	284 654	282 435	252 366	447 083
Europa overhovedet	756 844	687 332	578 090	842 767	1 011 504	1 155 892	1 035 000	-
2. Forholdstal pr. 1000 Ind- byggere.								
Norge	8.19	5.97	3.12	5.65	8.95	11.72	9.72	9.19
Sverige	7.59	5.87	2.49	3.96	6.45	6.91	3.63	-
Danmark	4.01	3.38	1.17	1.89	2.73	3.25	3.64	
Finland.....	1.93	2.16	2.59	4.77	8.73	5.81	-	
England.....	5.61	4.15	3.03	3.42	4.16	5.32	5.21	
Skotland.....	7.18	4.89	3.92	4.67	5.80	8.04	8.08	
Irland	13.97	11.27	8.92	8.83	9.55	10.32	13.27	
Tyskland	2.01	1.58	0.47	0.39	0.56	0.62	0.47	
Østerrige-Ungarn..	1.33	1.49	1.71	2.97	3.90	4.81	3.22	
Italien.....	4.46	4.85	5.18	8.60	8.74	8.65	7.71	
Europa overhovedet	2.13	1.86	1.48	2.10	2.49	2.82	2.50	

¹⁾ For Aarene 1886—1904 er disse Opgaver, m. U. af de for Norge, hentede fra G. Sundbärg's Værk: Aperçus statistiques internationaux, tildels suppleret ved Hjælp af officielle Kilder.

Bilag 26. De i Tiaaret 1891—1900 indvandrede og udvandrede Personer fordelt efter Kjøen og Alder.

Alder ¹⁾ .	Indvandrede fra Sverige.		Hjem- komne Sjøfolk.	Udvandrede:				Rømte eller udflyttede Sjøfolk.
				til Sverige.		til oversjøiske Steder.		
	M.	K.		M.	K.	M.	K.	
	1	2	3	4	5	6	7	8
0	40	37	-	33	29	259	251	
1	122	110	-	100	97	592	573	
2	158	142	-	127	114	559	541	
3	149	144	-	109	112	562	541	
4	129	140	-	96	99	524	522	
5	121	127	-	92	88	485	463	
6	122	109	-	78	82	461	430	
7	117	108	-	86	78	442	402	
8	101	108	-	81	69	427	390	
9	100	91	-	70	56	414	387	
10	89	90	-	60	55	409	368	
11	80	78	-	52	46	406	366	
12	81	62	-	47	45	403	365	
13	67	71	-	40	44	406	366	
14	59	84	-	46	45	410	368	
15	108	103	13	45	41	705	533	45
16	159	166	52	59	55	1 345	992	214
17	198	245	163	61	73	2 323	1 540	550
18	246	309	334	67	93	3 501	2 017	908
19	297	369	378	88	107	4 244	2 043	1 162
20	401	423	593	109	121	4 733	2 504	1 119
21	305	461	592	125	147	4 533	2 333	1 001
22	188	463	502	119	155	3 718	1 967	764
23	239	442	407	107	150	2 729	1 872	557
24	242	421	375	106	153	2 232	1 643	416
25	259	389	292	103	149	2 003	1 650	334
26	244	341	229	104	134	1 730	1 387	291
27	236	307	193	100	129	1 454	1 140	191
28	227	286	167	90	123	1 243	1 060	169
29	207	249	114	84	110	1 044	859	141

¹⁾ Alderen er her udtrykt ved Forskjellen mellem Fødselsaaret og Udvandringsaaret; den, der er udvandret i samme Aar som det, hvori han er født, betegnes altsaa ved Alderen 0, den, der er født i det foregaaende Aar, ved 1, o. s. v.

Bilag 26 (Forts.). De i Tiaaret 1891—1900 indvandrede og udvandrede
Personer fordelt efter Kjøen og Alder.

Alder.	Indvandrede fra Sverige.		Hjem- komne Sjøfolk.	Udvandrede:				Rømte eller udflyttede Sjøfolk.
				til Sverige.		til oversjøiske Steder.		
	M.	K.		M.	K.	M.	K.	
	1	2		3	4	5	6	
30	175	225	67	85	103	1 006	971	107
31	152	202	59	78	93	776	705	87
32	140	173	50	74	83	687	531	66
33	170	148	47	69	77	733	495	63
34	176	128	47	64	74	681	430	48
35	145	123	46	62	64	641	448	38
36	131	113	34	50	57	598	408	38
37	106	90	34	49	51	522	305	34
38	90	79	30	50	45	483	295	32
39	81	71	30	46	41	421	225	28
40	77	63	27	38	36	525	348	23
41	74	56	17	37	32	429	241	20
42	65	45	13	34	30	339	158	17
43	57	46	12	26	27	320	142	12
44	47	41	10	27	23	291	139	10
45	44	37	10	22	23	282	204	12
46	49	36	10	22	16	257	174	11
47	43	36	10	17	17	205	115	10
48	35	29	10	16	19	192	150	7
49	34	24	6	18	15	198	145	4
50	28	20	3	17	12	240	251	10
51	30	22	-	16	11	191	178	4
52	31	21	-	14	10	117	115	-
53	20	18	-	12	10	115	126	-
54	15	15	-	12	10	122	114	-
55	13	12	-	10	12	126	149	-
56	14	16	-	11	10	121	132	-
57	14	11	-	7	5	85	101	-
58	14	8	-	6	4	87	114	-
59	14	8	-	8	4	89	101	-
60	13	13	-	3	3	143	179	-
61	7	11	-	4	6	104	130	-
62	6	10	-	6	3	49	64	-
63	5	7	-	2	3	51	78	-
64	6	6	-	2	2	50	64	-

Bilag 26 (Forts.). De i Tiaaret 1891—1900 indvandrede og udvandrede
Personer fordelt efter Kjøen og Alder.

Alder.	Indvandrede fra Sverige.		Hjem- komne Sjøfolk.	Udvandrede:				Rømte eller udflyttede Sjøfolk.
				til Sverige.		til oversjøiske Steder.		
	M.	K.						
	1	2		3	4	5	6	
65	3	7	-	4	5	67	73	-
66	8	8	-	3	1	70	68	-
67	6	6	-	3	3	37	39	-
68	1	4	-	2	3	32	49	-
69	2	3	-	1	1	31	34	-
70	1	5	-	3	4	50	52	-
71	3	2	-	3	1	32	39	-
72	1	4	-	-	-	23	20	-
73	4	5	-	1	1	21	17	-
74	1	-	-	2	3	20	12	-
75	2	2	-	-	3	12	17	-
76	2	4	-	1	2	15	5	-
77	1	2	-	-	-	7	5	-
78	-	1	-	-	-	8	2	-
79	1	2	-	1	1	2	2	-
80	-	1	-	-	-	3	5	-
81	-	2	-	-	1	2	2	-
82	1	2	-	1	-	4	-	-
83	-	-	-	-	-	1	1	-
84	-	-	-	-	-	2	-	-
85	-	-	-	-	-	1	1	-
86	-	-	-	-	-	1	-	-
87	-	-	-	-	-	-	-	-
88	-	-	-	-	-	-	-	-
89	-	-	-	-	-	-	-	-
90	-	-	-	-	-	-	-	-
91	-	-	-	-	-	-	-	-
92	-	-	-	-	-	-	-	-
93	-	-	-	-	-	-	-	-
94	-	-	-	-	-	-	-	-
95	-	-	-	-	-	-	-	-
96	-	-	-	-	-	-	-	-
97	-	-	-	-	-	-	-	-
98	-	-	-	-	-	-	-	-
99	-	-	-	-	-	-	-	-
100 og derover	-	-	-	-	-	-	-	-

**Bilag 26 (Forts.). De i Tiaaret 1891—1900 indvandrede og udvandrede
Personer fordelt efter Kjøen og Alder.**

[illegible]

**Bilag 27. De til oversjøiske Steder i Tiaaret 1891—1900 Udvandrede
fordelt efter Kjøen, Civilstand og Alder.**

Kjøen og Alder.	A. Efter Fødselsaarsgrupper.					B. Omregnet efter Aldersaars- grupperne 0—5, 5—10 o. s. v. ¹⁾			
	Ugifte.	Gifte.	Enke- mænd, Enker.	Civil- stand uopgivet.	Til- sammen.	Ugifte.	Gifte.	Enke- mænd, Enker.	Til- sammen.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Mandkjøn.									
0— 4	2 748			-	2 748	2 742		-	2 742
5— 9	1 992			-	1 992	2 188		-	2 188
10— 14	2 019	-		-	2 019	2 135	-	-	2 135
15— 19	12 075	33	-	-	12 108	14 106	58	-	14 164
20— 24	17 329	540	11	46	17 926	15 973	634	13	16 620
25— 29	5 792	1 625	13	39	7 469	5 245	1 704	14	6 963
30— 34	1 913	1 916	31	20	3 880	1 724	1 935	33	3 692
35— 44	1 137	3 298	103	29	4 567	1 040	3 243	104	4 387
45— 54	275	1 551	75	18	1 919	269	1 495	75	1 839
55— 59	70	383	50	5	508	69	383	63	515
60— 64	45	274	76	2	397	36	258	65	359
65— 74	73	228	79	3	383	70	212	75	357
75— 84	11	18	27	-	56	10	15	25	50
85— 94	-	2	-	-	2	-	2	-	2
95—104	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uopgivet	33	5	-	1	39	-	-	-	-
Tilsammen	45 512	9 873	465	163	56 013	45 607	9 939	467	56 013

¹⁾ Ved denne Omregning er man gaaet frem paa følgende Maade: De i Rubr. 5 anførte Tal er først berigtiget i Overensstemmelse med foranstaaende Bilag 26, Rubr. 6 og 7, angaaende hvilke der henvises til Norges off. Stat. IV, Nr. 118 (Livs- og Dødstabeller), S. 9^a, Anm. 2. Dernæst er Tallene for alle Grænseaar 5, 10, 15, 20 o. s. v. i Bilag 26 halveret ved Anvendelsen af Formelen $b. 1 = \frac{b}{2} + \frac{a-c}{20}$; $b. 2 = \frac{b}{2} - \frac{a-c}{20}$. De tilsvarende Tal for Grænseaaarene særskilt for Ugifte, Gifte, Enkemænd og Enker er først halverede, dels ved Hjælp af grafisk Konstruktion, dels — for de mindre Tals Vedkommende — ved en enkelt Division, og Resultatet af denne Fordeling derefter bragt i Overensstemmelse med Rubr. 9. Herved er samtidig Antallet af de Udvandrede, hvis Alder eller Civilstand ikke har været opgivet (Rubr. 4 samt de næst nederste Linier for hvert Kjøen) fordelt paa de respektive Grupper. Resultatet af Beregningen antages i det hele at være tilnærmelsesvis rigtigt, men er mindre sikkert, hvor Tallene er smaa og især naar de tillige er stærkt stigende.

Bilag 27 (Forts.). De til oversjøiske Steder i Tiaaret 1891—1900
Udvandrede fordelt efter Kjøen, Civilstand og Alder.

Kjøen og Alder.	A. Efter Fødselsaarsgrupper.					B. Omregnet efter Aldersaarsgrupperne 0—5, 5—10 o. s. v.			
	Ugifte.	Gifte.	Enke-mænd, Enker.	Civil-stand uopgivet.	Til-sammen.	Ugifte.	Gifte.	Enke-mænd, Enker.	Til-sammen.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2. Kvinder-kjøen.									
0— 4	2 667			-	2 667	2 665	-	-	2 665
5— 9	1 846			-	1 846	2 020	-	-	2 020
10— 14	1 820	-		-	1 820	1 883	-	-	1 883
15— 19	7 036	75	1	-	7 112	8 012	113	2	8 127
20— 24	9 313	923	13	52	10 301	8 870	1 032	18	9 920
25— 29	4 509	1 501	42	36	6 088	4 158	1 543	50	5 751
30— 34	1 682	1 366	68	13	3 129	1 494	1 309	61	2 864
35— 44	993	1 570	131	15	2 709	909	1 538	137	2 584
45— 54	295	985	285	7	1 572	284	969	293	1 546
55— 59	76	333	186	2	597	74	338	202	614
60— 64	61	240	213	1	515	56	211	193	460
65— 74	50	156	196	1	403	46	145	185	376
75— 84	5	17	17	-	39	4	13	13	30
85— 94	-	-	1	-	1	-	-	1	1
95—104	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uopgivet	23	9	2	8	42	-	-	-	-
Tilsammen	30 376	7 175	1 155	135	38 841	30 475	7 211	1 155	38 841

**Bilag 28. De i Aarene 1876—1900 udvandrede Mænd over
15 Aar fordelt efter Erhverv og Livsstilling.**

Grupper og Klasser af Livsstillinger.	1876—1880.	1881—1885.	1886—1890.	1891—1895.	1896—1900.
1. Riget.					
I. Jordbrug, Fædrift, Skogdrift, Fiskeri	1 524	3 810	4 523	6 311	4 425
Heraf: Fiskeri	139	451	226	280	269
II. Grubedrift, Bergværksdrift, Industri	2 840	6 053	5 011	3 877	2 440
Heraf: Fabrikdrift	544	542	669	563	478
Haandværksdrift ..	2 440	5 379	4 187	3 140	1 848
III. Handel, Omsætning, SamfærseL	1 198	4 817	7 773	6 628	4 359
Heraf: Sjøfart, Havne- væsen m. v.	648	3 646	6 246	5 614	3 738
IV. Offentligt Arbeide og privat immaterielt Er- hverv	359	747	614	212	113
V. Husligt Arbeide, samt Erhverv af ubestemt Art	11 700	27 995	21 221	13 053	7 034
VI. Formuesindtægt, Føde- raad, Pension	14	21	9	21	24
VII. Uden eller uden opgivet Erhverv	1 509	1 795	639	311	327
Tilsammen	19 144	45 238	39 790	30 413	18 722
Heraf fremhæves:					
af I. 1. Gaardbrugere	915	1 564	2 194	1 371	630
2. Husmænd med Jord	281	454	315	102	45
3. Hjemmeværende Børn	¹⁾	¹⁾	¹⁾	2 913	1 910
4. Tjenere og andre Arbeidere syssel- satte ved Jordbrug	²⁾	²⁾	²⁾	1 567	1 545
- III. 1. Købmænd	194	375	417	289	113
2. Handelsbetjente ..	270	611	887	552	303
3. Skibsførere, Styr- mænd og andre Be- tjente ved Sjøfart	³⁾ 105	³⁾ 531	790	1 004	771
4. Sjømænd, Matroser	530	3 069	5 416	4 604	2 962
V. 1. Hjemmev. Børn ved husligt Arbeide ...	1 160	2 419	2 714	482	223
2. Tjenere	297	857	449	459	266
3. Dagarbeidere	10 243	24 713	18 054	11 809	6 466

¹⁾ Se V. 1.²⁾ Se V. 2.³⁾ Andre Sjøfartsbetjente end Skibsførere og Styrmand er først fra 1886 medtaget.

Bilag 28 (Forts.). De i Aarene 1876—1900 udvandrede Mænd over
15 Aar fordelt efter Erhverv og Livsstilling.

Grupper og Klasser af Livsstillinger.	1876—1880.	1881—1885.	1886—1890.	1891—1895.	1896—1900.
2. Rigets Bygder.					
I. Jordbrug, Fædrift, Skog- drift, Fiskeri	1 391	3 433	4 218	6 141	4 225
Heraf: Fiskeri	105	312	197	258	220
II. Grubedrift, Bergværks- drift, Industri	1 434	3 152	2 348	2 352	1 503
Heraf: Fabrikdrift	137	233	234	284	220
Haandværksdrift ..	1 268	2 830	1 900	1 929	1 195
III. Handel, Omsætning, Samfærsel	386	1 523	3 075	3 485	2 402
Heraf: Sjøfart	228	1 205	2 685	2 706	2 210
IV. Offentligt Arbejde og privat immaterielt Er- hverv	240	455	244	80	49
V. Husligt Arbejde samt Erhverv af ubestemt Art	10 480	24 071	17 883	10 857	6 179
Heraf: Hjemmev. Born...	1 136	2 367	2 663	343	187
Tjenere	270	755	383	410	239
VI. Formuesindtægt, Føde- raad, Pension	14	21	9	16	15
VII. Uden eller uden opgivet Erhverv	1 101	1 235	355	213	216
Tilsammen	15 046	33 890	28 132	23 144	14 589
3. Rigets Byer.					
I. Jordbrug, Fædrift, Skog- drift, Fiskeri	133	377	305	170	200
Heraf: Fiskeri	34	109	29	22	49
II. Grubedrift, Bergværks- drift, Industri	1 406	2 901	2 663	1 525	937
Heraf: Fabrikdrift	207	309	435	279	258
Haandværksdrift ..	1 172	2 549	2 197	1 211	653
III. Handel, Omsætning, Samfærsel	812	3 294	4 698	3 143	1 957
Heraf: Sjøfart, Havne- væsen m. v.	420	2 441	3 561	1 898	1 528
IV. Offentligt Arbejde og privat immaterielt Er- hverv	119	292	370	132	64
V. Husligt Arbejde samt Erhverv af ubestemt Art	1 220	3 924	3 338	2 196	855
Heraf: Hjemmev. Born...	24	52	51	139	239
Tjenere	27	102	66	49	27
VI. Formuesindtægt, Føde- raad, Pension	-	-	-	5	9
VII. Uden eller uden opgivet Erhverv	408	560	284	98	111
Tilsammen	4 098	11 348	11 658	7 269	4 133

Bilag 29. Borgerlig stiftede Ægteskaber 1892—1905 samt Ægteskaber stiftede mellem Dissentere 1891—1905.

a) Antal Ægteskaber i Aarene 1892—1905, hvor en af Parterne eller begge Parter var Dissentere.

A a r.	Heraf stiftet:			
	Samlet Antal	ved Vielse af Dissenterpræst eller -Forstander.	ved Statskirkens Vielse.	paa borgerlig Maade.
	1	2	3	4
1892	1 334	101	36	1 197
1893	1 457	115	38	1 304
1894	1 370	124	44	1 202
1895	1 565	123	49	1 393
1896	1 723	159	78	1 486
1897	1 997	172	82	1 743
1898	1 674	155	94	1 425
1899	1 453	188	112	1 153
1900	981	169	114	698
1901	882	169	136	577
1902	810	164	154	492
1903	675	151	100	424
1904	657	131	117	409
1905 ¹⁾	724	150	114	460
1892—1895 (4 Aar)	5 726	463	167	5 096
1896—1900	7 828	843	480	6 505
1901—1905	3 748	765	621	2 362

b) Antal Mænd og Kvinder blandt de Dissentere, der indgik Ægteskab i Aarene 1891—1905.

A a r.	Samlet Antal Dissentere, der indgik Ægteskab.		Heraf Personer udtraadte af Stats- kirken uden nærmere Betegnelse.		Personer, der ikke hørte til noget Trossamfund.		Andre Dissentere.	
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
	1	2	3	4	5	6	7	8
1891	787	782	37	35	583	575	167	172
1892	1 062	854	55	21	774	582	233	251
1893	1 073	730	94	54	767	449	212	227
1894	1 020	619	166	76	629	332	225	211
1895	1 120	694	183	99	686	362	251	233

¹⁾ Tallene er foreløbige.

Bilag 29 (Forts.). Borgerlig stiftede Ægteskaber 1892—1905 samt Ægteskaber stiftede mellem Dissentere 1891—1905.

b) Antal Mænd og Kvinder blandt de Dissentere, der indgik Ægteskab i Aarene 1891—1905. (Forts.)

Aar.	Samlet Antal Dissentere, der indgik Ægteskab.		Heraf Personer udtraadte af Statskirken uden nærmere Betegnelse.		Personer, der ikke hørte til noget Trossamfund.		Andre Dissentere.	
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
	1	2	3	4	5	6	7	8
1896.....	1 254	740	365	149	621	318	268	273
1897.....	1 464	849	473	218	585	302	406	329
1898.....	1 236	739	356	176	442	218	438	345
1899.....	1 064	711	273	151	377	209	414	351
1900.....	714	499	168	85	233	136	313	278
1901.....	630	451	139	55	203	136	288	260
1902.....	591	418	136	57	162	91	293	270
1903.....	477	364	105	45	115	78	257	241
1904.....	441	364	71	40	129	96	241	228
1905 ¹⁾	512	398	119	67	110	81	283	250
1891—1895.....	5 062	3 679	535	285	3 439	2 300	1 088	1 094
1896—1900.....	5 732	3 538	1 635	779	2 258	1 183	1 839	1 576
1901—1905.....	2 651	1 995	570	264	719	482	1 362	1 249

¹⁾ Tallene er foreløbige.

Bilag 30. Schemaer og Cirkulærer vedkommende Statistiken over Folkemængdens Bevægelse.

Indtil og med Aaret 1902 er der som Grundlag for ovennævnte Statistik bleven anvendt Seddelblanketter, af hvilke der er bleven udfyldt en for hver af de i Kirkebøgerne indførte Levendefødte, Dødfødte, Gifte og Døde, samt af de af Notarius publicus førte Fortegnelser over de borgerligt stiftede Ægteskaber, og de af Politikamrene førte Protokoller over de til Steder udenfor Europa Udvandrede.

Fra 1903 af er anvendt Lister, der foruden at medføre Fordele for den i de senere Aar indførte elektriske Bearbejdelsesmethode ogsaa i andre Henseender er mere bekvemme end Seddelblanketterne.

Indretningen af de sidstnævnte Blanketter, der for de Fødtes og Dødes Vedkommende var trykt paa forskelligfarvet Papir for Mandkjøn og for Kvindekjøn, vil sees af de nedenanførte Exempler, ved hvilke forøvrigt bemærkes, at deres Format var noget større end her gengivet, samt at Bogstaverne A, B, D og E svarer til samme Bogstaver i Kirkebøgerne.

A. Levendefødte, indregistrerede i 190 .

Mandkjøn.

Sogn,

Herred (By),

1. No. 2. Fødselsdatum: 190 Maaned No. Dag No.
 3. Barnets Navn
 4. Ægte eller uægte født

Forældrenes:	Faderens:	Moderens:
5. Livsstilling		
6. Navn		
7. Bopæl		
8. Fødselsaar		
9. Trosbekjendelse for Dissentere, der ikke tilhører en ordnet Dissentermenighed i Norge ¹⁾		
10. Nationalitet ²⁾		

¹⁾ For Dissentere, der tilhører en ordnet Dissentermenighed i Norge, udfyldes Schemaer af Dissentermenighedens Præst eller Forstander.

²⁾ Angives kun, forsaavidt Vedkommende ikke er Norsk.

Længere Anmærkninger anføres paa Blankettens Bagside; hvis saa er sheet, sættes paa denne Side: „Vend“.

B. Dødfødte (o: uden Liv fødte), indregistrerede i 190 .

NB. Sedler for Fødre fødte inden den 28de Uge udskrives ikke.

Kvindekjøn.

Sogn,

Herred (By),

1. No. 2. Fødselsdatum: 190 Maaned No. Dag No.
 3. Ægte eller uægte født

Forældrenes:	Faderens:	Moderens:
4. Livsstilling		
5. Navn		
6. Bopæl		
7. Fødselsaar		
8. Trosbekjendelse for Dissentere, der ikke tilhører en ordnet Dissentermenighed i Norge ¹⁾		
9. Nationalitet ²⁾		

¹⁾ For Dissentere, der tilhører en ordnet Dissentermenighed i Norge, udfyldes Schemaer af Dissentermenighedens Præst eller Forstander.

²⁾ Angives kun, forsaavidt Vedkommende ikke er Norsk.

Længere Anmærkninger anføres paa Blankettens Bagside; hvis saa er sheet, sættes paa denne Side: „Vend“.

D. I Ægteskab Indtraadte i 190 .

Sogn,

Herred (By).

1. No.

2. Under hvilken Dato Ægteskabet er stiftet: 190 Md. No....

Dag No..

	Brudgommens:	Brudens:
3. Hvilket Gifte (1ste, 2det, 3die o. s. v.) ¹⁾		
4. Navn		
5. Brudgommens og Brudens Livsstilling....		
6. Fædrenes Livsstilling ...		
7. Bopæl		
8. Fødested		
9. Fødselsaar ...		
10. Trosbekjen- delse ²⁾		
11. Nationalitet ³⁾ ..		
12. Indbyrdes Slægtskabs- forhold ⁴⁾		

¹⁾ For Fraskilte sættes „E“.²⁾ Denne Rubrik udfyldes kun:

a. naar Ægteskabet er stiftet ved Statskirken's Vielse mellem Medlem af Statskirken og Dissenter;

b. naar Ægteskabet er stiftet for Notarius publicus (jfr. Cirkulære No. 15/1892).

³⁾ Angives kun, forsaavidt Vedkommende ikke er Norsk.⁴⁾ Saaframt Ægtefolkene ikke var i Slægt, anføres i Rubriken: „Nei“.

Længere Anmærkninger anføres paa Blankettens Bagside; hvis saa er skeet, sættes paa denne Side: „Vend“.

E. Døde, indregistrerede i 1900.

Mandkjøn.

Sogn,

Herred (By),

1. No.

2. Dødsdatum: 1900 Maaned No.

Dag No.

3. Den Dødes fulde Navn:

4. Livsstilling:

5. Om ugift, gift, Enkemand eller fraskilt:

6. For Børn: Faderens Livsstilling:

— Forsørgede: Forsørgerens Livsstilling:

Herred

Præstegjæld.

Summarisk Opgave over Gifte, Fødte og Døde for 1900.

Indregistrede i 1900.	1. Med Løbenumer.				2. Uden Løbenumer.		3. Desuden Dissentere, for hvis Vedkommende Anmeldelse er skeet efter Lov 27 Juni 1891 § 7, 2det Punktum (Fødsler og Dødsfuld) og § 10 (Ægteskaber stiftede paa borgerlig Maade). Trossamfundets Navn anføres i denne Rubrik eller paa Schemaets Bagside.
	Ialt med Løbe- numer ind- førte.	bosatte i andre norske Her- reder eller Byer.	Heraf Personer ¹⁾		Personer ¹⁾ bosatte i Præstegjeldet:	Andre (hvorunder de indenfor Norge Gifte, Fødte og Døde).	
			bosatte i Ud- landet.	uden fast Bopæl.			
	a.	b.	c.	d.	e.	f.	g.
1. Antalindgaaede Ægteskaber...							
2. Levendefødte..							
3. Heraf uægte fødte (o: ved Fødselen uægte)							
4. Dødfødte (o: uden Liv fødte) ²⁾							
5. Døde.....							

6. Af Tvillingfødsler forekom Par og af Trillingfødsler Par, hvilke i de
til det statistiske Centralbureau indsendte Seddelafskrifter har følgende Numere:

7. Paa Barselseng døde nemlig No.

8. Ved ulykkelige Hændelser omkom: med No. nemlig No.
uden No.

9. Af Selvmord forekom nemlig No.

10. Af Dræbte eller Myrdede var der nemlig No.

..... den .

190

¹⁾ Ved Fødte bestemt efter Moderens, ved Gifte efter Brudens Bosted.

²⁾ Herunder medregnes ikke de Tilfælde, i hvilke Fødselen foregik inden den 28de Uge.

Tilsvarende Opgaver indsendes fra Forstanderne for ordnede Dissentermenigheder
sant fra Notarius publicus.

Ogsaa over Udvandringen erholdt man fra Politikamrene summariske Opgaver
hvilke siden 1905 er indsendt i Aarets Løb for hvert Kvartal.

Af de Cirkulærer, der ledsagede ovennævnte Schemaer, hidsættes følgende:

Cirkulære No. 2/1891.

Fra

Det statistiske Centralbureau.

For at tilvejebringe nøiagtigere Opgaver angaaende Befolkningens Fordeling efter Beskaffenheden af Personernes Erhverv har man, nærmest til Brng ved den almindelige Folketælling, udarbejdet en alfabetisk Fortegnelse over Livsstillinger, der tiltrænge nærmere Betegnelse enten af Virksomhedens Art eller Erhvervets private eller offentlige Karakter m. m., da dette i mange Tilfælde ikke fremgaar af de brugte Benævnelser. Da det her anførte ogsaa gjælder andre statistiske Opgaver end de ved Folketællingen indhentede, og det er af Vigtighed at søge gennemført en saavidt muligt ensartet Betegnelismaade af Livsstillingerne i de forskjellige Grene af Statistiken, tillader man sig at oversende et Exemplar af nævnte Fortegnelse med Anmodning om, at Fortegnelsens Anvisning fremtidig maa blive befulgt ved Meddelelse af statistiske Opgaver angaaende Livsstillinger.

Kristiania den 26de Januar 1891.

A. N. Kiær.

N. R. Bull.

Til

Sognepræsterne.

Cirkulære No. 15/1892.

Fra

Det statistiske Centralbureau.

Idet Bureauet hoslagt lader følge Schema til Summarisk Opgave over Gifte, Fødte og Døde for 1892, skal man bemærke, at de almindelige Blanketter til Specialopgaver vedkommende Folkemængdens Bevægelse bleve afsendte ved afvigte Nytaar. Forsaavidt disse Blanketter ikke maatte være rigtigt fremkomne, turde man imødesee Underretning derom snarest muligt.

Man undlader derhos ikke paanyt at henlede Opmærksomheden paa, at det vil være af Interesse, at Blanketterne vedkommende Folkemængdens Bevægelse indkomme hertil snarest muligt efter Aarsskiftet, samt at den summariske Opgave og Sedlerne for Gifte og Levendefødte skulle indsendes direkte til Bureauet, medens Sedlerne for Døde og Dødfødte skulle indsendes gennem vedkommende civile Embedslæge.

Videre skal man tilføie:

1. Forsaavidt der i de specielle Blanketter ved Betegnelsen «Arbeidsmand» eller «Dagarbeider» ikke kan angives noget bestemt Arbejde, hvorved Vedkommende er (var) sysselsat, bør det oplyses, hvad Slags Arbejde der er det almindelige i Herredet. Jfr. forøvrigt den med Bureauets Cirkulære No. 2/1891 oversendte alfabetiske Fortegnelse over Livsstillinger, der tiltrænge nærmere Betegnelse.
2. Betræffende Opgaver over Ægteskaber indgaaede mellem Dissenterne bedes følgende bemærket:
 - a. Er Ægteskabet stiftet mellem Dissenter, der ikke høre til en ordnet Menighed i Norge, skal Opgave meddeles og Blanketter udfyldes af vedkommende Sognepræst efter den fra Notarius publicus indløbne Anmeldelse (jfr. Bureauets Cirkulære No. 2/1892, 2den Passus).
 - b. Det samme gjælder ogsaa for de Ægteskaber, der indgaaes mellem Dissenter, som høre til en ordnet Menighed, forsaavidt de stiftes for Notarius publicus, da nemlig Anmeldelse i dette Tilfælde i Henhold til Dissenterlovens § 10 alene tilstilles Sognepræsten paa det Sted, hvor Ægtefolkene tager Bopæl, eller — hvor dette ikke kan opgives — Sognepræsten paa det Sted, hvor Ægteskabet indgaaes.

Kristiania den 5 December 1892.

Cirkulære No. 10/1893.

Fra

Det statistiske Centralbureau.

Idet Bureauet hoslagt lader følge Schema til Summarisk Opgave over Gifte, Fødte og Døde for 1893, skal man bemærke, at de almindelige Blanketter til Specialopgaver vedkommende Folkemængdens Bevægelse afsendtes ved afvigte Nytaar. For- saavidt disse Blanketter ikke maatte være rigtigt fremkomne, turde man imødesee Underretning derom snarest muligt.

Oplysning om Fødsels- eller Daabsdatum for de Personer, der dø i en Alder af 90 Aar og derover, bedes fremdeles — saavidt gjørligt — tilføiet paa de specielle Blanketter. Man bringer derhos en forbindtlig Tak for den Imødekommenhed, D'Hrr. Sognepræster i denne Anledning hidtil har udvist.

Under Henvisning til Bureauets Cirkulærer af 29de Januar 1883, Post 4 og 5, og 8de Marts 1886, Post 1, tillader man sig at gjenkalde i Erindringen, at Børn fødte med Liv, der dø inden 24 Timer efter Fødselen, blive at medtage som Levendefødte og Døde, og ikke som Dødfødte.

I Anledning af derom indkomne Forespørgsler skal man meddele, at Dissentere, for hvis Vedkommende Anmeldelse er skeet efter Dissenterloven af 27 Juni 1891 § 7, 2det Punktum, og § 10, ønskes ført med særskilt Numerrække, og at de maa opføres i den summariske Opgaves Rubrik f. Øverst tilvenstre paa de efter samme Anmeldelser udfyldte specielle Blanketter bør tilføies «Dissenter». I Tilfælde af, at en af Parterne tilhører Statskirken eller Brudefolkene ere af forskjellig Troesbekjendelse, bedes denne i Blankettens Rubrik a anført særskilt for Brudgom og for Brud.

Sluttelig undlader man ikke paanyt at henlede Opmærksomheden paa, at det for Bureauet vil være af væsentlig Interesse, at Blanketterne vedkommende Folkemængdens Bevægelse indkomme hertil snarest muligt efter Aarsskiftet, samt at den summariske Opgave og Sedlerne for Gifte og Levendefødte skulle indsendes direkte til Bureauet, medens Sedlerne for Døde og Dødfødte skulle indsendes gennem vedkommende civile Embedslæge.

Kristiania 4 December 1893.

Cirkulære No. 12/1895.

Fra

Det statistiske Centralbureau.

Idet Bureauet hoslagt lader følge Schema til Summarisk Opgave over Gifte, Fødte og Døde for 1895, skal man bemærke, at de almindelige Blanketter til Specialopgaver vedkommende Folkemængdens Bevægelse afsendtes ved afvigte Nytaar. For- saavidt disse Blanketter ikke maatte være rigtigt fremkomne, turde man imødesee Underretning derom snarest muligt.

Man skal henvise til Bureauets tidligere Cirkulærer, senest af 6 December f. A. (No. 18/1894), idet man gjentagende bringer i Erindring, at Dissentere, for hvis Vedkommende Anmeldelse er skeet efter Dissenterloven af 27 Juni 1891 § 7, 2det Punktum, og § 10, ønskes ført med særskilt Numerrække, og at de maa opføres i den summariske Opgaves Rubrik g. Øverst tilvenstre paa de efter samme Anmeldelser udfyldte specielle Blanketter bør tilføies «Dissenter». I Tilfælde af, at en af Parterne tilhører Statskirken eller Ægtefolkene er af forskjellig Troesbekjendelse, bedes denne i Blankettens Rubrik for Troesbekjendelse anført særskilt for hver af dem.

Det tilføies, at det i de Sedler, som udfyldes for Ægteskaber stiftede paa borgerlig Maade, bør anføres, for hvilken Notarialembedsmand Ægteskabet er indgaaet.

Videre bemærkes, at Omstreifere i den summariske Opgave maa opføres under Rubrik d (Personer uden fast Bopæl), men at det vil være af Interesse, om nærmere Oplysning angaaende disse Personer meddeles paa Bagsiden af Schemaet.

Sluttelig undlader man ikke paanyt at henlede Opmærksomheden paa, at det for Bureauet vil være af væsentlig Interesse, at Blanketterne vedkommende Folkemængdens Bevægelse indkomme hertil snarest muligt efter Aarsskiftet, samt at den summariske Opgave og Sedlerne for Gifte og Levendefødte indsendes direkte til Bureauet, medens Sedlerne for Døde og Dødfødte skal indsendes gennem vedkommende civile Embedslæge.

Kristiania 9 December 1895.

Cirkulære No. 1/1897.

Fra

Det statistiske Centralbureau.

Bureauet giver sig herved den Ære at meddele, at de almindelige Blanketter til Specialopgaver vedkommende Folkemængdens Bevægelse i Aaret 1897 nylig er bleven udsendte herfra. Forsaauidt disse Blanketter ikke maatte være rigtig fremkomne, tør man imødesee Underretning derom snarest muligt.

Man skal derhos henlede Opmærksomheden paa Følgende:

1. Opgaverne for 1897 maa anføres paa de for dette Aar trykte og nu udsendte Blanketter, der — som nedenfor omhandlet — i enkelte Punkter er forskjellige fra de ældre Blanketter.

Ubenyttede Blanketter for 1896 eller tidligere Aar bedes tilintetgjorte.

2. Bopæl maa angives med fuld Tydelighed; hvis et Gaardsnavn kan forveksles med et Herreds Navn, bedes det tilføiet, om der menes Gaard eller Herred.
3. Til Belysning af Sædelighedsforholdene vil det være af Interesse, at der i Blanketterne for Levendefødte (A) og Dødfødte (B) anføres borgerlig Stilling (Næringsvei) ogsaa for uægte Børns Møder.

Oplysning herom skal ifølge det foreskrevne Schema findes i Kirkebogen Lit. A Rubr. 6 og Lit. B Rubr. 4, og man tør derfor anmode om, at fornøden Opgave herefter tilføies i Blanketterne (Rubrik 5 for Levendefødte, Rubrik 4 for Dødfødte).

4. For uægte Børns Vedkommende har man hidtil ikke forlangt Faderens Navn anført, hvorimod samtlige øvrige Rubriker har været udfyldte.

Man finder imidlertid ikke længere tilstrækkelig Grund til i denne Henseende at gjøre nogen Forskjel, og man skal derfor anmode om, at uægtefødte Børns Faders Navn herefter opgives i Blanketterne for Levendefødte (A Rubrik 6) og for Dødfødte (B Rubrik 5).

Det er en Selvfølge, at de Oplysninger, som meddeles angaaende de uægtefødte Børns Forældre, af Bureauet behandles med Diskretion.

5. I Blanketterne for de i Ægteskab Indtraadte (D) vil det være meget ønskeligt at erholde Opgave over borgerlig Stilling (Næringsvei) saavel for begge Ægtefolk som for deres Fædre.

Oplysning herom er antegnet i Kirkebogen, undtagen forsaauidt betræffer Brudens Næringsvei. Det antages imidlertid ikke at ville være vanskeligt for Sognepræsterne at erhverve denne enkelte Opgave og notere den til Afbenyttelse ved Schemaernes Udfyldning, og da denne Oplysning i Udviklings Medfør er bleven af større og større Betydning, tillader man sig at paakalde Sognepræsternes velvillige Bistand i saa Henseende.

6. I de samme Blanketter skal man i Rubrik 7 bede anført Brudens Bopæl, forsaauidt hun ikke var bosat i det Herred, eller den By, hvor Ægteskabet er indgaaet. Oplysning herom findes i Kirkebogens Lit. D, Rubr. 14, Anmærkninger (lit. c). Hvis Bruden er tilflyttet Herredet eller Byen i Anledning af (og nylig før) Ægteskabet, bør hun formentlig betragtes som udensogns.
7. Under Henviisning til Kirkedepartementets specielle Forskrifter angaaende Kirkebøgernes Førelse af 24de Juli 1877 Post 1 og 2, til samme Departements Rundskrivelse af 7 Januar 1879 Post 1 og til tidligere Cirkulærer fra Bureauet, senest af 4 December 1893 (No. 10/1893), tillader man sig paanyt at gjenkalde i Erindringen, at Børn fødte med Liv, selv om de dør strax efter Fødselen, bliver at medtage som Levendefødte og Døde og

ikke som Dødfødte, samt at Børn, der dør udøbte eller inden Hjemmedaabens Stadfæstelse i Kirken, skal indregistreres som Levendefødte og ikke alene som Døde.

8. I Anledning af indkomne Forespørgsler betræffende de i Dissenterlovens § 7, 2det Punktum, omhandlede Anmeldelser af Fødsler og Dødsfald blandt Dissenterne, der ikke hører til en ordnet Menighed, henvises til kgl. Res. 19 Febr. 1892, Post II 2, hvoraf vil sees, at Øvrigheden (Magistraten i Byerne og Fogden paa Landet) senest inden 1 Maaned efter Anmeldelsens Modtagelse, skal give vedkommende Sognepræst fornøden Meddelelse til Indførelse i Kirkebogen. Forsaavidt der er Grund til at antage, at ovennævnte lovbefalede Anmeldelse er undladt, henstilles det til Sognepræsterne at gøre vedkommende Øvrighedsperson opmærksom paa dette Forhold, forat de statistiske Opgaver i heromhandlede Henseende kan blive fuldstændige.

Det tilføies, at Justits-Departementet i Rundskrivelse til Overøvrighederne af 27 April 1893 har bedet Lensmændene paalagt hver for sit Distrikt paa Fogdens Vegne at modtage de heromhandlede Anmeldelser samt ved hvert Fjerdingssaars Udløb at afgive Indberetning til Fogden angaaende de modtagne Anmeldelser.

Kristiania 21 Januar 1897.

A. N. Kiær.

N. R. Bull.

Til
Sognepræsterne.

Det statistiske Centralbureau har derhos bl. a. udgivet følgende Værker:

Statistique internationale: Navigation maritime. I, II, III, IV. Christiania 1876, 1881, 1887, 1892.

International Skibsfartsstatistik: Tabeller vedkommende Handelsflaaderne i Aarene 1850—1886. Kristiania 1887.

Tabeller vedkommende Skibsfartsbevægelsen 1872—1894 og Handelsflaaderne 1886—1896. Kristiania 1897.

Statistisk Aarbog for Kongeriget Norge. Senest udkommet: Seksogtyvende Aargang, 1906. Kristiania 1906. (*Annuaire statistique de la Norvège.*)

Meddelelser fra Det statistiske Centralbureau. Senest udkommet: Treogtyvende Bind, 1905. Kristiania 1906. (*Journal du Bureau Central de Statistique.*)

Oversigt over Kongeriget Norges civile, geistlige og judicielle Inddeling. Afsluttet 16 Juni 1902. Kristiania 1902. Med 4 Tillæg.

Fortegnelse over Norges officielle Statistik m. v. 1828—30 Juni 1889. Kristiania 1889. Med 6 Tillæg, omfattende Tiden fra 1 Juli 1889 til 31 December 1905.

Katalog over Det statistiske Centralbureaus Bibliothek. I. 1 Juli 1890. Kristiania 1906.

Angaaende andre statistiske Værker henvises til ovennævnte Fortegnelser.

Samtlige Værker er at erholde tilkjøbs hos H. Aschehoug & Co., Kristiania.

19 December 1906.